

సంపుటి: 78 సంచిక: 36 పుటలు: 52

జాగృతి

కలి 5128 - శ్రీ పరాభవ నిజ జ్యేష్ఠ శుద్ధ అష్టమి
22-28 జూన్ 2026

వెల: ₹20/-

మోటి @ 4399



జాగృతి చందాను చెల్లించడానికి పక్కనున్న క్యూఆర్.కోడ్‌ను మీ మొబైల్‌లో స్కాన్ చేయండి. లేదా <https://payit.cc/SYBqNRG267> అని బ్రౌజర్‌లో టైప్ చేయండి.



@Jagriti Tv

78 ఏళ్లుగా వెలువడుతున్న జాతీయ తెలుగు వారపత్రిక

www.jagritiweekly.com



ఏపీకి అండగా మోదీ ప్రభుత్వం

24 నెలల్లో రాష్ట్రానికి
రూ. 14 లక్షల కోట్లు +
పెట్టుబడులు

ప్రధాన పెట్టుబడులు

1.		AI /Data Centres	రూ. 1.25 లక్షల కోట్లు	9.		రక్షణ / ఏరో స్పేస్	రూ. 1 లక్ష కోట్లు (ప్రతిపాదిత)
2.		స్టీల్	రూ. 1.61 లక్షల కోట్లు	10.		సెమీ కండక్టర్ & రేర్ ఎర్త్ మెటల్ కారిడార్	రూ. 50,000 కోట్లు
3.		గ్రీన్ ఎనర్జీ	రూ. 1.85 లక్షల కోట్లు	11.		డ్రోన్ సిటీ & స్పేస్ సిటీస్	రూ. 25,000 కోట్లు
4.		AI Renewable	రూ. 1.89 లక్షల కోట్లు + రూ. 50,000 కోట్లు	12.		ఎలక్ట్రానిక్స్	రూ. 5,000 కోట్లు
5.		రిఫైనరీ / పెట్రో కెమికల్స్	రూ. 96,862 కోట్లు	13.		ఎనర్జీ స్టోరేజ్	రూ. 16,500 కోట్లు
6.		ఇన్ఫ్రా /ఎనర్జీ	రూ. 1 లక్ష కోట్ల వరకు	14.		గ్రీన్ ఎనర్జీ	రూ. 8,240 కోట్లు
7.		గ్రీన్ ఎనర్జీ	రూ. 82,000 కోట్లు	15.		ఎనర్జీ	రూ. 7,500 కోట్లు
8.		గ్రీన్ హైడ్రోజెన్	రూ. 83,000 కోట్లు	16.		రెన్యూబుల్ ఎనర్జీ	రూ. 6,675 కోట్లు

తయారీ & ఇతరులు

17. ROYAL ENFIELD రాయల్ ఎన్ఫీల్డ్ రూ. 2,500 కోట్లు +	18. SRI CITY శ్రీ సిటీలో పెట్టుబడులు రూ. 2,300 కోట్లు +	19. KRISCITY FUTURE WORK LIFE క్రిస్ సిటీ రూ. 2,319 కోట్లు +	20. నావల్ బేస్ నిర్మాణం రూ. 5,000 కోట్లు +	21. మరిన్ని చిన్న, మధ్యతరహా, MSME లతో రూ. లక్ష కోట్లు + పెట్టుబడులు
---	--	--	--	--



ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రజల హృదయాలలో మోదీ..
మోదీ మదిలో ఆంధ్రప్రదేశ్

ఏపీ అభివృద్ధి- దేశ అభివృద్ధికి నాంది!
స్వాగతం పెట్టుబడులకు - స్వాగతం సుసంపన్న భవిష్యత్తుకు.

చిన్నారి ఫైలట్

జూన్ 15, 2026, ఉత్తరప్రదేశ్ విమానయాన రంగానికి ఒక చారిత్రాత్మక దినంగా నిలిచింది. అదే రోజున జేవార్‌లోని కొత్త నోయిడా అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం వాణిజ్య కార్యకలాపాలను ప్రారంభించింది. ఈ విమానాశ్రయం మొదటి వాణిజ్య విమానం లక్నోలోని చౌదరి చరణ్ సింగ్ అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం నుండి ఉదయం 7:05 గంటలకు బయలుదేరి 8:05 గంటలకు జేవార్‌కు చేరుకుంది. ఈ విమాన ప్రయాణం చిరస్మరణీయంగా నిలిచింది. అయితే అందరి దృష్టిని మాత్రం ఫైలట్ యూనిఫాంలో ఉన్న ఒక చిన్నారి ఆకర్షించింది. ఆ పాప టోపీ, షర్ట్, ట్రై సహా ఫైలట్ యూనిఫామ్ పూర్తిగా ధరించి టెర్మినల్ భవనం గుండా నడిచి వెళ్లింది. ఆ చిన్నారి తన కుటుంబం సహా లక్నో నుండి జేవార్‌కు తొలిసారిగా వచ్చిన విమానంలో ప్రయాణించింది. పాప ఆ యూనిఫామ్ ధరించింది కేవలం ఈ సందర్భం కోసం మాత్రమే కాదని ఆమె తల్లి తెలిపారు. “ఆమె పెద్దయ్యాక ఫైలట్ కావాలని మేము కోరుకుంటున్నాము” అని చెప్పారు. పాప తల్లి చెప్పిన ఈ మాట ఆన్‌లైన్‌లో చాలా మంది హృదయాలను తాకింది. వారు ఆ క్షణాన్ని లక్ష్యాన్ని కట్టుబడిన వైనానికి ప్రతీకగా చూశారు. నోయిడా అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం ప్రారంభోత్సవం ఆ ప్రాంతపు కనెక్టివిటీ, మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధికి ఒక ప్రధాన మైలురాయిగా నిలిచింది. విమానాశ్రయం తన

కార్యకలాపాలను ప్రారంభించి వచ్చే సంవత్సరాల్లో లక్షలాది మంది ప్రయాణికులకు సేవలు అందించడానికి సిద్ధమవుతున్న తరుణంలో, విమానయానం నిరంతరం ప్రేరేపిస్తున్న కలలు, ఆకాంక్షలకు ఆ చిన్నారి తనకు తెలియకుండానే ప్రతీకగా నిలుస్తోంది. ఈ మధుర ఘట్టం ఇంటర్నెట్‌ను కుదిపేసింది. కొద్ది నిమిషాల్లోనే పాప వీడియో ఆన్‌లైన్‌లో వైరల్ అయింది. చిన్నారి కుటుంబాన్ని ఇంటర్నెట్ యూజర్లు అభినందించారు. ఆమె తన కలను సాకారం చేసుకోవడంలో మంచి అవకాశాలను అందిపుచ్చుకోవాలని ఆకాంక్షించారు. చాలామంది ఈ క్షణాన్ని “మనోహరమైనది” అని అభివర్ణించారు. మరికొందరు భారతదేశంలోని సరికొత్త విమానాశ్రయాలలో ఒకదానిలో వాణిజ్య కార్యకలాపాల ఆవిష్కారానికి ఇదే సరైన మార్గమని అన్నారు. సహజంగా ప్రధాన మౌలిక సదుపాయాల మైలురాళ్లను గణాంకాలు, ప్రసంగాల ద్వారా గుర్తుంచుకోవడం జరుగుతుంటుంది. కానీ కొత్తగా కార్యకలాపాలు ప్రారంభించుకున్న నోయిడా అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం విషయానికి వచ్చేసరికి, తాను నిర్మించుకోవాలనుకుంటున్న భవిష్యత్తుకు తగినట్లుగా దుస్తులు ధరించి, విమానాశ్రయం గుండా ఆత్మవిశ్వాసంతో నడుస్తున్న ఒక చిన్నారి చిత్రం ద్వారా ఈ ప్రారంభోత్సవం చాలామందికి గుర్తుండి పోతుందని చెప్పవచ్చు.



Printed & Published by **Nagol Sreenivas Reddy** on behalf of **Jagriti Prakashan Trust** and printed at Kala Jyothi Process Pvt. Ltd, CFC 1&2, Raviryala, Maheswaram, Rangareddy - 501 359. and published at Jagriti Bhavan, 3-4-228/4/1, Lingampalli, Kachiguda, Hyderabad - 500 027.
Managing Editor : Kurra Durga Reddy.

సర్వశ్రేష్ఠ వివరాలు, ఫిర్యాదులు, వ్యాపార ప్రకటనల వివరాల కోసం
(ఉ॥ 11 నుండి సా॥ 6 గంటల మధ్య) సంప్రదించండి.

ఎం. శ్రీనివాస్ : సర్వశ్రేష్ఠ ఇన్చార్జ్
040-27561453 / 9959997013

సంపాదక మండలితో సంప్రదింపుల కోసం
9959991304
(ఉ॥ 11 నుండి సా॥ 6 గంటల మధ్య)

డిజైనర్ : చిగుళ్ల కుమార్

చందాదారులకి గమనిక

చందాలను ఎవ్వరికి వ్యక్తిగతంగా చెల్లించవద్దు. మీ దగ్గరకు వచ్చే బల్క్ మెంబర్లకు (కార్యకర్తలకు) మాత్రమే చెల్లించి రసీదు తీసుకోగలరు. లేదా కింద ఇచ్చిన ఆకౌంట్ ద్వారా చెల్లించగలరు.

ఫోన్ పే, గూగుల్ పే నుండి చెల్లించడానికి జాగృతి ఆకౌంట్ "To Bank / UPID" ఆప్షన్ వాడండి.

Link / QR Code ద్వారా మీ చందా చెల్లించినప్పుడు Remarks దగ్గర కట్టించిన కార్యకర్త పేరు ఫోన్ నెం. తప్పకుండా రాయించండి.



విడి ప్రతి

రూ.20



5 సం॥ చందా రూ.4000

సంవత్సర చందా రూ.850

జాగృతి వారపత్రికను 'మ్యూజైన్ పోస్ట్' ద్వారా పొందుటకు: **1,474 (850+624)**



బ్యాంకు ఖాతా వివరాలు

A/c Name & No. Jagriti Prakashan Trust, 920010061405325, Axis Bank, Kothapet Branch.
IFSC : UTIB0002157, PAN : AAATJ3829L

- సర్వశ్రేష్ఠ ఇన్చార్జ్, జాగృతి

ధారావాహిక నవల

41

గణపతిదేవుడు

- మత్తి భానుమూర్తి



20తో

ప్రత్యేక వ్యాసం

రాజ్యాధికారమూ దైవకార్యమే..!



26తో

ఒక దేశం శక్తిమంతమైనదంటే అది కేవలం సైనికశక్తి, అణుశక్తి కలిగి ఉండడమే కాదు, యుద్ధం చేసేది తుపాకి గాదు, తుపాకీని పట్టుకున్న వ్యక్తి, వాస్తవంగా శక్తి తుపాకీలో ఉన్నా, శక్తిని నడిపించే ధైర్యం తుపాకీని పట్టుకున్న వ్యక్తిలో దాగి ఉంటుందని మరువరాదు. కనుక ఒక దేశం శక్తి ఆ దేశ ప్రజలలోని దేశభక్తితో కూడిన ధైర్య సాహసాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది. ప్రస్తుతం మన దేశానికి పరంపరా గతంగా వస్తున్న ప్రజాశక్తితో బాటు ప్రభుత్వ (సైనిక/ఆయుధ) శక్తి కూడా బలంగా ఉంది. మనం చేస్తున్న ఈ శక్తి సముపార్జన ప్రపంచ దేశాలను గుప్పిట్లో పెట్టుకోవడానికి కాదు. మనం సురక్షితంగా ఉంటూ, ప్రపంచానికి శాంతిని ప్రసాదించడానికే.

భారత్ ప్రభుత్వం ఆ దిశగా అడుగులు వేస్తుండడం మనందరం గమనిస్తున్నాం. మోదీ ప్రధాని పదవి చేపట్టి 12 సంవత్సరాలైన సందర్భంగా జూన్ 12న కేంద్ర రక్షణ శాఖమంత్రి రాజనాథ్ సింగ్ హైదరాబాద్ లో మాట్లాడుతూ భారత్ వ్యాక్సిన్ శక్తితోపాటు ఆయుధశక్తిని కలిగి ఉందని సగర్వంగా ప్రకటించారు. ఇది కేవలం ఉపన్యాసం కాదు, ఈ 12 సం.లలో భారతదేశం సాధించిన రెండు రకాల ప్రగతికి నిదర్శనంతోపాటు, 145 కోట్ల భారతీయుల ఆత్మవిశ్వాసానికి ప్రతీక కూడా.

కోవిడ్-19 మహమ్మారి ప్రపంచాన్ని గడగడలాడించిన సమయంలో 'పసుడైక కుటుంబం' అనే భావనను భారత్ ఆచరణలోకి తెచ్చింది. కనుకనే మనం తయారు చేసుకున్న కోవిషిల్డ్, కోవాక్సన్ లాంటి వ్యాక్సిన్లతో భూటాన్ నుండి బ్రెజిల్ వరకు 100కు పైగా దేశాలకు 23 కోట్లకు పైగా వ్యాక్సిన్ డోస్లను అందించాం. ఆయా దేశాలు వాటిని 'సంజీవని' గా భావించి భారత్ దాతృత్వం పట్ల గౌరవాన్ని పెంచుకున్నాయి. కోట్లాది ప్రాణాలు నిలిచాయి. కరోనా సంకటసమయంలో మన దేశ ప్రజలందరికీ వ్యాక్సిన్ ను అందిస్తూనే ప్రపంచాన్ని కూడా ఆదుకోవడం మన ప్రజలలో త్యాగభావనను, ఆత్మవిశ్వాసాన్ని పెంచింది. దేశభక్తి ఇనుమడించింది. ఆరోగ్యరంగంలో భారత్ సాధించిన సాత్విక(శక్తి) సంపద ద్వారా మనం స్వావలంబిగా తయారైనాం. నేను జీవించాలి, నా పక్కవాడు కూడా బతకాలనే వేదవాక్యాన్ని

శాలివాహన 1948 శ్రీ పరాభవ నిజ జ్యేష్ఠ శుద్ధ లష్టమి

లోపలి పేజీలలో...



ముఖపత్ర కథనం

మోదీ @ 4399

6తో

జాగృతి

సంపాదకీయం

ఆచరణలో పెడుతూ ప్రపంచానికి జెప్పడాలు, వైద్యసామగ్రిని అందించే సామర్థ్యం మన దౌత్యనీతికి కొత్త బలాన్నిచ్చింది అనడంలో అతిశయోక్తి లేదు.

అయితే మానవత్వం మాత్రమే సరిపోదు. శక్తి కూడా వెంట ఉండాలి. మంచి మాట అయినా బలహీనుడు చెబితే ప్రపంచం వినదు, కనుక మానవత్వం, శాంతితోపాటు శక్తిని కూడా కలిగుండాలనేది ప్రకృతి నియమం. నాయమాత్యా బలహీన లభ్యః (బలహీనుడికి భగవంతుడు కూడా దర్శనమివ్వడు) అనేది వివేకానందుల సుప్రసిద్ధ వాక్యం. మానవత్వం, శక్తి అనే రెండూ నాణానికి

పుష్కరం- నవభారత దర్శనం

బొమ్మ, బొరుసులాంటివి. వ్యాక్సిన్, సిరంజీలతో బాటు భారత్ కత్తికి పదును పెట్టింది. ఐఎన్ఎస్ విక్రాంత్ నుండి MK-1A వరకు, అగ్ని-5 నుండి పిలిప్పీన్స్ కు బ్రహ్మా్ ఎగుమతి వరకు ఎడగడమేకాదు, రక్షణ రంగంలో ఆత్మ నిర్భర్ భారత్ ఇప్పుడు నినాదంగా కాకుండా వాస్తవమని ధ్రువపడింది.

2024-25 ఆర్థిక సంవత్సరంలో రక్షణ ఎగుమతులు 23,622 కోట్ల రూపాయలు దాటాయి. పదేళ్లలో 30 రెట్లు వృద్ధి జరిగింది. ఇది ఆర్థిక విజయం కాదు, వ్యూహాత్మక విశ్వాసమని సామాన్య ప్రజలు కూడా భావిస్తున్నారు. ఎల్ఎస్ఐ వద్ద మన సైన్యం స్పష్టమైన బదులివ్వడం, సముద్ర (జల) దొంగలను అణచివేసి భారత్ బెదిరింపులకు లొంగదని హెచ్చరించడం, ఆపరేషన్ కావేరి ద్వారా సూడాన్

నుండి వేలమందిని తరలించడం. శాంతిని కోరుకుంటూనే యుద్ధానికి సిద్ధంగా ఉండడం. డి.ఆర్.డి.ఓ, హెచ్ఎఎల్, ప్రైవేటు కంపెనీలు కలిసి రక్షణరంగంలో విప్లవం సృష్టించాయి. ఒకప్పుడు దిగుమతులపై ఆధారపడిన దేశం నేడు 85 దేశాలకు ఆయుధాలను ఎగుమతి చేస్తుంది. రాజనాథ్ సింగ్ వ్యాక్సిన్ శక్తిని, ఆయుధశక్తిని రెండింటిని జతజేయడం వ్యూహాత్మకంగానే భావించాలి. వ్యాక్సిన్ ఉండి ఆయుధం లేకపోతే ప్రపంచం బలహీనుడిగా చూస్తుంది. ఆయుధం ఉండి వ్యాక్సిన్ లేకపోతే దుందుడుకు దేశంగా ముద్రపడుతుంది. రెండు కలిస్తేనే భారత్ విశ్వశక్తిగా, విశ్వమిత్రుడిగా నిలుస్తుంది. ఒకటి దేశ ప్రజల ఆరోగ్యాన్ని కాపాడుతుంది, రెండోది ఆ దేశ ఆత్మ కాపాడుతుంది. ఒకటి స్నేహితులను సంపాదించిపెడుతుంది. రెండవది శత్రువులను దూరం చేస్తుంది.

చాణక్యుడు చెప్పినట్లు ఏ రాజ్యానికైనా యోగ క్షేమాలు రెండూ కావాలి. యోగం అంటే సంపాదించడం (సంపద కలిగి ఉండడం), రెండోది క్షేమం అంటే కాపాడుకోవడం. వ్యాక్సిన్ శక్తి యోగమైతే - ఆయుధ శక్తి క్షేమం అనుకోవచ్చు. రెండు సమతుల్యంగా ఉంటేనే రాజ్యం స్థిరంగా ఉంటుంది.

2047 నాటికి వికసిత భారత్ సాధించాలంటే ఈ రెండు శక్తులు కీలకం. వాతావరణ సంక్షోభాలు మరిన్ని వ్యాప్తికొంటు, కొత్త జెషుధాలు కోరతాయి. బహు ధ్రువ ప్రపంచం మరింత విశ్వసనీయమైన నిరోధక శక్తిని కోరుతుంది. మహమ్మారిని ఆవగలిగి, సరిహద్దును కాపాడగలిగిన దేశాలే రేపు నిలబడతాయి. నిజమైన సార్వభౌమత్వమంటే ప్రజల్ని కాపాడే శక్తి, దేశాన్ని రక్షించే శక్తి రెండింటిలోనూ భారత్ ఈ రోజు ప్రపంచ వేదికపై స్థానం సంపాదించడం కోసం వెంపర్లాడడం లేదు. వేదికను తానే సిద్ధం చేస్తుంది. ఇదే నవభారత దార్శనికత. ఈ పన్నెండు సంవత్సరాలలో మోదీ సాధించిన ఘన విజయంగా మనం భావించవచ్చు.



22 జూన్ 2026, సోమవారం

అసత్యో మా సద్గమయ తమసా మా జ్యోతిర్గమయ మృత్యోర్మా అమృతంగమయ - బృహదారణ్యకోపనిషత్



40లో

కథ

పితృదోషం

- కటుకోజ్యుల మనోహరాచారి

ధృవజ్వలం



కాంగ్రెస్ లో అతి ప్రజాస్వామ్య కల్లోలం (తెలంగాణ) - 16

పారిశ్రామిక కేంద్రం...ప్రమాదాల కూడలి (ఆంధ్రప్రదేశ్) - 18

పంటలకు గణనీయంగా మద్దతు ధర (వ్యవసాయం) - 24

మార్క్సిజం-శ్రీరామరాజ్యం - 29

పీవోకేలో రక్తపాతం-పాక్ అప్రజాస్వామ్యం (అంతర్జాతీయం) - 30

నీటి నిల్వలో అపర భగీరథులు (గళమెత్తిన గతం) - 34

క్రైస్తవ ఎస్సీలకు రిజర్వేషన్లు? (చర్చ) - 36

తెలుగునాట సంఘ శిల్పి శ్రీ సోమయ్య (ఆర్ఎస్ఎస్-100) - 38

ఆదర్శ ప్రయోగం 'సింగ్ గీతం' (సినిమా) - 43

మహిళా టీ-20 ప్రపంచ కప్! (క్రీడ) - 45

బాలజాగృతి - 46

వారఫలాలు - 48

మోదీ @

భారతదేశ 'ప్రధాన సేవక్' ప్రస్థానం 140 కోట్ల మంది ప్రజల పాలనాపరమైన అంచనాలను పునర్నిఖించింది. ఆధునిక ప్రపంచ చరిత్రలోనే అత్యంత కీలకమైన అధ్యాయాలలో ఒకదానిని రాసింది. ప్రధాని పదవిలో 4,399 రోజులు పూర్తి చేసుకుని, భారతదేశంలో అత్యధిక కాలం పనిచేసిన ప్రధానమంత్రిగా నరేంద్ర మోదీ నిలవడం దేశ ప్రజాస్వామ్య ప్రయాణంలో ఒక కీలక ఘట్టం. కీలకమైన అధికార పదవిలో ఎక్కువ కాలం కొనసాగడం మాత్రమే గొప్పతనానికి హామీ ఇవ్వదు. నాయకులు తమ సమాజంలో తీసుకువచ్చే మార్పుల ఆధారంగానే చరిత్ర వారిని తరచుగా అంచనా వేస్తుంది. మోదీ విషయానికి వస్తే, ఆయన పన్నెండేళ్ల పదవీకాలం భారతదేశ రాజకీయ చరిత్రలో రచించిన, ఆర్థిక ఆశయాలను, అంతర్జాతీయ స్థాయిని, పాలనా వ్యవస్థను సమూలంగా మార్చివేసింది. కోట్లాది మంది భారతీయులకు, నరేంద్ర మోదీ కేవలం ప్రభుత్వ అధినేత మాత్రమే కాదు, ఒక "ప్రధాన సేవక్" (ప్రధాన సేవకుడు) అంటే అధికారం కంటే సేవకే నిరంతరం ప్రాధాన్యతనిచ్చిన ప్రజా సేవకుడు.

సంక్షేమ ఆధారిత పాలన, సాహసోపేతమైన నిర్ణయాలు, సాంస్కృతిక ఆత్మవిశ్వాసం, దేశాభివృద్ధిపై అచంచలమైన దృష్టి ఆయన నాయకత్వంలోని ప్రధాన లక్షణాలు. ఆర్థిక వ్యవస్థ, విదేశాంగ విధానం, సామాజిక సంక్షేమం లేదా జాతీయ భద్రత ఇలా ఏ కోణంలో చూసినా, ఆయన పదవీకాలం ఆధునిక భారతదేశంపై చెరగని ముద్ర వేసిందనడంలో సందేహం లేదు. బహుశా మోదీ హయాంలో అత్యంత విప్లవాత్మకమైన అంశం ప్రభుత్వ సేవలను ప్రజలకు చేరవేసే విధానంలో వచ్చిన మార్పు. దశాబ్దాలుగా, భారతదేశంలోని సంక్షేమ పథకాలు తరచుగా లీకేజీలు, మధ్యవర్తులు, అసమర్థత కారణంగా బలహీనపడేవి. అయితే మోదీ ప్రభుత్వం జన్-ధన్ బ్యాంక్ ఖాతాలు, ఆదార్ గుర్తింపు, మొబైల్ అనుసంధానాల కలయిక "JAM ట్రినిటీ" (JAM త్రయం)గా పిలిచే వ్యవస్థను సృష్టించింది. ఈ వ్యవస్థ లబ్ధిదారులకు ప్రయోజనాలను నేరుగా, అపూర్వమైన సామర్థ్యంతో చేరవేయడాన్ని సాధ్యం చేసింది. ఉజ్వల



యోజన కింద ఉచిత ఎల్పిజీ కనెక్షన్ల నుండి పీఎం ఆవాస్ యోజన కింద గృహ నిర్మాణం వరకు, గ్రామీణ విద్యుదీకరణ నుండి జిల్ జీవన్ మిషన్తో పైపుల ద్వారా తాగునీటి సరఫరా వరకు, పరిపాలన అనేది ప్రకటనల కన్నా ఫలితాల ద్వారా కొలవ దగినదిగా మారింది. ప్రభుత్వ ప్రయోజనాలు అత్యంత పేద పౌరుడికి నేరుగా చేరాలనే ఆలోచన పరిపాలన నకు ఒక ప్రధాన లక్షణంగా నిలిచింది. ఈ కాలంలో చేపట్టిన సంక్షేమ కార్యక్రమాల స్థాయి భారతదేశ చరిత్రలో అపూర్వమైనది. అయినప్పటికీ, వాటిని ప్రత్యేకంగా నిలిపేది కేవలం వాటి పరిమాణం మాత్రమే కాదు, వాటి అమలు తీరు కూడా. పారదర్శకత, సాంకేతికత, జవాబుదారీతనాలకు ఇచ్చిన ప్రాధాన్యత ప్రభుత్వం, పౌరుల మధ్య సంబంధాన్ని పునర్నిర్మించింది.

భారత్ ఆర్థిక ఆకాంక్షల పునఃసమీక్ష

2014లో ప్రధానిగా మోదీ పదవీ బాధ్యతలు స్వీకరించినప్పుడు, భారతదేశం ఆర్థిక అనిశ్చితి, విధానపరమైన స్తబ్ధతతో సతమతమవుతోంది. ఆయన ప్రభుత్వం నిర్మాణాత్మక సంస్కరణలు, మౌలిక సదుపాయాల విస్తరణ ద్వారా భారతదేశాన్ని ఒక

ప్రధాన ప్రపంచ ఆర్థిక శక్తిగా పునఃస్థాపించడానికి ప్రయత్నించింది. వస్తు సేవల పన్ను (GST) ప్రవేశపెట్టడం ఒక ఏకీకృత జాతీయ మార్కెట్ను సృష్టించింది. ఇన్సూరెన్స్, బ్యాంకింగ్ కోడ్ నిరర్థక ఆస్తులను పరిష్కరించడం ద్వారా ఆర్థిక వ్యవస్థను బలోపేతం చేసింది. మేక్ ఇన్ ఇండియా, స్టార్టప్ ఇండియా, ప్రొడక్షన్ లింక్ ఇన్సెంటివ్ (PLI) పథకాలు వంటి కార్యక్రమాలు తయారీ, వ్యవస్థాపకతను ప్రోత్సహించడానికి ప్రయత్నించాయి. అంతే ముఖ్యమైనది మౌలిక సదుపాయాల భారీ విస్తరణ. రహదారులు, ఎక్స్ప్రెస్వేలు, విమానాశ్రయాలు, ఓడరేవులు, రైల్వేలు, డిజిటల్ మౌలిక సదుపాయాలు మునుపెన్నడూ చూడని వేగంతో అభివృద్ధి చెందాయి. మౌలిక సదుపాయాలను కేవలం నిర్మాణంగానే కాకుండా, ఆర్థిక ఉత్పాదకతకు, జాతీయ సమైక్యతకు ఒక ఉత్తేజకరంగా ప్రభుత్వం పరిగణిస్తున్నది. కోవిడ్-19 మహమ్మారి, భౌగోళిక రాజకీయ ఉద్రిక్తతలు, ఆర్థిక అనిశ్చితులు వంటి ప్రపంచవ్యాప్త అంత రాయాలు ఉన్నప్పటికీ, ప్రపంచంలోనే అత్యంత వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న ప్రధాన ఆర్థిక వ్యవస్థలలో ఒకటిగా భారత్ ఎదగడం దేశ దీర్ఘకాలిక



ప్రగతి పథంపై విశ్వాసాన్ని బలపరిచింది.

ప్రపంచ వేదికపై భారత్ అభ్యున్నతి

గత కొన్ని దశాబ్దాలలో ఎన్నడూ లేనంతగా నేడు ప్రపంచ వ్యవహారాలలో భారతదేశం అధిక ప్రభావాన్ని కలిగి ఉంది. జీ-20 సదస్సుకు నాయకత్వం వహించడం, క్వడ్-లో చురుకుగా పాల్గొనడం, ప్రపంచ అగ్రరాజ్యాలతో సంబంధాలను బలోపేతం చేసుకోవడం, గ్లోబల్ సౌత్ కోసం వాదించడం ద్వారా, అంతర్జాతీయ చర్చలను తీర్చిదిద్దడంలో భారతదేశం ఒక ముఖ్యమైన స్వరంగా మారింది. మోదీ దౌత్యం వ్యూహాత్మక ఆచరణాత్మక తనను నాగరిక విశ్వాసంతో మేళవించింది. భారతదేశం తన జాతీయ ప్రయోజనాలను కాపాడు కుంటూనే, పోటీపడుతున్న భౌగోళిక రాజకీయ కూటములతో సంబంధాలను విజయవంతంగా కొనసాగించింది. సాంకేతికత, సరఫరా గొలుసులు, వాతావరణ పరిరక్షణ, ప్రపంచ పాలనలో భారత్ కు పెరుగుతున్న ప్రాతల పెరిగిన స్థాయిని ప్రతిబింబిస్తుంది. భారత్ నాయకత్వంలో విజయవంతమైన జీ-20 అధ్యక్ష బాధ్యతల నిర్వహణ, ఆఫ్రికన్ యూనియన్ కు శాశ్వత సభ్యత్వం లభించడం ఒక

విస్తృత దృక్పథానికి ప్రతీకగా నిలిచాయి; ప్రపంచ వ్యవహారాల్లో కేవలం ఒక భాగస్వామిగా మాత్రమే కాకుండా, ప్రపంచ స్థాయి పరిణామాలను తీర్చిదిద్దే శక్తిగా భారత్ వ్యవహరించే విధానాన్ని ఇది సూచిస్తుంది.

జాతీయ భద్రత-వ్యూహాత్మక విశ్వాసం

భారతదేశ జాతీయ భద్రతా స్థితిని బలోపేతం చేయడం మోదీ హయాంలో ఒక కీలకమైన అంశంగా నిలిచింది. ఉగ్రవాదం, సరిహద్దు ముప్పుల పట్ల ప్రభుత్వ ప్రతిస్పందన, సాంప్రదాయ వ్యూహాత్మక సంయమనాన్ని అధిగమించడానికి సంసిద్ధతను ప్రదర్శించింది. సర్జికల్ దాడులు, బాలాకోట్ వైమానిక దాడి, చురుకైన నిరోధానికి ప్రాధాన్యతనిచ్చే ఒక కొత్త సిద్ధాంతానికి సంకేతాలు ఇచ్చాయి. అదే సమయంలో, సాయుధ దళాలను ఆధునికీకరించడానికి, రక్షణ తయారీని ప్రోత్సహించడానికి, సరిహద్దు మౌలిక సదుపాయాలను బలోపేతం చేయడానికి చేసిన ప్రయత్నాలు భారతదేశ వ్యూహాత్మక సంసిద్ధతను పెంచాయి. రక్షణ ఉత్పత్తిలో స్వావలంబనకు ఇస్తున్న ప్రాధాన్యత, వ్యూహాత్మక స్వయంప్రతిపత్తికి సంబంధించిన విస్తృత దృక్పథాన్ని

ప్రతిబింబిస్తుంది. జమ్మూ, కశ్మీర్ లో ఆర్మికల్ 370 రద్దు స్వతంత్ర భారతదేశపు అత్యంత కీలకమైన రాజకీయ నిర్ణయాలలో ఒకటిగా మిగిలిపోయింది. దీని మద్దతుదారులు దీనిని జాతీయ సమైక్యత పూర్తి కావడంగా భావిస్తుండగా, విమర్శకులు దీని పర్యవసానాలపై చర్చలు కొనసాగిస్తున్నారు. దృక్పథం ఏదైనప్పటికీ, ఇది మోదీ శకంలో ఒక కీలకమైన ఘట్టాన్ని సూచిస్తుంది.

సాంస్కృతిక పునరుజ్జీవనం- నాగరికతా విశ్వాసం

దశాబ్దాలుగా అభివృద్ధి, సాంస్కృతిక వారసత్వం గురించిన చర్చలు తరచుగా వేర్వేరు రంగాలుగా పరిగణనలో ఉన్నాయి. మోదీ హయాం భారతదేశపు ప్రాచీన సంప్రదాయాలను శిథిలాలుగా కాకుండా ఆస్తులుగా ప్రదర్శించడం ద్వారా ఈ అంతరాన్ని తగ్గించడానికి ప్రయత్నించింది. అయోధ్యలో రామ మందిర నిర్మాణం, కాశీ విశ్వనాథ్ కారిడార్ పునరుద్ధరణ, మహాకాల్ లోక్ ప్రాజెక్ట్ అభివృద్ధి, ప్రపంచ వ్యాప్తంగా యోగ, సాంప్రదాయ జ్ఞానాన్ని ప్రోత్సహించే ప్రయత్నాలు అనేకమంది భారతీయులలో సాంస్కృతిక ఆత్మాభిమానాన్ని పెంపొందించాయి.

ఈ సాంస్కృతిక పునరుజ్జీవనం కేవలం ప్రతీకాత్మకమైనది కాదు. ఇది ఆధునిక భారతదేశాన్ని దాని నాగరిక మూలాలతో తిరిగి అనుసంధానించడానికి, అదే సమయంలో ఆ గుర్తింపును ప్రపంచ వేదికపై ప్రదర్శించడానికి చేస్తున్న ఒక విస్తృత ప్రయత్నాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది.

ఆకాంక్షల భారత్ కు సాధికారత

బహుశా మోదీ నాయకత్వంలో అత్యంత శాశ్వతమైన లక్షణం భారతదేశంలోని ఆకాంక్షలున్న వర్గాలతో అనుసంధానం కాగల ఆయన సామర్థ్యమే. ఆయన అభివృద్ధి చెందిన భారతదేశం “వికసిత్ భారత్” అనే దార్శనికత ఆర్థిక వృద్ధికి మించి విస్తరించింది. ఇది నైపుణ్యం గల యువత, సాంకేతిక అభివృద్ధి, మహిళా నేతృత్వంలోని అభివృద్ధి, వ్యవసాయకత, సామాజిక చలనశీలతను కలిగి ఉంది. డిజిటల్ పరివర్తన, ఆర్థిక సమృద్ధి, స్టార్టప్ పర్యావరణ వ్యవస్థలు, నైపుణ్యభివృద్ధిపై దృష్టి సారించిన కార్యక్రమాలు భారతీయుల సామర్థ్యాన్ని వెలికితీయడానికి ప్రయత్నించాయి. డిజిటల్ చెల్లింపుల వేగవంతమైన వృద్ధి, అభివృద్ధి పర్యావరణ వ్యవస్థలు, సాంకేతిక పరిజ్ఞాన స్వీకరణ ఒక నూతన భారతదేశం అభివృద్ధిచెందడాన్ని ప్రదర్శిస్తున్నాయి. అలా

అభివృద్ధిచెందిన భారత్ రోజురోజుకూ మరింత ఆత్మవిశ్వాసంతో, అనుసంధానంతో, ఆశయాలతో ముందుకు సాగుతోంది.

4,399 రోజుల వారసత్వం

చరిత్ర అరుదుగా నిజ సమయంలో తుది తీర్పును ఇస్తుంది. మోదీ పదవీకాలం అంతిమ మదింపు భవిష్యత్ తరాలు దాని దీర్ఘకాలిక పరిణామా లను మూల్యాంకనం చేస్తున్న కొద్దీ అభివృద్ధి చెందుతూనే ఉంటుంది. అయినప్పటికీ కొన్ని నిర్ధారణలు ఇప్పటికే స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నాయి. ఆయన నాయకత్వం పాలనను పథకాలు, కార్యక్రమాల నుండి ఫలితాల వైపు మార్చింది.

భారతదేశ ప్రపంచ ప్రతిష్టను పెంచింది. జాతీయ భద్రతను బలోపేతం చేసింది. మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధిని వేగవంతం చేసింది. నాగరిక విశ్వాసాన్ని పునరుజ్జీవింపజేసింది. ఆయన రాజకీయ కథనాలను, పాలన అంచనాలను దశాబ్దాల పాటు భారతదేశాన్ని ప్రభావితం చేసే విధంగా పునర్నిర్మించారు.

సరేంద్ర మోదీ ప్రధానమంత్రిగా 4,399 రోజులు పూర్తి చేసుకున్న తరుణంలో, ఆయన వారసత్వం ఎన్నికల విజయాల లేదా విధానపరమైన విజయాలకు అతీతంగా విస్తరించింది. 140 కోట్లకు పైగా జనాభా ఉన్న దేశంలో ఆయన నింపిన ఆశయంలోనే అది ఉంది. అదేమిటంటే, భారతదేశం తన ప్రాచీన విలువలను ఏకకాలంలో పరిరక్షించు కుంటుంది. అత్యంత పేద పౌరులకు సాధికారత కల్పిస్తుంది. తన యువ శక్తిని సద్వినియోగం చేసుకుంటుంది. 21వ శతాబ్దంలో ఒక అగ్రశక్తిగా అభివృద్ధిచెందగలసే విశ్వాసాన్ని భారత్ ప్రదర్శిస్తుంది. మోదీకి మద్దతుదారులు ఉన్నారు. విమర్శకులూ ఉన్నారు. అయితే భారతదేశ ‘ప్రధాన సేవక్’గా సరేంద్ర మోదీ సాగించిన పన్నెండేళ్ల ప్రస్థానం, ఆధునిక భారత చరిత్రలో అత్యంత కీలకమైన అధ్యాయాలలో ఒకటిగా నిలిచింది అనే వాస్తవాన్ని మాత్రం వీరిలో ఏ ఒక్కరూ కాదనలేరు. ★

కాంగ్రెస్ తోనే

దేశానికి అతి పెద్ద సమస్యగా కాంగ్రెస్ పార్టీ మారిందని ప్రధాని సరేంద్ర మోదీ అన్నారు. కేంద్రంలో ఎన్డీయే ప్రభుత్వం 12 సంవత్సరాల మైలు రాయిని చేరుకున్న సందర్భంగా జూన్ 10న దేశరాజధాని, భారత్ మండపంలో ఎన్డీయే భాగస్వామ్య పక్షాలకు చెందిన ఎంపీలు, ముఖ్యమంత్రులు, ఉపముఖ్యమంత్రులను ఉద్దేశించి ఆయన ప్రసంగించారు. కాంగ్రెస్ పార్టీపై తీవ్ర స్థాయిలో విమర్శలు గుప్పించారు. భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ మందకొడి పురోగతికి దీర్ఘకాలం పాటు ప్రతికంగా నిలిచిన “హిందూ వృద్ధి రేటు” (Hindu Growth Rate) అనే పదాన్ని ఆయన మరోసారి చర్చల్లోకి తీసుకువచ్చారు. అభివృద్ధిలో చోటుచేసుకున్న వైఫల్యాలకు కాంగ్రెస్ పార్టీయే కారణమైనప్పటికీ, ఆ అపవాదును మాత్రం అన్యాయంగా దేశంలోని హిందూ జనాభాపై మోపారని ప్రధాని మోదీ పేర్కొన్నారు. భారతదేశంలో అభివృద్ధి సహజంగానే నెమ్మదిగా ఉంటుందని దేశ ప్రజలను ఏళ్ల తరబడి నమ్మించేలా చేశారని, ఆ ధోరణికి ‘హిందూ వృద్ధి రేటు’ అని పేరు పెట్టారని ఆయన అన్నారు. ఇది వాస్తవానికి కాంగ్రెస్ తన సొంత



ఆర్థిక వైఫల్యాలను కప్పిపుచ్చుకోవడానికి చేసిన ప్రయత్నమని పేర్కొన్నారు. అంతేకాకుండా, ఇది భారతదేశంలోని మెజారిటీ ప్రజలను, వారి సాంస్కృతిక గుర్తింపును తప్పుబట్టే చర్యగా నిలిచింది. విధానాలు, ఉద్దేశ్యాలు, నిర్ణయం తీసుకునే సామర్థ్యాలలో ఉన్న లోపాలను ధర్మం, సమాజానికి ఆపాదించడం సరికాదని ప్రధాని అభిప్రాయపడ్డారు. దేశంలో వృద్ధి రేటు మందగించడానికి కారణం దేశ సంస్కృతి కాదని, ఆ కాలంలో అమల్లో ఉన్న పాలనా వ్యవస్థ, రాజకీయ నాయకత్వమేనని వాదించారు. ఫలితంగా, పరిపాలనాపరమైన అసమర్థత, రాజకీయ సంకల్పం లేకపోవడమే అసలైన సమస్యలని నొక్కి చెబుతూ, ఆయన ‘హిందూ వృద్ధి రేటు’ (Hindu Growth Rate) అనే పదాన్ని ‘కాంగ్రెస్ వృద్ధి రేటు’ (Congress Growth Rate)గా మార్చి పేర్కొన్నారు.

2014: మార్పునకు నాంది

భారతదేశ రాజకీయ, ఆర్థిక పరివర్తనలో 2014 సంవత్సరం ఒక నిర్ణయాత్మక మలుపు అని మోదీ పేర్కొన్నారు. 2014 నుండి భారతదేశం పాత ఆలోచనా విధానం, వ్యవస్థల నుండి బయటపడి, అభివృద్ధిలో కొత్త మేగాన్ని పుంజుకుందని అన్నారు. గత 12 ఏళ్లుగా పథకాల క్షేత్రస్థాయి అమలుపై ప్రభుత్వం దృష్టి సారించడం వల్లే అభివృద్ధి వేగం పుంజుకుందని తెలిపారు. 25 కోట్ల మంది ప్రజలు దారిద్ర్య రేఖను దాటడాన్ని తమ ప్రభుత్వ అత్యుత్తమ విజయాలలో ఒకటిగా పేర్కొన్నారు. ప్రభుత్వ విధానాలు సరైన దిశలో సాగుతున్నాయని ఈ గణాంకాలు రుజువు చేస్తున్నాయని అన్నారు. ఆయన

దేశానికి సమస్య

అభిప్రాయం ప్రకారం, పేదల జీవన ప్రమాణాలలో మెరుగుదల అనేది కేవలం ఆర్థికపరమైన విజయం మాత్రమే కాదు, అది సామాజిక పరివర్తనకు కూడా ఒక సంకేతం. ఇటీవలి వరకు పేదలుగా ఉన్న వ్యక్తులు ఇప్పుడు మధ్యతరగతిలో భాగమవుతున్నారు. ప్రజలను పేదరికం నుండి బయటపడేయడమే కాకుండా, వారు తిరిగి అందులోకి జారిపోకుండా చూడటం కూడా ప్రభుత్వ బాధ్యత. ఈ దృక్పథంతో, మధ్యతరగతి కోసం పన్ను రాయితీలు, ఆరోగ్య భద్రత, ఇతర సౌకర్యాలను విస్తరించారు.

మధ్యతరగతి కేంద్రంగా నూతన ఆర్థిక వ్యూహం
భారతదేశ మధ్యతరగతి వేగంగా పరిణామం

2014లో దేశంలో 74 విమానాశ్రయాలు ఉండగా, ప్రస్తుతం ఆ సంఖ్య 160కి పైగా పెరిగిందని పేర్కొన్నారు. అదేవిధంగా, ఎక్స్‌ప్రెస్‌వే నెట్‌వర్క్ సుమారు 1,000 కిలోమీటర్ల నుండి 6,700 కిలోమీటర్లకు విస్తరించింది. గతంలో కేవలం ఐదు నగరాల్లో మాత్రమే అందుబాటులో ఉన్న మెట్రో రైలు సేవలు, నేడు 20కి పైగా నగరాలకు విస్తరించాయని తెలిపారు. రక్షణ రంగ ఎగుమతులు రూ. 700 కోట్ల నుంచి రూ. 23,000 కోట్లకు పెరిగాయి. మొబైల్ తయారీ, ఇథనాల్ మిశ్రమం (బ్లెండింగ్), సెమీకండక్టర్ పరిశ్రమలో సాధించిన పురోగతిని ప్రస్తావిస్తూ, భారత్ ఇప్పుడు దిగుమతిదారు స్థాయి

సారించిందని తెలిపారు. స్పష్టమైన సంకల్పం, 'దేశమే ప్రథమం' అనే స్ఫూర్తితో పాలన సాగినప్పుడు కీలక నిర్ణయాలు తీసుకోవడం సాధ్యమవుతుందని అన్నారు. ఎన్నియే ప్రభుత్వం సరిగ్గా ఇదే విధానాన్ని అవలంబించి, అభివృద్ధిని తన అజెండాలో ప్రధానాంశంగా ఉంచిందని తెలిపారు.

భారత్ ముందడుగు

ఈ కీలక ప్రసంగంలో, ప్రధానమంత్రి భవిష్యత్తుకు సంబంధించిన ఒక దృక్పథాన్ని కూడా ఆవిష్కరించారు. ప్రపంచంలోని ఇతర దేశాలతో కేవలం సరితూగడం మాత్రమే కాకుండా, ఒక అడుగు ముందుండటమే భారత్ లక్ష్యమని ఆయన పేర్కొన్నారు. 2025-26 సంవత్సరానికి అంచనా వేసిన 7.7 శాతం వృద్ధి రేటును ప్రస్తావిస్తూ, ప్రపంచవ్యాప్త అనిశ్చితి ఉన్నప్పటికీ భారత్ బలమైన ఆర్థిక పనితీరును కనబరుస్తోందని తెలిపారు. హరిత ఇంధనం, పునరుత్పాదక ఇంధనం, అణు ఇంధన రంగాలలో అత్యంత ప్రతిష్టాత్మకమైన లక్ష్యాలను నిర్దేశించారు. ఇందులో భాగంగా 500 గిగావాట్ల పునరుత్పాదక ఇంధన సామర్థ్యాన్ని సాధించడం కూడా ఒక ముఖ్య లక్ష్యంగా ఉంది.

విజయానికి పునాది

తమ ప్రభుత్వానికి పార్టీ కంటే, ఎన్‌డీయే కూటమి కంటే కూడా దేశమే ఎప్పుడూ ముఖ్యమని మోదీ పేర్కొన్నారు. ప్రభుత్వ పనితీరుకు 'దేశమే ప్రథమం' (Nation First) అనేది మార్గదర్శక సూత్రమని వివరించారు. రాజకీయ ప్రయోజనాల కంటే జాతీయ ప్రయోజనాలకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చినప్పుడు, అత్యంత క్లిష్టమైన నిర్ణయాలు తీసుకోవడం కూడా సాధ్యమవుతుందని అభిప్రాయ పడ్డారు. 'వికసిత్ భారత్' (అభివృద్ధి చెందిన భారత్) లక్ష్యాన్ని 140 కోట్ల మంది భారతీయుల సమిష్టి సంకల్పంగా అభివర్ణించారు. రానున్న కాలంలో భారత్ ప్రపంచంలోని అగ్రగామి శక్తులలో ఒకటిగా అవతరిస్తుందనే స్వప్నం నేడు ప్రతి భారతీయుడిదని పేర్కొన్నారు.

ప్రజలే దేవుళ్లు

తనకు దక్కిన గౌరవానికి ఎన్‌డీయే భాగస్వామ్య పక్షాలకు మోదీ కృతజ్ఞతలు తెలిపారు. భరతమాతకు ఇంత సుదీర్ఘకాలం పాటు సేవ చేసే అవకాశం లభించడం సర్వశక్తిమంతుడైన దేవుడు ప్రసాదించిన ఒక ప్రత్యేక వరం అని పేర్కొన్నారు. ప్రజలే తనకు దైవస్వరూపులని, ప్రజా జీవితం అనేది అధికారాన్ని ఆశించే మార్గం కాకుండా అంకితభావంతో కూడిన సేవకు ఒక మాధ్యమంగా నిలిచిందని అన్నారు. దేశంలోని 140 కోట్ల మంది పౌరుల ప్రేమ, ఆప్యాయత, ఆశీర్వాదాలే తనకు బలమని మోదీ పేర్కొన్నారు. ఈ విజయం దేశ పౌరుల సమిష్టి కృషి, ఆకాంక్షల ఫలితమేనని అభివర్ణించారు. ★



చెందుతోందని, వారి ఆకాంక్షలు పెరుగుతున్నాయని ప్రధానమంత్రి పేర్కొన్నారు. దీనిని దృష్టిలో ఉంచుకుని, రూ.12 లక్షల వరకు ఉన్న ఆదాయాన్ని పన్ను రహితం చేయాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. ఆయుష్మాన్ భారత్, జీఎస్టీ (GST) సంస్కరణలు, అందుబాటు ధరలో ఆరోగ్య బీమా పథకాల వంటి కార్యక్రమాలు మధ్యతరగతికి ప్రత్యక్షంగా ప్రయోజనం చేకూర్చాయని చెప్పారు. నేటి భారతీయ మధ్యతరగతిని దేశ ఆర్థిక పురోగతికి ఒక కీలక చోదక శక్తిగా అభివర్ణించారు, తదనుగుణంగా, వారి కొనుగోలు శక్తిని, భద్రతను, అవకాశాలను పెంపొందించడమే ప్రభుత్వ విధానం ప్రధాన లక్ష్యంగా ఉంది.

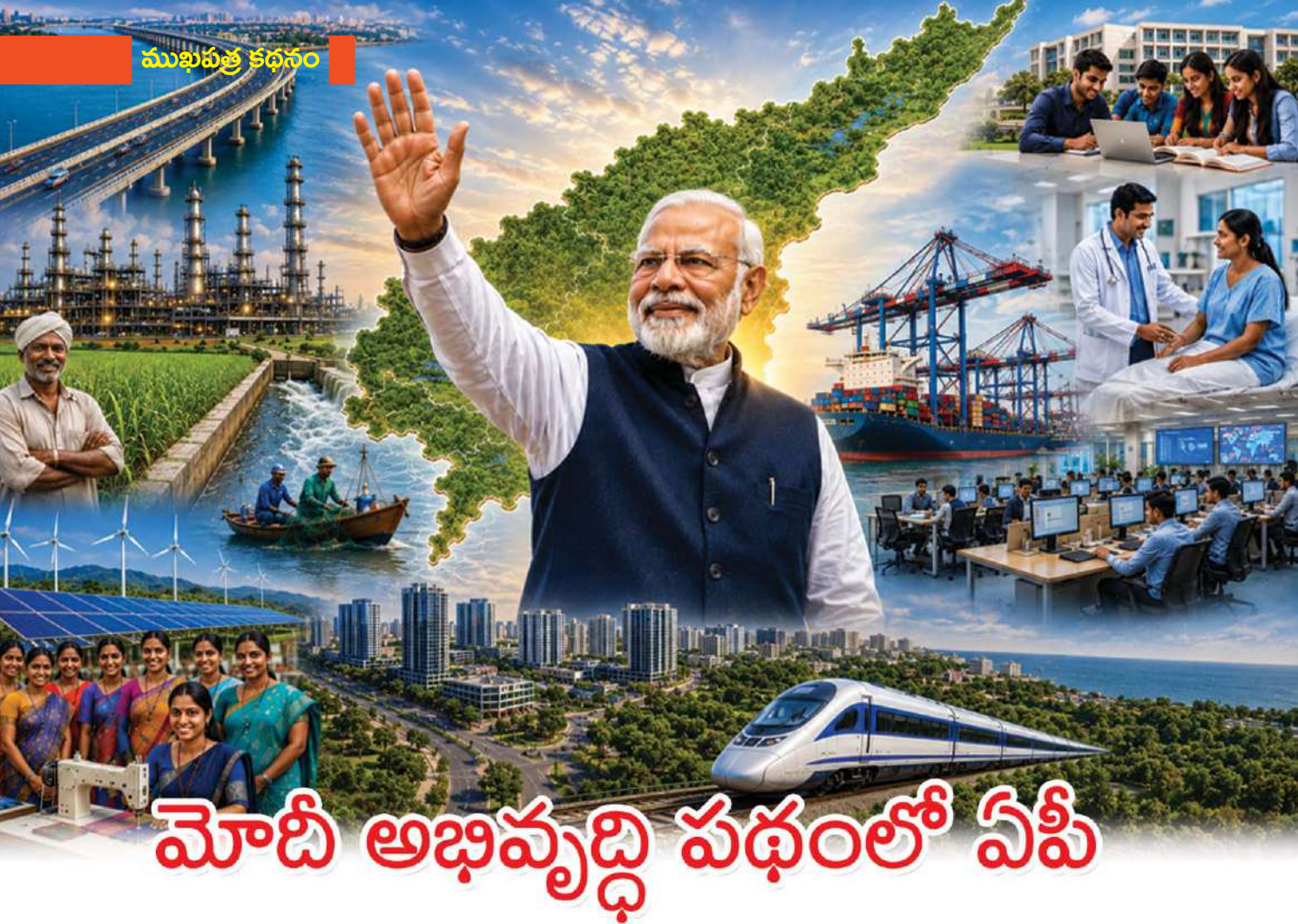
అభివృద్ధికి గణాంకాలే సాక్ష్యం

ప్రధానమంత్రి తన ప్రసంగంలో ప్రస్తుత ప్రభుత్వం, గత ప్రభుత్వాల మధ్య పోలికలను చూపడానికి వివిధ గణాంకాలను ప్రస్తావించారు.

నుండి తయారీదారు స్థాయికి మారుతోందని చెప్పారు. కేవలం 12 ఏళ్లలోనే ఇంతటి గణనీయమైన మార్పులు సాధ్యమైనప్పుడు, దశాబ్దాల తరబడి అవి ఎందుకు జరగలేదని ప్రశ్నించారు. కాంగ్రెస్ అభివృద్ధి నమూనాకు, ఎన్డీయే అభివృద్ధి నమూనాకు మధ్య ఉన్న వ్యత్యాసం ఇదేనని ఆయన పేర్కొన్నారు.

అవినీతి రాజకీయాల వర్సెస్ నిర్ణయాత్మక పాలన

వేల కోట్ల రూపాయల విలువైన స్కామ్‌లలో దేశాన్ని కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం ఇరికించిందని ప్రధానమంత్రి ఆరోపించారు. 2004 తర్వాత భారతదేశం అస్థిరత, అవినీతి ఊబిలో కూరుకు పోయిందని, అభివృద్ధికి బదులుగా రాజకీయ, వరిపాలనావరమైన సంక్షోభాలే ప్రధాన చర్చనీయాంశాలుగా మారాయని ఆయన పేర్కొన్నారు. దీనికి భిన్నంగా, తమ ప్రభుత్వం నిర్ణయాత్మకమైనదని, ఫలితాల సాధనపై దృష్టి



మోదీ అభివృద్ధి పథంలో ఏపీ

ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోదీ నాయకత్వంలో భారత్ పరివర్తనాత్మక పాలన 12 సంవత్సరాలు పూర్తి చేసుకొని, 2047 నాటికి అభివృద్ధి చెందిన దేశంగా అవతరించే లక్ష్యం దిశగా కీలక మలుపు వద్ద నిలిచింది. ఈ పన్నెండేళ్లు ఆంధ్రప్రదేశ్కు ప్రత్యేక ప్రాధాన్యం కలిగినవిగా నిలిచాయి. రాష్ట్రానికి భారీ ఆర్థిక సహాయం, మౌలిక సదుపాయాల పెట్టుబడులు, సంక్షేమ కార్యక్రమాలు, పారిశ్రామికాభివృద్ధి, జాతీయ స్థాయి సంస్థల ఏర్పాటు వంటి వాటి ద్వారా కేంద్ర ప్రభుత్వం రాష్ట్ర అభివృద్ధిలో కీలక పాత్ర పోషించింది. డబుల్ ఇంజన్ సర్కారితో రాష్ట్రం వేగవంతమైన అభివృద్ధి, కొత్త ఆశావాద యుగంలోకి అడుగుపెడుతోంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ అభివృద్ధికి కేంద్ర ప్రభుత్వం భారీ స్థాయిలో ఆర్థిక సహాయం అందించి తన నిబద్ధతను చాటుకొంది. 2004-2014 మధ్య ఉమ్మడి ఆంధ్ర ప్రదేశ్కు కేంద్ర పన్నుల వాటాగా రూ.1.32 లక్షల కోట్లు లభించగా, 2014-2027 మధ్య విభజిత రాష్ట్రానికి రూ.4.05 లక్షల కోట్లకుపైగా చేరి 206 శాతానికి పైగా వృద్ధిని నమోదు చేసింది. కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి అందిన గ్రాంట్లు 2004-14లో రూ.78,112 కోట్ల నుంచి 2014-27లో రూ.3.32 లక్షల కోట్లకు పెరిగి 325 శాతం వృద్ధి నమోదైంది. ఈ నిధులు రాష్ట్ర అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు, సంక్షేమ పథకాల అమలుకు బలాన్ని చేకూర్చాయి.

మౌలిక సదుపాయాలు - అభివృద్ధికి పునాది

ఆర్థిక పరివర్తనకు మౌలిక సదుపాయాలే

కీలకమని మోదీ ప్రభుత్వం విశ్వసిస్తుంది. 2014లో సుమారు 4,193 కిలోమీటర్లుగా ఉన్న జాతీయ రహదారుల పొడవు ప్రస్తుతం 8,700 కిలోమీటర్లకు పైగా పెరిగింది. బెంగళూరు-కడప-విజయవాడ ఎక్స్ప్రెస్వే, విశాఖపట్నం-రాయచూర్ ఎకనామిక్ కారిడార్, హైదరాబాద్-విశాఖపట్నం కారిడార్ వంటి ప్రధాన ప్రాజెక్టులు రాష్ట్ర అనుసంధానతను విజ్ఞవాత్మకంగా మార్చుతున్నాయి. భారతమాల ఫేజ్-1 కిందరూ.71,842 కోట్లకు పైగా విలువైన రహదారి ప్రాజెక్టులు ఆమోదం పొందాయి.

విమానయాన రంగంలో భోగాపురం, దగదర్తి, ఓర్వకల్లు గ్రీన్ఫీల్డ్ విమానాశ్రయాలకు అనుమతులు లభించాయి. తిరుపతి, విజయవాడ అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయాలుగా అభివృద్ధి చెందగా, విశాఖ

పట్నం, రాజమండ్రి, కడప, విజయవాడ విమానాశ్రయాలు ఆధునికరణకు నోచుకున్నాయి.

సాత్ కోస్ట్ రైల్వే జోన్ కల సాకారం

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రజల దశాబ్దాల ప్రత్యేక రైల్వే జోన్ కలను కేంద్ర ప్రభుత్వం సాకారం చేసింది. విశాఖ పట్నం కేంద్రంగా సాత్ కోస్ట్ రైల్వే జోన్ ఏర్పాటుతో ముఖ్యంగా ఉత్తరాంధ్ర ప్రజల చిరకాల ఆకాంక్ష నెరవేరినట్లయింది. రాష్ట్రానికి 2009-14 మధ్య కాలంలో సగటు రూ.886 కోట్లుగా ఉన్న రైల్వే బడ్జెట్ కేటాయింపులు 2026 నాటికి రూ.10,134 కోట్లకు పెరిగాయి. రాష్ట్రంలో రూ.73,743 కోట్ల విలువైన రైల్వే ప్రాజెక్టులు అమలులో ఉన్నాయి. 100 శాతం రైల్వే విద్యుదీకరణను సాధించగా, డబ్లింగ్, కొత్త రైల్వే లైన్లు, ప్లేటఫర్మ్, స్టేషన్ పునరాభివృద్ధి పనులు వేగంగా కొనసాగుతున్నాయి.

సంక్షేమం, పారదర్శకతలతో విస్తృత ప్రయోజనం

మోదీ ప్రభుత్వం చేపట్టిన సంక్షేమ కార్యక్రమాలు రాష్ట్రంలో కోట్లాది ప్రజల జీవితాలను ప్రభావితం చేశాయి. ప్రధానమంత్రి ఆవాస్ యోజన కింద 21 లక్షలకుపైగా పట్టణ గృహాలు, 2.47 లక్షల గ్రామీణ గృహాలు మంజూరయ్యాయి. 2.68 కోట్ల మందికి ప్రధానమంత్రి గరీబ్ కళ్యాణ్ అన్న యోజన కింద ఉచిత ధాన్యం అందుతోంది. 41 లక్షలకుపైగా రైతులు పీఎం కిసాన్ ద్వారా ప్రత్యక్ష ఆర్థిక సహాయం పొందుతున్నారు. 1.69 కోట్ల జనధన్ ఖాతాలు తెరిచారు. 1.86 కోట్ల మందికిపైగా ఆయుష్మాన్ భారత్ ఆరోగ్య భద్రత కల్పించింది. 71 లక్షలకు పైగా గ్రామీణ కుటుంబాలకు జల్ జీవన్ మిషన్ ద్వారా ఇంటింటా తాగునీటి కనెక్షన్లు అందాయి. రూ.1.36 లక్షల కోట్లకు పైగా ముద్ర రుణాలు మంజూరై యువత, చిన్న వ్యాపారులకు తోడ్పాటు నందించాయి.

రైతులు, మహిళలు, గ్రామీణ సమాజ సాధికారత

పీఎం కిసాన్, ఈ-నామ్, ప్రధానమంత్రి కృషి సింఛాయీ యోజన, కిసాన్ రైల్ సేవల ద్వారా రైతులకు విస్తృత మద్దతు అందుతోంది. ఉజ్వల యోజన, సుకన్య సమ్మద్ధి యోజన, పోషణ అభియాన్, ప్రధానమంత్రి మాతృమందన యోజన వంటి పథకాల ద్వారా మహిళల సాధికారతకు విశేష ప్రాధాన్యం లభించింది. జాతీయ గ్రామీణ జీవనోపాధి మిషన్ ద్వారా స్వయం సహాయక సంఘాలకు భారీ మద్దతు లభించింది.

విద్య, వైద్యం, మానవ వనరుల అభివృద్ధి

మోదీ ప్రభుత్వం ఆంధ్రప్రదేశ్‌ను ఉన్నత విద్య, పరిశోధన, వైద్య రంగాల్లో ప్రధాన కేంద్రంగా తీర్చిదిద్దింది. AIIMS మంగళగిరి, IIM విశాఖపట్నం, IIPE విశాఖపట్నం, IIFT కాకినాడ, NIT తాడేపల్లిగూడెం, కేంద్ర గిరిజన విశ్వవిద్యాలయం, IISER తిరుపతి, IIITDM కర్నూలు, కేంద్ర విశ్వ విద్యాలయం వంటి ప్రతిష్టాత్మక సంస్థలు రాష్ట్ర విద్యారంగాన్ని బలోపేతం చేశాయి. 17 వైద్య కళాశాలలకు ఆమోదం, మెడికల్ డిప్లొమెస్ పార్క్, బిల్డ్ డ్రగ్ పార్క్ వంటి ప్రాజెక్టులు ఆరోగ్య రంగాన్ని బలోపేతం చేస్తున్నాయి.

పారిశ్రామికాభివృద్ధి, భవిష్యత్ పెట్టుబడులు

కేవలం సంక్షేమానికే కాకుండా భవిష్యత్ ఆర్థిక వ్యవస్థ నిర్మాణంపై కూడా మోదీ ప్రభుత్వం దృష్టి సారించింది. క్రిస్ సిటీ, ఓర్వకల్లు ఇండస్ట్రియల్ ఏరియా, కొప్పర్తి ఇండస్ట్రియల్ ఏరియా, నక్కపల్లి బిల్డ్ డ్రగ్ పార్క్, రక్షణ తయారీ కేంద్రాలు, గ్రీన్ హైడ్రోజన్ హబ్ వంటి ప్రాజెక్టులు భారీ పారిశ్రామికీకరణకు పునాది వేస్తున్నాయి. విశాఖ ఉక్కు కర్మాగారానికి రూ.11,440 కోట్ల పునరుద్ధరణ ప్యాకేజీ కేంద్ర ప్రభుత్వ నిబద్ధతకు నిదర్శనం. విశాఖలో ప్రతిపాదిత 15 బిలియన్ డాలర్ల AI డేటా హబ్ రాష్ట్రాన్ని సాంకేతికత, ఆవిష్కరణల కేంద్రంగా నిలబెడుతోంది.

రాష్ట్రంలో ఎన్టీఏ ప్రభుత్వం ఏర్పడిన తరువాత అభివృద్ధికి కొత్త వేగం వచ్చింది. కేంద్రరాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు సమన్వయంతో పనిచేస్తూ అమరావతి రాజధాని నిర్మాణం, పోలవరం, పారిశ్రామిక కారిడార్లు, రైల్వే విస్తరణ, విమానాశ్రయాల అభివృద్ధి వంటి అనేక కీలక ప్రాజెక్టులను వేగవంతం చేస్తున్నాయి. అమరావతికి రూ.15 వేల కోట్ల సహాయం, రూ.11 వేల కోట్ల హడ్కో రుణం, రూ.2,245 కోట్ల రైల్వే కనెక్టివిటీ మద్దతు లభించింది. పోలవరం జాతీయ ప్రాజెక్టుకు దాదాపు రూ.24,000కోట్ల కేంద్ర సహాయం అందింది.

వికసిత ఆంధ్రప్రదేశ్ వైపు అడుగులు

రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబునాయుడు, ఉప ముఖ్యమంత్రి పవన్ కళ్యాణ్ కేంద్ర ప్రభుత్వంతో కలిసి పనిచేస్తుండటంతో రాష్ట్రం స్వర్ణయుగం దిశగా పయనిస్తోంది. భారత్ 2047 నాటికి వికసిత భారత లక్ష్యాన్ని చేరుకునే ప్రయాణంలో, ఆంధ్రప్రదేశ్ దేశ ఆర్థికాభివృద్ధి, పారిశ్రామికీకరణ, ఆవిష్కరణలు, మానవాభివృద్ధికి ప్రధాన శక్తిగా అవతరించడానికి సిద్ధంగా ఉంది.

- ఎన్. మధుకర్

రాష్ట్ర బీజేపీ సంస్థాగత ప్రధాన కార్యదర్శి, ఆంధ్రప్రదేశ్



మోదీ శకం.. ప్రతిపక్షాలకు మార్గదర్శకం

జూన్ 10, 2026 భారతదేశ రాజకీయ చరిత్రలో ఒక కీలకమైన ఘట్టం. ఈ రోజున, ఎన్నికైన ప్రధానమంత్రిగా వరుసగా 4,398 రోజులు పదవిలో కొనసాగిన జవాహర్‌లాల్ నెహ్రూ రికార్డును ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోదీ అధిగమించారు. రాజకీయ మైలురాళ్లను తరచుగా కేవలం గణాంకాలుగా మాత్రమే చూస్తుంటారు. కానీ ఈ సందర్భం మరింత లోతైన పరిశీలనకు అర్హమైనది. ఇది కేవలం పదవిలో గడిపిన రోజుల సంఖ్యకు సంబంధించిన విషయం కాదు. భారతదేశపు తొలి ప్రధానమంత్రి, ప్రస్తుత ప్రధానమంత్రి పదవీకాలాలను తీర్చిదిద్దిన విభిన్న రాజకీయ పరిస్థితులు, సైద్ధాంతిక దృక్పథాలు, దేశం పట్ల వారికున్న భిన్నమైన దార్శనికతలకు సంబంధించిన విషయం ఇది. నెహ్రూ, మోదీల మధ్య పోలిక అనేది కేవలం ఇద్దరు నాయకుల మధ్య పోలిక మాత్రమే కాదు. అనేక కోణాల్లో చూస్తే, ఇది భారతదేశం గురించిన రెండు భిన్నమైన, పరస్పర పోటీతత్వం కలిగిన భావనల మధ్య పోలిక.

ఈ రికార్డు ప్రాముఖ్యత

ఈ రికార్డుకి సంబంధించిన బహిరంగ చర్చలో ఎక్కువ భాగం పదవీకాలం (tenure) గురించే సాగింది. అయితే ఇక్కడ ఒక ముఖ్యమైన వ్యత్యాసాన్ని గుర్తించాల్సి ఉంది. ఆగస్టు 15, 1947 నుండి 1964 మేలో మరణం వరకు ప్రధానమంత్రిగా జవాహర్‌లాల్ నెహ్రూ పనిచేశారు. అయితే, ఆ పదవీకాలంలో మొదటి 1,732 రోజులు ఆధునిక ప్రజాస్వామ్య కోణంలో ఆయన ఎన్నికైన ప్రధానమంత్రి కాదు. వలస పాలన ముగింపు (decolonisation) నాటి అసాధారణ పరిస్థితులలో, స్వాతంత్ర్యంతో పాటు వచ్చిన రాజకీయ ఏర్పాట్లు, కాంగ్రెస్ నాయకత్వం తీసుకున్న నిర్ణయాల ద్వారా ఆయన పదవీ బాధ్యతలు చేపట్టారు. భారతదేశంలో మొదటి సాధారణ ఎన్నికలు 1951-52లో మాత్రమే జరిగాయి. ఆ తర్వాతే ప్రజాస్వామ్యబద్ధమైన తీర్పు ద్వారా నెహ్రూ ప్రధానమంత్రి అయ్యారు.



నరేంద్ర మోదీ పదవీకాలం ఒక భిన్నమైన కథనాన్ని ఆవిష్కరిస్తుంది. మే 26, 2014న ప్రారంభమైన ఆయన ప్రధానమంత్రిత్వంలోని ప్రతి రోజూ ఎన్నికల ద్వారా లభించిన చట్టబద్ధతతోనే కొనసాగింది. మూడు సార్ధారణ ఎన్నికలు, వరుసగా మూడుసార్లు ప్రజల తీర్పు పొందడం, భారత ప్రజల నుండి నిరంతర ప్రజాస్వామ్య ఆమోదం లభించడం వంటివి ఆయన ప్రస్థానాన్ని నిర్మించాయి. ఈ వ్యత్యాసం చాలా ముఖ్యమైనది. ఎందుకంటే ఇది భారతదేశ ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనను నొక్కి చెబుతుంది. మోదీ రికార్డు కేవలం సుదీర్ఘ కాలానికి సంబంధించినది మాత్రమే కాదు, అత్యంత పోటీతత్వంతో కూడిన రాజకీయ వాతావరణంలో పదేపదే ఎన్నికల ద్వారా లభించిన ఆమోదం (validation)తో పూర్తిగా సాధించిన రికార్డు ఇది.

ఆధిపత్య పాలన వర్సెస్ సంకీర్ణ పాలన

ప్రజాస్వామ్య రాజకీయాల దృష్టితో చూసినప్పుడు ఈ వ్యత్యాసం మరింత స్పష్టమవుతుంది. నెహ్రూ హయాం రాజకీయ వ్యవస్థలో కాంగ్రెస్ పార్టీ అఖండమైన ఆధిపత్యాన్ని చెలాయించింది. 1952,

1957, 1962 ఎన్నికలలో, ఏ ప్రతిపక్షం కూడా గట్టి పోటీదారుగా నిలవలేదు. ఈ రోజు ఊహించ దానికే కష్టమైన స్థాయిలో కాంగ్రెస్ పార్లమెంటరీ ఆధిపత్యాన్ని సాధించింది. భారత్ వాస్తవానికి ఏక-పార్టీ ఆధిపత్య రాజ్యంగా ఉండేది. దీనికి విరుద్ధంగా, మోదీ మరింత పోటీతో కూడిన ప్రజాస్వామ్యంలో పనిచేస్తున్నారు. ప్రతి రాష్ట్ర ఎన్నిక జాతీయ పరిణామాలను కలిగి ఉంటుంది. ప్రతి పార్లమెంటరీ ఎన్నిక తీవ్రమైన పరిశీలన మధ్య జరుగుతుంది. సంకీర్ణ సమీకరణాలు, ప్రాంతీయ ఆకాంక్షలు, సోషల్ మీడియా వ్యవస్థలు, న్యాయ పర్యవేక్షణ, అలుపెరుగని ప్రతిపక్షం వంటివి రాజకీయ అధికారం నిరంతరం తనను తాను పునరుద్ధరించుకోవాల్సిన వాతావరణాన్ని సృష్టిస్తాయి. అందుకే మోదీ సాధించిన విజయం స్వాతంత్ర్యం తర్వాత కాంగ్రెస్ ఆధిపత్య విజయం కంటే, ఏంజెలా మెర్కెల్ వంటి ఆధునిక ప్రజాస్వామ్య నాయకుల విజయంతో ఎక్కువగా పోలి ఉంటుంది. ఆయన సుదీర్ఘ పాలన రాజకీయ గుత్తాధిపత్యం వల్ల వచ్చినది కాదు. అది రాజకీయ అనుకూలత, నిరంతర ప్రజా మద్దతు ఫలితంగా

సాధ్యపడింది. అందువల్ల, ఆయన పనితీరు కేవలం ఓర్పునే కాకుండా ప్రజాస్వామ్య స్థితిస్థాపకతను కూడా చాటి చెబుతుంది.

వలసానంతర ప్రభుత్వం నుండి

ప్రజా ప్రభుత్వం వైపు

మోదీ శకపు లోతైన ప్రాముఖ్యత ఎన్నికల విజయానికి అతీతంగా ఉంది. నెహ్రూవాదం ప్రధానంగా ఐరోపా రాజకీయ భావజాలం నుండి ఉద్భవించిన సంస్థల ద్వారా ఒక ఆధునిక జాతి-రాజ్యాన్ని నిర్మించాలని కోరింది. ప్రణాళిక, కేంద్రీకరణ, లౌకికవాదం, ఆర్థిక సామ్యవాదంపై ఇది దృష్టి సారించింది. ఈ ప్రయత్నాలు కొత్తగా స్వాతంత్ర్యం పొందిన దేశాన్ని స్థిరీకరించడంలో సహాయపడినప్పటికీ, అవి భారతదేశం గురించిన ఒక అనూహ్యమైన దృక్పథాన్ని కూడా ప్రోత్సహించాయి. ఆ దృక్పథం కారణంగా భారత్ దాని నాగరికత పట్ల స్వీయ-అవగాహనను విస్మరిస్తున్నట్టుగా కనిపించేది. దశాబ్దాలుగా, నాగరికతపై విశ్వాస ప్రకటనలను అనుమానంతో చూశారు. హిందూ నాగరికతా చైతన్యం బహిరంగ వ్యక్తీకరణను తరచుగా మతతత్వ దృష్టితో చూశారు. దండయాత్రలు, వలసవాదం వల్ల కలిగిన చారిత్రక గాయాలను ప్రభుత్వం ప్రాయోజిత జాతీయ సమైక్యత కథనం కోసం పదేపదే తక్కువ చేసి చూపించారు. స్వాతంత్ర్యం తర్వాత సోమనాథ్ ఆలయ పునర్నిర్మాణం ఈ వైఖరిని వెల్లడించింది. కె. ఎం. మున్షీ, సర్దార్ వల్లభభాయ్ పటేల్ వంటి నాయకులు ఈ ప్రాజెక్టును నాగరికత పునరుద్ధరణ చర్యగా భావించినప్పటికీ, దానితో ప్రభుత్వం బహిరంగంగా సంబంధం కలిగి ఉండటం పట్ల నెహ్రూ ఆసహనం వ్యక్తం చేశారు. మోదీ శకం ఈ చట్రం నుండి ఒక ముఖ్యమైన మార్పును సూచిస్తుంది. రామ మందిర ప్రతిష్ఠ, రాజ్ పథ్ ను కర్తవ్య పథ్ గా మార్చడం, చోరీకి గురైన పురాతన వారసత్వ సంపదను ప్రతిబింబించే వస్తువులు తిరిగి స్వాధీనం చేసుకోవడం, లచిత్ బోర్నూకాన్, బిర్లా ముండా వంటి విస్మరణకు గురైన వీరులను స్మరించుకోవడం, భారతదేశ సాంస్కృతిక వారసత్వాన్ని పునరుద్ధరించడం వంటివి పరిపాలనను నాగరిక స్మృతితో తిరిగి అనుసంధానించడానికి చేసిన ఒక స్పృహతో కూడిన ప్రయత్నాన్ని ప్రతిబింబిస్తాయి. విమర్శకులు వీటిని కేవలం ప్రతీకాత్మక చర్యలుగా కొట్టిపారేయవచ్చు. అయినప్పటికీ, చిహ్నాలకు ప్రాముఖ్యత ఉంటుంది. ఎందుకంటే దేశాలు కేవలం సంస్థల ద్వారానే కాకుండా సామూహిక స్మృతి, సాంస్కృతిక విశ్వాసం ద్వారా కూడా నిలబడతాయి.

ప్రభుత్వం-ప్రజల సంబంధం పునరుద్ధరణ

మోదీ హయాంలో అత్యంత కీలకమైన పరివర్తన బహుశా ప్రభుత్వానికి, ప్రజలకు మధ్య ఉన్న

నంబంధంలోనే జరిగింది. దశాబ్దాలుగా, భారతదేశంలో సంక్షేమ పథకాల పంపిణీ మధ్యవర్తుల ద్వారా జరిగేది. ప్రయోజనాల లభ్యత తరచుగా స్థానిక అధికార వ్యవస్థలు, అధికార యంత్రాంగం విచక్షణ, రాజకీయ అంధపై ఆధారపడి ఉండేది. ప్రభుత్వం దూరంగా ఉన్నట్లు కనిపించేది. ప్రజలు ప్రభుత్వంలో భాగస్వాములుగా కాకుండా దానిని విన్నపదారులుగా సంప్రదించేవారు. మోదీ ప్రభుత్వం సాంకేతికత, ఆర్థిక సమీక్షితం, పరిపాలనా సంస్కరణల కలయిక ద్వారా ఈ గతిని మార్చడానికి ప్రయత్నించింది. 55 కోట్లకు పైగా జన్ ధన్ ఖాతాలు, ప్రత్యక్ష ప్రయోజన బదిలీ (డీబీటీ) విధానాల విస్తరణ, డిజిటల్ ప్రజా మౌలిక సదుపాయాల వేగవంతమైన అభివృద్ధి, విస్తృత పారిశుధ్య కవరేజీ, ఆయుష్మాన్ భారత్, గ్రామీణ నీటి అనుసంధానం వంటివన్నీ కలిసి, ఆశ్రిత పక్షపాతాన్ని హక్కుతోనూ, విపక్షను పారదర్శకత తోనూ భర్తీ చేయడానికి ప్రయత్నించింది. ఈ చర్యలు కేవలం సంక్షేమ కార్యక్రమాలు మాత్రమే కాదు. అవి పితృస్వామ్య రాజ్యం నుండి ప్రజాకేంద్రీకృత ప్రభుత్వం వైపు ఒక తాత్విక మార్పును సూచిస్తాయి. ఇది పరిపాలన ఆశ్రిత పక్షపాతంతో కాకుండా సాధికారత కల్పించేదిగా ఉండాలి అనే సందేశాన్ని ఇస్తున్నది.

నూతన జాతీయ స్వీయ దృక్పథం

మోదీ శకపు అత్యంత శాశ్వతమైన వారసత్వం కడకు భౌతికమైన దానికంటే మానసికమైనదే కావచ్చు. దేశాలు కేవలం వాటి వద్ద ఉన్న వనరులతోనే కాకుండా, అవి తమను తాము ఎలా చూసుకుంటాయనే దాని ద్వారా కూడా రూపుదిద్దుకుంటాయి. స్వాతంత్ర్యం తర్వాత చాలాకాలం పాటు భారత్ తరచుగా తనను తాను బాహ్య దృక్పథాల ద్వారా చూసుకుంది. పాశ్చాత్య సంస్థలు, పాశ్చాత్య మీడియా, పాశ్చాత్య మేధోపరమైన చట్రాల నుండి లభించిన గుర్తింపు, జాతీయ చర్చను రూపొందించడంలో విపరీతమైన ప్రాధాన్యతను సంతరించుకుంది.

అభద్రతకు బదులుగా ఆత్మవిశ్వాసం

మోదీ హయాంలో భారత్ తన సొంత సంప్రదాయాలతో, ఆధునిక ప్రపంచంతో ఆత్మవిశ్వాసంతో మమేకమవుతూ, ఒక స్వతంత్ర ప్రపంచ దృష్టికోణం కలిగిన నాగరిక దేశంగా తనను తాను ప్రదర్శించుకుంటోంది. అంతర్జాతీయ యోగా దినోత్సవం, వునరుద్ధరించిన బౌద్ధ దౌత్యం, ప్రవాస భారతీయులతో సంబంధాలు, సాంస్కృతిక దౌత్యం, లేదా ప్రపంచ వేదికలపై భారత్ ప్రయోజనాలను వ్యక్తీకరించడం ద్వారా దేశం ఇప్పుడు అభద్రతకు బదులుగా ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రదర్శిస్తోంది. ఈ మార్పు సమాహంలో ఒంటరి తనాన్ని సూచించదు.



ప్రపంచ వ్యవహారాలలో అద్దవంతంగా పాల్గొనే క్రమంలో భారత్ తన చరిత్ర, సంస్కృతి లేదా అధిక సంఖ్యకుల నాగరికతా గుర్తింపు కోసం క్షమాపణ చెప్పనవసరం లేదనే పెరుగుతున్న నమ్మకాన్ని ఇది ప్రతిబింబిస్తుంది.

పరిమితులు-పారాలు

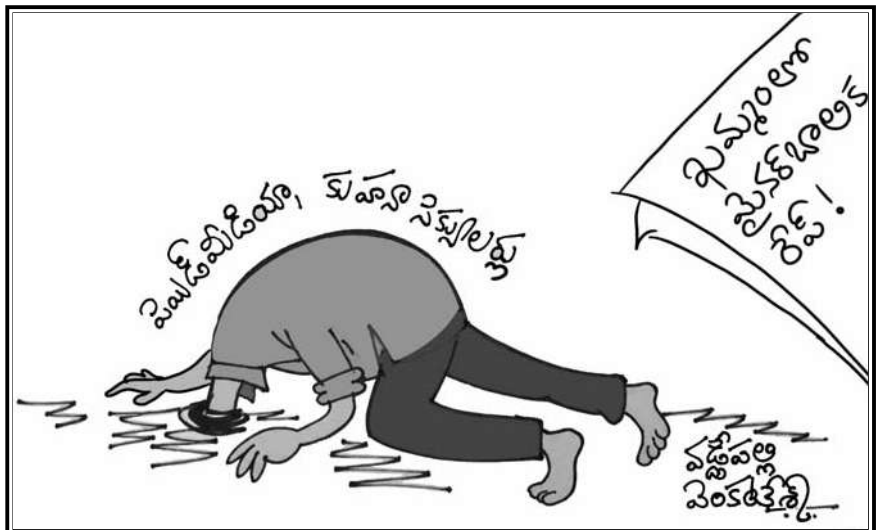
ఏ ప్రభుత్వమూ లేపాలు లేకుండా ఉండదనే విషయాన్ని కూడా అంగీకరించాలి. ఆర్థిక సవాళ్లు ఇంకా ఉన్నాయి. సామాజిక ఉద్దిక్తతలు కొనసాగుతున్నాయి. పరిపాలనా అసమర్థతలు కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి. ప్రజాస్వామ్య రాజకీయాలలో అనివార్యంగా రాజీలు, అసంపూర్ణతలు ఉంటాయి. అయినప్పటికీ, చారిత్రక మూల్యాంకనానికి విస్తృత గమనాలపై దృష్టి పెట్టడం అవసరం. సరేంద్ర మోదీ పదవీకాలపు ప్రాముఖ్యత కేవలం ఆయన అమలు చేసిన విధానాలలోనే కాకుండా, ఆయన మార్చిన ప్రాథమిక ప్రమాణాలలో కూడా ఉంది. ఆర్థికల్ 370 రద్దు, రామ మందిర నిర్మాణం, డిజిటల్ పాలనను సంస్థాగతం చేయడం, సంక్షేమ పంపిణీ విస్తరణ, నాగరికతా చర్యల వునరుజ్జీవనం వంటివి భవిష్యత్ ప్రభుత్వాలు చేయాల్సిన పనిని నిర్దేశించాయి. రాజకీయ ప్రత్యర్థులు కూడా 2014కు ముందు ఉనికిలో లేని చట్రాలలోనే ఇప్పటికీ కొట్టుమిట్టాడు తున్నారు. అదే చారిత్రక ప్రభావానికి ఒక కొలమానం అవుతుంది.

లంకెలకు అతీతమైన తేదీ

కాబట్టి, జూన్ 10, 2026 అనే ఒక తేదీ సరేంద్ర మోదీకి కేవలం ఒక వ్యక్తిగత మైలురాయి మాత్రమే కాదు. అది రాజకీయ పరిణామక్రమంలో ఒక శకం నుండి మరొక శకానికి భారత్ మార్గదాన్ని సూచిస్తుంది. వలస పాలన నుండి బయటపడిన నెహ్రూ కాలపు భారత్ సుస్థిరత, వ్యవస్థల నిర్మాణం, అంతర్జాతీయ గుర్తింపు కోసం ప్రయత్నించింది. కానీ మోదీ కాలపు భారత్ ఆత్మవిశ్వాసం, తన నాగరికతా వారసత్వంతో అనుసంధానం, ప్రపంచ వ్యవస్థను తీర్చిదిద్దడంలో కీలక పాత్ర పోషించడం వంటి వాటిని ఆకాంక్షిస్తోంది.

ఆరోగ్యకరమైన ప్రజాస్వామ్య చర్యలన్నింటిలోనూ జరిగే విధంగానే, ఈ రెండు దృక్పథాల మధ్య చర్చ కూడా కొనసాగుతూనే ఉంటుంది. కానీ ప్రపంచం లోనే అత్యంత సంక్లిష్టమైన, పోటీతత్వంతో కూడిన ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలలో ఒకటైన మన దేశంలో, ప్రజల విశ్వాసాన్ని నిలబెట్టుకోవడంలో సరేంద్ర మోదీకి ఉన్న అసాధారణ సామర్థ్యాన్ని ఆయన రికార్డు స్థాయి పదవీకాలం ప్రతిబింబిస్తుంది అనే వాస్తవాన్ని మాత్రం కాదనలేము.

చరిత్ర వివిధ విధానాలను వేర్వేరు కోణాల్లో అంచనా వేస్తుంది. అది విజయాలను, వైఫల్యాలను చర్చిస్తుంది. అయినప్పటికీ, మోదీ శకం అందిచ్చు కున్న అత్యంత కీలకమైన సహకారం కేవలం ఆర్థిక, పరిపాలనా లేదా ఎన్నికలకు సంబంధించినది మాత్రమే కాదనే ఒక నిర్ధారణకు చరిత్ర చేరుకోవచ్చు. భారత్ చాలా కాలం పాటు ఇతరుల దృష్టికోణం నుండే తనను తాను చూసుకోవాలనే అవాంఛనీయమైన ఒక తత్వాన్ని వంటపట్టించుకుంది. తన నాగరికత పట్ల అలాంటి భారత్ శతాబ్దాలుగా కోల్పోయిన తన ఆత్మవిశ్వాసాన్ని తిరిగి సంపాదించుకోవడం ద్వారా మోదీ శకానికి గొప్ప సహకారాన్ని అందించింది. ★





భారతదేశంలో అత్యధిక కాలం పాటు ప్రధానమంత్రిగా బాధ్యతలు నిర్వహించిన నేతగా నరేంద్ర మోదీ ఒక కీలక మైలురాయిని చేరుకోవడం పట్ల ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న నాయకులు అభినందనలు తెలియజేశారు. మోదీ వరుసగా 4,399 రోజుల పాటు పదవిలో కొనసాగిన సందర్భంగా వివిధ దేశాధినేతలు, ప్రభుత్వ అధినేతలు ఆయన నాయకత్వాన్ని, ప్రజాస్వామ్యబద్ధమైన ప్రజా తీర్పును, అంతర్జాతీయ వేదికపై పెరుగుతున్న భారత్ ప్రభావాన్ని ప్రశంసించారు.

రష్యా ప్రతినిధి డిమిత్రి పెస్కోవ్, మోదీని “భారత ప్రధానమంత్రిలందరిలో అత్యంత విశిష్టమైన నాయకుడు”గా అభివర్ణించారు. ఆయన భారత్-రష్యా సంబంధాలను మరింత ముందుకు తీసుకువెళతారనే ఆశాభావం వ్యక్తం చేశారు. మోదీ నాయకత్వంలో 25 కోట్ల మంది ప్రజలు పేదరికం నుండి బయటపడ్డారని, భారత్ అధునాతన సాంకేతిక రంగాలను అభివృద్ధి చేసిందని, ప్రపంచంలోని అగ్రగామి ఆర్థిక శక్తులలో ఒకటిగా ఎదిగిందని పెస్కోవ్ పేర్కొన్నారు. రష్యా-భారత్ వాణిజ్యం, ఆర్థిక సహకారాన్ని విస్తరించడంపై కూడా ఆయన నొక్కి చెప్పారు. జర్మనీ ఛాన్సలర్ ఖ్రిస్టిన్ మెర్క్ల మోదీకి అభినందనలు తెలిపారు. భవిష్యత్తులో ప్రభుత్వాల మధ్య చర్చలకు ఆయనను ఆహ్వానిస్తూనే, రెండు

దేశాల మధ్య వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యాన్ని మరింత బలోపేతం చేయడానికి జర్మనీ ఆసక్తిగా ఎదురు చూస్తోందని మెర్క్ల పేర్కొన్నారు. మోదీ సాధించిన చారిత్రాత్మక మైలురాయిని, వరుస పదవీకాలాల్లో సాధించిన రాజకీయ స్థిరత్వాన్ని అభినందిస్తూ ఫ్రాన్స్ అధ్యక్షుడు ఇమ్మాన్యుయేల్ మాక్రాన్ సందేశం పంపారు. ఫ్రాన్స్, భారతదేశం మధ్య ఉన్న గాఢమైన స్నేహాన్ని నొక్కిచెప్పిన మాక్రాన్, సాంకేతికత, రక్షణ, ప్రపంచ పాలన (global governance) రంగాలలో సహకారాన్ని మరింత ముందుకు తీసుకెళ్లడంపై విశ్వాసం వ్యక్తం చేశారు. ఇటలీ ప్రధానమంత్రి జార్జియా మెలోనీ మోదీకి అభినందనలు తెలిపారు. ఇరు దేశాలు, ప్రజల కోసం భవిష్యత్తు అవకాశాలను సృష్టించే లక్ష్యంతో ఇద్దరు నాయకులు ప్రారంభించిన ‘ప్రత్యేక వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యం’ (Special Strategic Partnership) గురించి ఆమె ఈ సందర్భంగా గుర్తుచేశారు.

గ్రీస్ ప్రధానమంత్రి కిరియాకోస్ మిత్సోటాకిస్ మోదీకి అభినందనలు తెలిపారు. తమ వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యాన్ని మరింత బలోపేతం చేస్తూనే, ఐరోపా, ఆసియా మధ్య అనుసంధానాన్ని పెంపొందించడంలో గ్రీస్, భారతదేశం కలిసి పనిచేస్తాయని ఆయన పేర్కొన్నారు. గత పన్నెండేళ్లలో స్వీడన్-భారత్ సంబంధాలు అవిప్లవ (innovation), సుస్థిరత (sustainability) కేంద్రంగా సాగే భాగస్వామ్యంగా మారడాన్ని స్వీడన్ ప్రధానమంత్రి ఉల్ఫ్ క్రిస్టర్సన్ ప్రస్తావించారు. గోథన్బర్గ్ లో ప్రారంభమైన ‘భారత-స్వీడన్ వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యం’ ఒక మైలురాయి అని పేర్కొన్న ఆయన, దృఢమైన, వివాదమైన, సుసంపన్నమైన భవిష్యత్తును కలిసి రూపొందించగలమనే విశ్వాసాన్ని వ్యక్తం చేశారు. ఈ విశిష్ట ఘనత సాధించినందుకు డెన్మార్క్ ప్రధానమంత్రి మెట్టె ఫ్రెడరిక్సెన్ మోదీకి అభినందనలు తెలిపారు. భారత్-డెన్మార్క్ భాగస్వామ్యాన్ని కొత్త రంగాలకు విస్తరించాలనే ఆకాంక్షను వ్యక్తం చేశారు.

ఈ విజయం అంకితభావంతో కూడిన సేవ, నాయకత్వానికి నిదర్శనమని సైప్రస్ అధ్యక్షుడు నికోస్ క్రిస్టోడొలిడెస్ అభివర్ణించారు. భారత్ తో వ్యూహాత్మక సహకారాన్ని బలోపేతం చేయడానికి సైప్రస్ కట్టుబడి ఉందని ఆయన పునరుద్ఘాటించారు. ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద ప్రజాస్వామ్య దేశంలో ఈ విజయాన్ని ఒక అద్భుతమైన మైలురాయిగా యూకే మాజీ ప్రధాని రిషి సునక్ అభివర్ణించారు. ఇది యూకే-భారత్ భాగస్వామ్యాన్ని మరింత బలోపేతం చేస్తుందని ఆయన అన్నారు. ఐరోపా కమిషన్ అధ్యక్షురాలు ఉర్సులా వాన్ డెర్ లేయన్ మోదీకి అభినందనలు తెలుపుతూ, ఆయన నాయకత్వంలో భారతదేశం చంద్రునిపై అడుగుపెట్టడమే కాకుండా “నక్షత్రాలను లక్ష్యంగా చేసుకుంటోందని” పేర్కొన్నారు.

సాంకేతికత, రవాణా, భద్రత, రక్షణ రంగాలలో సహకారాన్ని అలాగే “అన్ని వాణిజ్య ఒప్పందాలకు తల్లి”గా ఆమె అభివర్ణించిన ఒప్పందంపై చర్చలను ఆమె ప్రత్యేకంగా ప్రస్తావించారు. ఐరోపా కౌన్సిల్ అధ్యక్షుడు అంటోనియో కోస్టా ఈయూ-భారత్ సంబంధాలు గతంలో కంటే బలంగా ఉన్నాయని పేర్కొంటూ, ద్వైపాక్షిక సంబంధాలను మరింతగా పెంపొందించిన మోదీ నాయకత్వాన్ని కొనియాడారు. నరేంద్ర మోదీకి అమెరికా అధ్యక్షుడు డొనాల్డ్ ట్రంప్ అభినందనలు తెలిపారు. ఆయనను బలమైన, ఆరోగ్యవంతమైన, వివేకవంతుడైన నాయకుడిగా అభివర్ణిస్తూ, రానున్న అనేక సంవత్సరాలు ఆయన విజయవంతంగా రాణిస్తారని పేర్కొన్నారు.

కెనడా ప్రధాని మార్క్ కార్మీ మోదీకి అభినందనలు తెలుపుతూ, ఈ విజయాన్ని కెనడా-భారత్ సంబంధాల పునరుద్ధరణకు ముడిపెట్టారు. ఇరు దేశాలకు మరింత శ్రేయస్సును అందించడానికి, ఉమ్మడి ప్రయత్నాలను కొనసాగించడానికి ఎదురుచూస్తున్నారని ఆయన అన్నారు. అభివృద్ధి చెందుతున్న ప్రపంచంలో పెరుగుతున్న భారత్ పాత్రను, విస్తరిస్తున్న ఆర్థిక సంబంధాలను ప్రధానంగా ప్రస్తావిస్తూ లాటిన్ అమెరికా, కరేబియన్ దేశాల నుండి సందేశాలు వచ్చాయి. మోదీ

సోదరుడు..

సాధించిన విజయాన్ని భారతదేశ ప్రజాస్వామ్య ప్రయాణంలో ఒక చారిత్రాత్మక మైలురాయిగా బ్రెజిల్ అభివర్ణించింది. 2026 నాటికి బ్రెజిల్-భారత్ వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యానికి 20వ వార్షికోత్సవం వస్తుందని పేర్కొంటూ, సహకారాన్ని మరింతగా పెంపొందించుకోవడానికి ఆసక్తిని వ్యక్తం చేసింది. భారతదేశ ఆర్థిక వ్యవస్థను అభినీకరించడంలో, దాని అంతర్జాతీయ స్థాయిని పెంచడంలో దూరదృష్టి గల మోదీ నాయకత్వాన్ని అర్జెంటీనా రాయబారి ప్రశంసించారు. గత పన్నెండేళ్లుగా మోదీ చూపిన ప్రభావాన్ని, ముఖ్యంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలకు ఆయన అందించిన మద్దతును, దక్షిణ అమెరికా-భారత్ సంబంధాలను విస్తరించడంలో ఆయన పోషించిన పాత్రను ఉరుగ్స్ రాయబారి అల్బెర్తో అంటోనియో గువానీ అమెరికా ప్రశంసించారు. భారతదేశ చరిత్రలోనే అత్యధిక కాలం పనిచేసిన ప్రభుత్వాధినేతగా నిలిచినందుకు గయానా అధ్యక్షుడు దాక్టర్ ఇర్మాన్ అలీ మోదీకి అభినందనలు తెలిపారు. మోదీ పరివర్తనాత్మక పాలనను, గ్లోబల్ సౌత్ కోసం ఆయన చేస్తున్న కృషిని ట్రినిడాడ్-టోబాగో ప్రధాని కీత్ రౌలీ కొనియాడారు.

మోదీకి కెన్యా అధ్యక్షుడు విలియం సమోయి రూటో అభినందనలు తెలిపారు. సామాన్య నేపథ్యం నుండి భారతదేశానికి అత్యధిక కాలం పనిచేసిన ప్రధానమంత్రిగా ఆయన ఎదగడం అంకితభావం, పట్టుదల, ప్రజాసేవకు నిదర్శనమని పేర్కొన్నారు. మోదీని తన అన్నగా, ప్రియమైన స్నేహితుడిగా ఇథియోపియా ప్రధాని అబీయ్ అహ్మద్ అలీ అభివర్ణించారు. కోట్లాది మందిని పేదరికం నుండి బయటపడేయడం, జనాభా స్థాయిలో డిజిటల్ ప్రజా మౌలిక సదుపాయాలను అమలు చేయడం, మౌలిక సదుపాయాల వృద్ధిని ప్రోత్సహించడం, గ్లోబల్ సౌత్ కు బలమైన గొంతుగా మారడం వంటి ఘనతలను మోదీ పాలనకు ఆయన ఆపాదించారు. నైజీరియా అధ్యక్షుడు బోలా అహ్మద్ టినుబు, ప్రజా సేవ, జాతీయ అభివృద్ధి పట్ల మోదీకి ఉన్న నిబద్ధతను, ప్రపంచ వేదికపై ఆయన చూపిన ప్రభావవంతమైన నాయకత్వాన్ని ప్రశంసించారు. ఈ విజయం ప్రజలలో నెలకొన్న శాశ్వత విశ్వాసానికి నిదర్శనమని ఆయన అభివర్ణించారు.

దక్షిణాఫ్రికాలో అలాన్ బీస్సె, డారెన్ జెర్మాన్లు సహా జాతీయ అసెంబ్లీ సభ్యులు అంతర్జాతీయ సదస్సులలో మోదీ ప్రదర్శించిన మానవత్వాన్ని, వినయాన్ని ప్రశంసించారు. అలాగే భారతదేశం

చారు. తజకిస్తాన్, కిర్గిజ్స్తాన్, తుర్కమెనిస్తాన్ నాయకులు ఇంధన భద్రత, ఆరోగ్య సంరక్షణ, ఫిన్ టెక్, సీమాంతర ఉగ్రవాదానికి వ్యతిరేకంగా ఉమ్మడి ప్రయత్నాలలో సహకారాన్ని నొక్కి చెప్పారు.

ఇజ్రాయేల్ ప్రధానమంత్రి బెంజమిన్ నెతన్యాయూ ఒక వీడియో సందేశంలో, భారతదేశ పరివర్తనలో, ఆర్థిక వృద్ధిని పెంచడంలో, 25 కోట్ల మంది ప్రజలకు పేదరికం నుండి విముక్తి కల్పించడంలో మోదీ పాత్రను ప్రశంసించారు. భారత్-ఇజ్రాయేల్ సంబంధాలు బలపడటాన్ని కూడా నెతన్యాయూ ప్రముఖంగా ప్రస్తావించారు. “మజెల్ టోవ్, గుడ్ లక్, నా ప్రియ మిత్రమా, మీ నాయకత్వంలో భారతదేశానికి శుభాకాంక్షలు” అనే మాటలతో ముగించారు. భారతదేశంతో బలపడుతున్న సమగ్ర వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యాన్ని వేడుకగా జరుపుకుంటూ వాణిజ్యం, పునరుత్పాదక ఇంధనం, మౌలిక సదుపాయాల సహకారాన్ని ప్రముఖంగా ప్రస్తావిస్తూ యూఏఈ నాయకులు అభినందన లేఖను పంపారు. గత పన్నెండేళ్లుగా ద్వైపాక్షిక సంబంధాలు బలపడటాన్ని, ఆర్థిక సహకారం పెరగడాన్ని సౌదీ అరేబియా నాయకత్వం ప్రశంసించింది. భారత్, గల్ఫ్ సహకార మండలి మధ్య ద్వైపాక్షిక విశ్వాసాన్ని, ఆర్థిక సమైక్యతను పెంపొందించిన మోదీని ఓమన్, ఖతార్,



ఒక ముఖ్యమైన ప్రజాస్వామ్య మైలురాయిగా అభివర్ణించింది. గత పన్నెండేళ్లుగా భారత్-మలేషియా సమగ్ర వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యం స్థిరంగా విస్తరించిందని మలేషియా ప్రధాని అన్వర్ ఇబ్రహీం పేర్కొన్నారు. పన్నెండేళ్ల మోదీ సుస్థిర నాయకత్వం ఈ ప్రాంతమంతటా పాలనలో స్థిరత్వాన్ని కల్పించి దని మయన్మార్ అధ్యక్షుడు యూ మిన్ ఆంగ్ హ్లోయింగ్ చెప్పారు. మోదీకి సింగపూర్ ప్రధాని లారెన్స్ వాంగ్ అభినందనలు తెలిపారు. భారతదేశపు యూనిఫైడ్ పేమెంట్స్ ఇంటర్ ఫేస్ (UPI), సింగపూర్ పేనో వ్యవస్థ మధ్య చారిత్రాత్మక అనుసంధానాన్ని ప్రస్తావించారు. మోదీ సాధించిన విజయాన్ని వియత్నాం, థాయ్ లాండ్, ఫిలిప్పీన్స్ దేశాల నాయకులు అభినందించారు.

దక్షిణ కొరియా అధ్యక్షుడు లీ జే-మ్యుంగ్ మోదీకి అభినందనలు తెలుపుతూ భారతదేశ వృద్ధి, అభివృద్ధికి మార్గనిర్దేశం చేయడంతో పాటు ప్రపంచ వ్యాప్తంగా దేశ ప్రతిష్టను పెంచిన ఘనతను ఆయనకు ఆపాదించారు. ఆయన కొరియా-భారత్ ప్రత్యేక వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యాన్ని కూడా ప్రస్తావిస్తూ, ఇరు దేశాలకు సృష్టమైన ఫలితాలు సాధించగలమనే విశ్వాసాన్ని వ్యక్తం చేశారు. ఆధునిక భారత దేశ చరిత్రలో అత్యధిక కాలం ప్రధాన మంత్రిగా పనిచేసిన వ్యక్తిగా నిలిచిన మోదీకి మంగోలియా అధ్యక్షుడు ఉఖ్బుగ్నీ ఖురల్సుఖ్ అభి నందనలు తెలిపారు. 2047 నాటికి భారతదేశాన్ని అభివృద్ధి చెందిన దేశంగా మార్చడంలో మోదీ దార్శనిక నాయకత్వాన్ని న్యూజిలాండ్ ప్రధాని క్రిస్టోఫర్ లక్సన్ ప్రశంసించారు.

- జాగృతి డెస్క్

స్నేహితుడు.. గురువు

చేపట్టిన మౌలిక సదుపాయాల విస్తరణ, ఆర్థిక వృద్ధి, సామాజిక సంక్షేమ కార్యక్రమాలను అభినందించారు. మారిషస్ ప్రతినిధులు గ్లోబల్ సౌత్ కోసం మోదీ చేస్తున్న కృషిని ప్రశంసించారు. సాంకేతికత, ఆరోగ్య సంరక్షణ, డిజిటల్ మౌలిక సదుపాయాల రంగాలలో భారత దేశం అందిస్తున్న మద్దతును వారు గుర్తించారు. అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాల ప్రయోజనాలను ముందుకు తీసుకెళ్లడంలో మోదీ చేస్తున్న ప్రయత్నాలను ఈజిప్ట్ ప్రతినిధులు ప్రముఖంగా ప్రస్తావించారు. అనేక రంగాలలో భారతదేశం అందిస్తున్న మద్దతును వారు స్వాగతించారు.

కజకిస్తాన్ అధ్యక్షుడు కాస్సిమ్-జోమార్ట్ టోకాయేవ్ మోదీ పన్నెండేళ్ల స్థిరమైన పదవీకాలాన్ని భారత్-కజకిస్తాన్ వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యానికి ఒక మూలస్తంభంగా అభివర్ణించారు. ఉజ్బెకిస్తాన్ అధ్యక్షుడు షవ్ కత్ మిర్జియాయేవ్ వాణిజ్యం, అనుసంధానం, సాంకేతిక సహకారాన్ని మరింతగా పెంపొందించడానికి, అలాగే దక్షిణాసియా, మధ్య ఆసియా మధ్య సంబంధాలను బలోపేతం చేయడానికి మోదీ చేస్తున్న ప్రయత్నాలను ప్రశంసించారు.

బహ్రయిన్ దేశాలు ప్రశంసించాయి. వ్యూహాత్మకంగా కీలకమైన చాబహర్ ఓడరేవు ద్వారా ప్రాంతీయ అనుసంధానాన్ని, వాణిజ్యాన్ని విస్తరించడంలో మోదీ హయాంలో సాధించిన పురోగతిని ఇరాన్ నాయకత్వం ప్రశంసించింది.

భూటాన్ ప్రధానమంత్రి షెరింగ్ టోబ్జే “నా స్నేహితుడు, నా సోదరుడు, నా గురువు” అని మోదీని సంబోధిస్తూ ఒక భావోద్వేగ లేఖను పంపారు. ఆయన మోదీని “బరాయ్ భాయ్” లేదా అన్నగా అభివర్ణించారు. నమ్మకం, మార్గదర్శకత్వం, ఆప్యాయత, వివేకానికి ప్రతీకగా నిలిచారని పేర్కొన్నారు.

నేపాల్ లో రాష్ట్రీయ స్వతంత్ర పార్టీ చైర్మన్ రబీ లమిచానే, శ్రీలంక అధ్యక్షుడు అనుర కుమార దిస్సనాయకే, మాల్దీవులు అధ్యక్షుడు మొహమ్మద్ ముయిజ్జు మోదీకి అభినందనలు తెలిపారు. ఆఫ్ఘనిస్తాన్ మాజీ అధ్యక్షుడు హమీద్ కర్జాయ్ మోదీకి అభినందనలు తెలుపుతూ, ఆయన నాయకత్వంపై పదేపదే విశ్వాసం ఉంచిన భారత ప్రజలకు సేవ చేయడంలో నిరంతర విజయం సాధించాలని ఆకాంక్షించారు. బాంగ్లాదేశ్ ప్రభుత్వం పృథ్వీ పూర్వక శుభాకాంక్షలు తెలియజేస్తూ, ఈ విజయాన్ని

రాజకీయాల్లో విభేదాలు సహజం. రాజకీయ పార్టీల మధ్య సిద్ధాంతపరమైన వ్యత్యాసాలు కూడా సహజమే. అలాగే, ఒకే పార్టీలోని నేతల మధ్య అభిప్రాయ భేదాలూ సర్వ సాధారణమే. కానీ, కాంగ్రెస్ పార్టీలో అంతర్గత ప్రజాస్వామ్యం పేరుతో నాయకుల వ్యవహారం మరింత అదుపు తప్పుతోందన్న అభిప్రాయాలు వ్యక్తమవుతున్నాయి. తాజాగా, తెలంగాణ కాంగ్రెస్ పార్టీలో ఒకే సమయంలో రెండు విస్ఫోటనాలు సంభవించాయి. పార్టీ అధిష్ఠానం, ముఖ్య నేతల విషయంలో ఆ పార్టీ నాయకులకు గల భావనలు, అంతర్గత కుమ్ములాటలు ఏ స్థాయిలో ఉన్నాయో స్పష్టంగా అర్థం పట్టి పరిణామాలు అవి. పార్టీ నాయకత్వం పట్ల, పార్టీలోని మహిళల గౌరవం పట్ల కొందరు నాయకులకు ఉన్న ఆలోచనలపై తీవ్ర ప్రశ్నలు లేవనెత్తాయి. ఇది మామూలు విషయం కాదని, పార్టీకి మచ్చతెచ్చే అంశంగా విశ్లేషకులు అంచనా వేస్తున్నారు.

కాంగ్రెస్ పార్టీ రాష్ట్ర వ్యవహారాల ఇన్చార్జి మీనాక్షి నటరాజన్ కోవర్లు ఉదంతంతో పాటు, పార్టీ సీనియర్ నాయకుడు, ప్రభుత్వ సలహాదారు షబ్బీర్ అలీ ఆడియో టేపు కలకలం అందరినీ విస్మయ పరచాయి. రోజుల వ్యవధిలోనే బయటపడ్డ ఈ రెండు అంశాలు పార్టీలో ప్రకంపనలు సృష్టిస్తున్నాయి.

మీనాక్షి నటరాజన్ రాజ్యసభ నామినేషన్ వ్యవహారం పార్టీలో ఏకంగా అంతర్గత విచారణకు దారి తీసింది. పార్టీ అధిష్ఠానం నిర్ణయం మేరకు రాజ్యసభ సభ్యత్వం కోసం మధ్యప్రదేశ్ నుంచి ఆమె నామినేషన్ దాఖలు చేశారు. అయితే, కొన్ని సాంకేతిక కారణాలు చూపి రిటర్నింగ్ అధికారి ఆ నామినేషన్ వత్తాలను తిరస్కరించారు. తొలుత ఇది సాధారణ పరిణామమే అనుకున్నప్పటికీ.. దీని వెనుక రాష్ట్రానికి చెందిన నేతల కుట్ర ఉందని మీనాక్షి నటరాజన్ గట్టిగా నమ్ముతున్నారు. నామినేషన్ తిరస్కరణ కేవలం పత్తాల లోపం వల్ల జరిగిందని బయటకు చెప్పుకుంటున్నా.. అసలు కారణం మరొకటి ఉందని మీనాక్షి నటరాజన్ స్వయంగా కాంగ్రెస్ అగ్రనేత రాహుల్ గాంధీ ముందు మొరపెట్టుకున్నారు. తెలంగాణ కాంగ్రెస్ నేతలే తనకు వెన్నుపోటు పొడిచారని ఆమె నేరుగా రాహుల్ గాంధీతో చెప్పారని తెలుస్తోంది. ప్రత్యేకంగా పార్టీ లీగల్ సెల్ ఉన్నప్పటికీ, నామినేషన్ పత్తాల వ్యవహారాలు చూసుకొనేందుకు కొందరు తెలంగాణ



మీనాక్షి నటరాజన్



షబ్బీర్ అలి

నేతలు తనకు సహకారం అందకుండా చేశారని ఆవేదన వ్యక్తం చేసినట్లు సమాచారం. కోవర్లు రాజకీయాల వల్లే ఈ అంశం మధ్యప్రదేశ్ దాకా వెళ్లిందని, ఇదంతా తన వ్యక్తిగత అభిప్రాయమేనని ఆమె స్పష్టం చేసినట్లు తెలుస్తోంది.

తన నామినేషన్ తిరస్కరణకు సొంత పార్టీ నేతలే కారణమని సాక్షాత్తు ఏబిసీసీ రాష్ట్ర వ్యవహారాల ఇన్చార్జి, పార్టీ అగ్రనేతల వద్ద ఆవేదన వ్యక్తం చేయాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఇది కేవలం వ్యక్తిగత

మహేశ్ కుమార్ గౌడ్ స్పష్టంగా చెప్పారు. పార్టీ అంతర్గత సమాచారం, వ్యూహాలను బయటకు చేరవేస్తున్న వారిపై ఆయన తీవ్ర ఆగ్రహం వ్యక్తం చేశారు. ఈ వ్యవహారంలో లీకుల వీరులు ఎవరో, త్వరలోనే బయటపడుతుందని ఆయన చేసిన వ్యాఖ్యలు పార్టీ వర్గాల్లో తీవ్ర కలకలం రేపుతున్నాయి. ఈ మాటలను బట్టి పార్టీ లోపలే అంతర్గత శత్రువులున్నారని, వారిని గుర్తిస్తున్నామని, బాధ్యులుగా తేలిక వారిపై చర్యలు తీసుకుంటామని

కాంగ్రెస్ లో అతి

ఆరోపణ కాదని, పార్టీలోనే ఒక ఇన్చార్జి పట్ల వైతికత కోల్పోయిన నేతల అసలు స్వరూపం అన్న విమర్శలు వస్తున్నాయి. నాయకత్వం పట్ల అవిశ్వాసం, అంతర్గత సమస్యలు వైఫల్యానికి ఇది నిదర్శనంగా చెప్పుకో వచ్చుంటున్నారు. మీనాక్షి నటరాజన్ ఆవేదనలో వాస్తవం ఉందని గ్రహించిన రాహుల్ గాంధీ, అదే సమయంలో తనను కలిసిన రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ నేతల మీద ఆగ్రహం వ్యక్తం చేసినట్లు తెలుస్తోంది. అంటే ఢిల్లీ అధిష్ఠానం ఈ వ్యవహారాన్ని మామూలు రాజకీయ విభేదంగా కాక, పార్టీ క్రమశిక్షణకు సంబంధించిన తీవ్ర అంశంగా పరిగణిస్తోందని స్పష్టంగా అర్థమవుతోంది.

కోవర్లు సంస్కృతిపై ఆరా

మీనాక్షి నటరాజన్ వ్యవహారంలో కోవర్లు రాజకీయాల అంశం ప్రస్తావనకు రావడం ఆ పార్టీకి అత్యంత ఆందోళనకరమైన అంశంగా చెప్పుకోవచ్చు. పార్టీలోనే ఉంటూ ప్రతిపక్షాలకు మేలు చేస్తున్న కోవర్లులేవరో గుర్తించే పనిలో నాయకత్వం ఉన్నదని తెలంగాణ ప్రదేశ్ కాంగ్రెస్ కమిటీ అధ్యక్షుడు

చెప్పినట్లు స్పష్టమవుతోంది. నామినేషన్ తిరస్కరణకు కారణమైన బాధ్యులు, పార్టీకి నమ్మక ద్రోహం చేసిన వారిపై అధిష్ఠానం కఠిన చర్యలకు సిద్ధమవుతున్నదని, ఈ అంతర్గత విచారణ ముమ్మరంగా సాగుతున్నదని మహేశ్ కుమార్ గౌడ్ పేర్కొన్నారు. సాక్షాత్తు పార్టీ రాష్ట్ర ఇన్చార్జికి సహకారం అందకుండా చేసే స్థాయికి పార్టీ అంతర్గత కుమ్ములాటలు, రాజకీయాలు దిగజారడాన్ని, కేవలం వ్యక్తిగతంగా చూడాల్సిన అంశం కాదని, ఇది సంస్థాగతంగా తీవ్రంగా పరిగణించాల్సిన అంశమని కాంగ్రెస్ పార్టీ ముఖ్య నేతలు తెగేసి చెబుతున్నారు.

షబ్బీర్ అలీ ఆడియో కలకలం

మీనాక్షి నటరాజన్ కోవర్లు ఆరోపణల నుంచి పార్టీ ఇంకా తేరుకోకముందే.. రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ పార్టీలో మరో బాంబు పేలింది. ప్రభుత్వ సలహాదారు, సీనియర్ నేత షబ్బీర్ అలీ మాట్లాడినట్లుగా బయటకు వచ్చిన ఒక ఆడియో సోఫల్ మీడియాలో వైరల్ కావడం ఆ పార్టీ కార్యాలయం గాంధీభవన్ ను వణికించింది. టీపీసీసీ ప్రధాన కార్యదర్శి పదవి



మహేష్ కుమార్ గౌడ్

తనకు రాలేదన్న ఆవేదనతో నిజామాబాద్ జిల్లాకు చెందిన ఒక కాంగ్రెస్ నాయకుడు షబ్దీర్ అలీకి ఫోన్ చేసినట్లు ఆ ఆడియోలో తెలుస్తోంది. ఆ నాయకుడిని ఓదారుస్తూ షబ్దీర్ అలీ చేసినట్లుగా ఉన్న వ్యాఖ్యలు పార్టీకి తలవంపులు తెచ్చేలా ఉన్నాయంటున్నారు. ఈ అంశం పార్టీ పెద్దలను తలలు పట్టుకునేలా చేసింది. డబ్బులు పెడుతున్నారని, మహిళలను ఎరగా వేసి పదవులు తీసుకుంటున్నారనే కోణంలో అనూహ్యంగా వ్యాఖ్యలు

అలీ ఆడియో విషయంలో స్పందిస్తూ, పార్టీకి సంబంధించి ఎలాంటి ఆరోపణలు వచ్చినా తొందర పడబోమంటూ ఆ ఆడియోలో తన గురించి కూడా ప్రస్తావన ఉండటంతో వివరణ ఇచ్చారు. తన వ్యక్తిత్వం, ఆస్తిపాస్తులు, తన పుట్టుక ఏంటో రాష్ట్ర ప్రజలకు, అందునా నిజామాబాద్ ప్రజలకు బాగా తెలుసని అన్నారు.

40 ఏళ్లుగా లేని అవినీతి ఇప్పుడెక్కడ నుంచి వస్తుందని మహేశ్ కుమార్ గౌడ్ ప్రశ్నించారు. ఆడియోలో మాట్లాడినట్లుగా ప్రస్తావన ఉన్న నాయకుడు పార్టీలో చేరడం వెనుక కూడా ఒక ఆసక్తికరమైన వ్యాఖ్య చేశారు. షబ్దీర్ అలీనే ఆ వ్యక్తిని రేవంత్ రెడ్డి సమక్షంలో పార్టీలో చేర్చించారని, ఎందుకు చేర్చించారో ఆయనే సమాధానం చెప్పాలని మహేష్ కుమార్ అన్నారు. రేవంత్ రెడ్డి సిఫారసు చేసినందుకే ఆయనకు టీపీసీసీ ప్రధాన కార్యదర్శి పదవి వచ్చిందని కూడా స్పష్టం చేశారు. అయితే, షబ్దీర్ అలీ అయినా, ఎవరైనా మాట్లాడేటప్పుడు జాగ్రత్తగా మాట్లాడాలని, మహిళల పరువు తీసేలా వ్యాఖ్యానాలు చేయకూడదని హితవు పలికారు. ఈ వ్యవహారాన్ని పార్టీ చూసుకుంటుందని ఘాటుగా బదులిచ్చారు. అదే సమయంలో మీనాక్షి నామినేషన్ తిరస్కరణ అంశాన్ని పార్టీ అధిష్టానంతో పాటు రాష్ట్ర నాయకత్వం కూడా చాలా సీరియస్ గా తీసుకున్నదని వివరించారు.

ప్రజాస్వామ్య కల్లోలం

ఉండటంతో పాటు, కాంగ్రెస్ అమ్ముడుపోయే పార్టీగా మారిపోయిందంటూ అందులో వ్యాఖ్యానించడం వైరల్ అయ్యింది. అంతేకాదు, పీసీసీ అధ్యక్షుడు మహేశ్ గౌడ్ పేరును కూడా అందులో ప్రస్తావించారు. ఆ ఆడియో ఎప్పటిదో అయినా.. ఇప్పుడు, ఈ సమయంలో బయటకు రావడం సంచలనం సృష్టించింది. మొత్తానికి ఈ వ్యాఖ్యలు కూడా పార్టీలో తీవ్ర దుమారం రేపాయి. మహిళలను కించపరిచే రీతిలో వ్యాఖ్యలు చేయడం అంగీకారయోగ్యం కాదని ప్రదేశ్ కాంగ్రెస్ కమిటీ సీరియస్ అయ్యింది. పీసీసీ అధ్యక్షుడి ప్రతిష్ఠకు భంగం కలిగేలా, పార్టీలో పనిచేస్తున్న మహిళలను కించపరిచేలా వ్యాఖ్యలు చేయడం సరైంది కాదని క్రమశిక్షణ కమిటీ అభ్యంతరం వ్యక్తం చేస్తూ, షబ్దీర్ అలీకి సంజాయిషీ నోటీసు పంపింది. దానికి షబ్దీర్ అలీ స్పందిస్తూ, ఆ గొంతు తనది కానే కాదని, ఎవరో ఏమి సాయంతో తాను మాట్లాడినట్లుగా సృష్టించి, తనకు చెడ్డపేరు తెచ్చేందుకు ప్రయత్నించారని వాదిస్తున్నారు.

పీసీసీ అధ్యక్షుడు మహేశ్ కుమార్ గౌడ్ షబ్దీర్

పీసీసీ చీఫ్ ను టార్గెట్ చేస్తున్నారా?

ఈ రెండు పరిణామాలనూ పరిశీలిస్తే.. ఆందోళనకరమైన సంకేతాలు కనిపిస్తున్నాయంటున్నారు రాజకీయ విశ్లేషకులు. పీసీసీ అధ్యక్షుడిగా రెండేళ్ల పదవీ కాలం ముగియకముందే మహేశ్ కుమార్ గౌడ్ ను పార్టీలోని కొందరు టార్గెట్ చేస్తున్నారా? అనే ప్రశ్న గాంధీభవన్ వర్గాల్లో తీవ్రంగా చర్చకు వస్తోందని అంటున్నారు. పీసీసీ అధ్యక్షుడిగా మహేశ్ గౌడ్ ఫెయిల్ అయ్యారంటూ ఇటీవలే ఒక మీడియా చానెల్ లో పెద్ద ఎత్తున వార్తలు రాగా, ముఖ్యమంత్రి రేవంత్ రెడ్డికి సన్నిహితంగా ఉండే ఒక నాయకుడే దీనికి కారణమన్న ప్రచారం జరిగింది. ఈ వ్యవహారం పూర్తిగా సమసిపోక ముందే ఒక ఆడియో ఇప్పుడు బయటకురావడం చర్చనీయాంశమవుతోంది. అది కూడా ముఖ్యమంత్రికి సన్నిహితుడైన నాయకుడే మాట్లాడినట్లు అందులో ఉండడం తేలిగ్గా తీసి పారేయగలిగే అంశం కాదని రాజకీయ పరిశీలకులు అంటున్నారు. మహేశ్ కుమార్ గౌడ్ పద్మవ్యాహంలో చిక్కుకుంటు

కాంగ్రెస్ పార్టీ అంటేనే అంతర్గత ప్రజాస్వామ్యం ఎక్కువ అని ఆ పార్టీ నాయకులు తరచూ వల్లెవేస్తుంటారు. అయితే, అదే తీరులో ఆ పార్టీలో విభేదాలు, వర్గ రాజకీయాలు, కుమ్ములాటలు ఉంటాయన్నది ఎవరూ కొట్టిపారేయలేరన్న చర్చ ఉంది. ఎందుకంటే గతంలో ఎన్నోసార్లు అనేక సంఘటనలు, వీటిని బలపరిచే ఆనవాళ్లు, సంకేతాలు బయటపడ్డాయి. అందుకే.. ఇప్పుడు కూడా ఇవేమీ కొత్తేమీ కాదని సమర్థించే వాళ్లు కూడా అదే పార్టీలో ఉన్నారని చెబుతున్నారు.

న్నారా? లేదా బలహీనపడ్డారా? అన్న ప్రశ్నకు ఇప్పటికిప్పుడు సమాధానం చెప్పడం కష్టమే అయినప్పటికీ.. టార్గెటెడ్ అటాక్ జరుగుతోందని మాత్రం స్పష్టంగా తెలుస్తోందని గాంధీభవన్ వర్గాలు అంటున్నాయి.

అంతర్గత ప్రజాస్వామ్యమేనా?

కాంగ్రెస్ పార్టీ అంటేనే అంతర్గత ప్రజాస్వామ్యం ఎక్కువ అని ఆ పార్టీ నాయకులు తరచూ వల్లెవేస్తుంటారు. అయితే, అదే తీరులో ఆ పార్టీలో విభేదాలు, వర్గ రాజకీయాలు, కుమ్ములాటలు ఉంటాయన్నది ఎవరూ కొట్టిపారేయలేరన్న చర్చ ఉంది. ఎందుకంటే గతంలో ఎన్నోసార్లు అనేక సంఘటనలు, వీటిని బలపరిచే ఆనవాళ్లు, సంకేతాలు బయటపడ్డాయి. అందుకే.. ఇప్పుడు కూడా ఇవేమీ కొత్తేమీ కాదని సమర్థించే వాళ్లు కూడా అదే పార్టీలో ఉన్నారని చెబుతున్నారు. అంటే.. కాంగ్రెస్ పార్టీలో క్రమశిక్షణకు ఈ పరిణామాలు, వాదనలు అద్దం పడతాయన్న వాదనలు కూడా వినిపిస్తున్నాయి.

ఒకేసారి రెండు తీవ్రమైన పరిణామాలు బట్టబయలు కావడం, పార్టీని కుదుపునకు గురిచేయడం యాదృచ్ఛికంగా కనిపించినా, అవి రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ లో అంతర్గత సమస్యయం, పరస్పర విశ్వాసం, క్రమశిక్షణ లోపించిన తీరుకు నిదర్శనంగా నిలుస్తున్నాయి. పార్టీ ఇన్ చార్జ్ కే సహకారం లేకుండా చేయడం, వ్యూహాలను ప్రతిపక్షాలకు లీక్ చేయడం, మహిళా నేతలపై అభ్యంతరకరంగా వ్యాఖ్యానించడంపై సర్వత్రా విమర్శలు వ్యక్తమవుతున్నాయి.

అయితే, ఎప్పటిలాగే, కాంగ్రెస్ పార్టీ విశ్వాసనీయత పై ప్రశ్నలు అలుముకుంటున్నాయి. ఇకముందైనా పార్టీ సంస్కృతిలో, నాయకుల మనస్తత్వంలో మార్పు వస్తుందా? పార్టీలో నాయకుల మధ్య ఐక్యత అనేవికేవలం ప్రకటనలకే పరిమితమా? లేదంటే ఆచరణలో మార్పు వస్తుందా? అనే ప్రశ్నలకు కాలమే సమాధానం చెప్పాలి.

సూజాత గోపగిరి

ఫోన్ నెంబర్: 6302164068

విశాఖపట్నం నగరం భారీ పరిశ్రమలకు నిలయంగా, దేశ ప్రగతికి చోదక శక్తిగా పేరుగాంచింది. కానీ, తరచూ జరుగుతున్న పారిశ్రామిక ప్రమాదాలలో ఎందరో అమాయక కార్మికుల ప్రాణాలు గాలిలో కలసిపోతున్నాయి. కర్మాగారాల యాజమాన్యాల బాధ్యతారాహిత్యం, ప్రభుత్వ పర్యవేక్షణ లోపం, సాంకేతిక సమస్యల పట్ల నిర్లక్ష్యం.. కలగలిపి కార్మికుల పాలిట శాపంగా మారుతున్నాయి. ఏ రోజు ఏ కర్మాగారంలో ఎలాంటి విస్ఫోటనం జరుగుతుందో, ఎవరి ప్రాణాలకు ముప్పు వాటిల్లుతుందో తెలియని భయానక వాతావరణంలో కార్మికులు విధులు నిర్వహిస్తున్నారు. ముఖ్యంగా విశాఖ ఉక్కు కర్మాగారంలో ఇటీవల జరిగిన వరుస ప్రమాదాలు పారిశ్రామిక భద్రత అనే అంశాన్ని ఒక పెద్ద ప్రశ్నార్థకంగా మార్చాయి.

విశాఖ ఉక్కు కర్మాగారంలోని ఉక్కును కరిగించే విభాగంలో జూన్ ఎనిమిదవ తేదీన అత్యంత ఘోరమైన ప్రమాదం చోటుచేసుకుంది. కార్మికులు విధుల్లో నిమగ్నమై ఉండగా, సుమారు పదిహేను వందల డిగ్రీల ఉష్ణోగ్రతతో మరిగిపోతున్న ద్రవ లోహాన్ని మోసుకెళ్లే భారీ ఇనుప పాత్రలు అకస్మాత్తుగా కుప్పకూలాయి. ఆ భయంకరమైన ద్రవపు ఉక్కు నేరుగా అక్కడ పనిచేస్తున్న కార్మికులపై



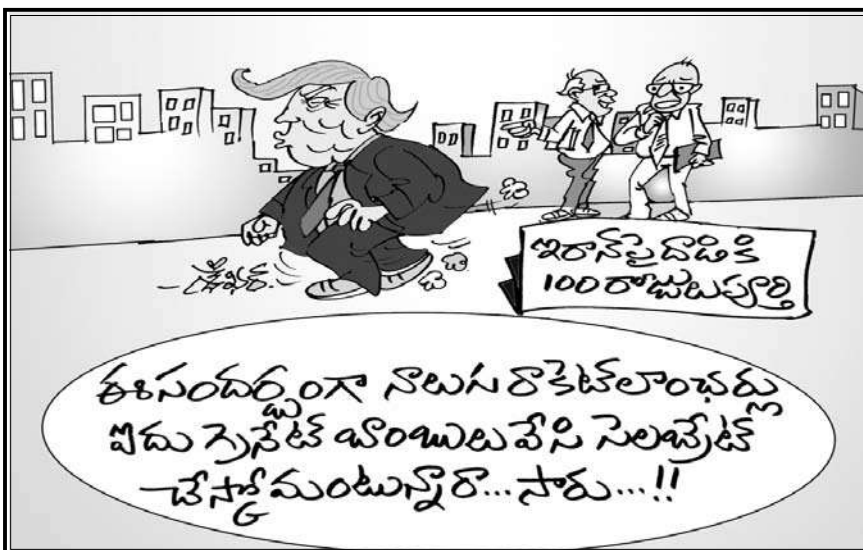
పారిశ్రామిక కేంద్రం...

పడటంతో, ఎనిమిది మంది అక్కడికక్కడే ప్రాణాలు కోల్పోయారు. వారి శరీరాలు పూర్తిగా కాలిపోయి బొగ్గలా మారిపోయాయి. మరో ఏడుగురు కార్మికులు తీవ్ర గాయాలతో, ప్రాణాపాయ స్థితిలో వైద్యశాలలో చికిత్స పొందుతుండగా ఇద్దరు మరణించారు. ఈ దారుణ సంఘటన ఉక్కు నగరంలో తీవ్ర విషాదాన్ని నింపాయి. సంఘటన జరిగిన వెంటనే రాష్ట్ర ముఖ్య మంత్రి తీవ్ర దిగ్భ్రాంతి వ్యక్తం చేసి, జిల్లా పాలనాధికారితో స్వయంగా మాట్లాడి అత్యవసర సహాయక చర్యలను ముమ్మరం చేయాలని ఆదేశించారు. కేంద్ర పరిశ్రమల మంత్రి హెచ్.డి. కుమారస్వామి, సహాయ మంత్రి భూవతిరాజు శ్రీనివాసవర్మ, రాష్ట్ర ఉపముఖ్యమంత్రి పవన్ కల్యాణ్, నారా లోకేష్, హోం మంత్రి అనిత తదితరులు బాధితులను పరామర్శించారు. ఈ దారుణాన్ని మరువకముందే, కేవలం నాలుగు రోజుల వ్యవధిలోనే అదే కర్మాగారంలో

మరో ప్రమాదం శ్రుతిలో తప్పింది. జూన్ 12న తెల్లవారుజామున నిరంతర లోహ పోత విభాగానికి పంపాల్సిన ద్రవపు ఉక్కు పాత్రకు అకస్మాత్తుగా పెద్ద రంధ్రం పడింది. దీని దెబ్బకు అందులో ఉన్న సుమారు ఎనభై టన్నుల ద్రవపు ఉక్కు ఒక్కసారిగా నేలపాలై పెద్ద ఎత్తున మంటలు చెలరేగాయి. అదృష్టవశాత్తూ ఆ సమయంలో అక్కడ ఎవరూ లేకపోవడంతో ప్రాణనష్టం తప్పింది. ఈ వరుస ప్రమాదాలతో విధులకు వెళ్లాలంటేనే కార్మికులు వణికిపోతున్నారు. పని వేళలు మారివచ్చును లోపలికి వెళ్లడానికి సైతం సిబ్బంది జంకుతున్నారు.

యాజమాన్యాల నిర్లక్ష్యం

ఈ దుర్ఘటనలకు ముమ్మాటికీ యాజమాన్యాల నిర్లక్ష్యమే కారణమని కార్మిక సంఘాలు ముక్త కంఠంతో ఆరోపిస్తున్నాయి. గత మూడేళ్లుగా కర్మాగారంలో మరమ్మతులు, యంత్రాల నిర్వహణ పనులు దాదాపుగా నిలిచిపోయాయి. యంత్రాల విడి భాగాలు పాడైపోయినా కొత్తవి సమకూర్చకుండా పాత వాటితోనే నెట్టుకొస్తున్నారు. ముడిసరకు రవాణా చేసే పట్టీలు తరచూ తెగిపోతున్నా పట్టించుకునే నాథుడే లేడు. దీనికి తోడు, ఖర్చులను తగ్గించుకునే నెపంతో శాశ్వత ఉద్యోగుల సంఖ్యను దారుణంగా తగ్గించేశారని, ఆ పని భారాన్ని మిగిలిన వారిపై రుద్దుతున్నారని కార్మికుల ఆరోపణ. కనీస సిబ్బంది లేకపోయినా నూరు శాతం ఉత్పత్తి లక్ష్యాలను చేరుకోవాలని యాజమాన్యం తీవ్రమైన ఒత్తిడి చేస్తోందంటున్నారు. నిర్దేశించిన లక్ష్యాలు చేరకపోతే వేతనాల్లో కోత విధిస్తామని బెదిరించడం పరిపాటిగా మారిందని, ఈ ఆరాటంలో కనీస భద్రతా నియమావళిని గాలికి వదిలేశారని విమర్శిస్తున్నాయి. అంతేకాకుండా, ఒక విభాగంలో దశాబ్దాలుగా అనుభవం ఉన్న కార్మికులను, ఎలాంటి ముందస్తు శిక్షణ లేకుండా





ప్రమాదాల కూడలి

వేరొక అత్యంత క్లిష్టమైన విభాగానికి బదిలీ చేసి పనులు చేయించడం కూడా ప్రమాదాలకు ముఖ్య కారణమవుతోంది. కేవలం రక్షణ టోపీలు, పాదరక్షలు, ఫేస్ మాస్కులు ఇస్తే భద్రత కల్పించినట్లు యాజమాన్యాలు భావించడం ప్రభుత్వ కళ్లుగప్పే ధోరణికి నిదర్శనం.

ప్రమాదాలతో కార్మికుల బెంబేలు

గత ఏడాది కాలంగా ఈ ఉక్కు కర్మాగారంలో జరిగిన ప్రమాదాల చిట్టా విప్పితే గుండె తరుక్కు పోతుంది. మార్చి నెలలో ద్రవపు ఉక్కు మీద పడి ఒక ఉద్యోగి, జూన్ నెలలో విద్యుత్ తీగల విభాగం తొలగిస్తూ పైనుంచి పడి మరొకరు, ఆగస్టులో కంటైనర్ మీద పడి ఒక ఒప్పంద కార్మికుడు, ఇలా అనేక మంది తమ ప్రాణాలను పణంగా పెట్టారు. ఇదొక్క ఉక్కు కర్మాగారానికే పరిమితం కాలేదు. గతంలో (1997) హిందుస్థాన్ చమురు శుద్ధి కర్మాగారంలో జరిగిన భారీ విస్ఫోటనంలో అరవై ఒక్క మంది చనిపోయారు. 2013లో అదే పరిశ్రమలో కూలింగ్ టవర్ కూలిపోయి ఇరవై మందికి పైగా బలయ్యారు. 2020లో నౌక నిర్మాణ కేంద్రంలో భారీ క్రేన్ కుప్పకూలి పది మంది మరణించారు. 2020 మే 7న వెంకటాపురంలోని ఎల్.జీ పాలిమర్స్ పరిశ్రమ నుంచి ప్లాస్టిక్ అనే విషవాయువు లీకై.. అల్లకల్లోలం జరిగింది. పన్నెండు మంది నిద్రలోనే మృత్యువు ఒడిలోకి చేరుకున్నారు. ప్రాణాలు దక్కించుకునేందుకు వందలాది మంది చీకట్లోనే పరిగెత్తుతూ తొక్కిరిస్తూ సరకం అనుభవించారు. వాంతులు చేసుకుంటూ అపస్మారక స్థితిలోకి వెళ్లిపోయారు. పరిశ్రమకు ఆసుకుని ఉన్న వెంకటాపురం గ్రామస్థులు నేటికీ తీవ్ర సమస్యలతో సతమతమవుతున్నారు. ఇలా పరవాద, అచ్యుతా పురం వంటి ప్రత్యేక ఆర్థిక మండలాల్లోని మందుల

తయారీ కర్మాగారాల్లో విషవాయువులు లీకై, పేలుళ్లు జరిగి కార్మికులు మృత్యువాత పడటం విశాఖలో సాధారణ విషయంగా మారిపోయింది.

ప్రమాదం జరిగిన ప్రతినారీ పాలకులు, ఉన్నతాధికారులు సంఘటనా స్థలానికి రావడం, ఏదో రెండు ఊరట మాటలు చెప్పడం, ఒక విచారణ సంఘాన్ని ఏర్పాటు చేయడం ఒక ఆనవాయితీగా మారిపోయింది. కానీ, ఆ సంఘాలు ఇచ్చిన నివేదికలు ఎన్నడూ బహిష్కరణ కావు, వారి సూచనలు ఏనాడూ ఆచరణకు నోచుకోవు. కర్మాగారాల్లో జరిగే భద్రతా తనిఖీలు కేవలం మొక్కుబడిగా సాగుతున్నాయని స్వయంగా కార్మికులే ఆక్షేపిస్తున్నారు. కీలకమైన పర్యవేక్షణ విభాగాలను ప్రైవేటు వ్యక్తులకు అప్పగించడం వల్ల భద్రతలో జవాబుదారీతనం పూర్తిగా లోపించింది. పరిశ్రమల శాఖ అధికారుల పర్యవేక్షణ నామమాత్రంగా మిగిలిపోవడం వల్లే యాజమాన్యాలు ఇంతలా నిర్లక్ష్యంగా వ్యవహరిస్తున్నాయి.

ప్రత్యేక ఆసుపత్రి ఏర్పాటులో జాప్యం

ఇంత భారీ స్థాయిలో పరిశ్రమలు ఉండి, నిత్యం ప్రాణాపాయం పొంచి ఉన్న ప్రాంతంలో, ప్రమాదం జరిగితే అత్యవసర వైద్యం అందించే కనీస సదుపాయాలు లేకపోవడం అత్యంత విచారకరం. సాధారణంగా గాయపడిన వారిని ప్రభుత్వ ప్రధాన వైద్యశాలకు లేదా ప్రైవేటు వైద్యశాలకు తరలిస్తుంటారు. కానీ, రసాయన, జీవ, రేడియోధార్మిక, అణు సంబంధిత ప్రమాదాలు జరిగినప్పుడు క్షతగాత్రులకు సాధారణ వైద్యం సరిపోదు. అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలతో కూడిన ప్రత్యేక వైద్యం అత్యవసరం. ఈ లోటును పూరించడానికి, కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల సహకారంతో విశాఖలోని ప్రభుత్వ వైద్య విజ్ఞాన సంస్థ ప్రాంగణంలో ద్వితీయ స్థాయి 'రసాయన, జీవ,

రేడియోధార్మిక, అణు వైద్య నిర్వహణ కేంద్రం' (సీబీఆర్ఎస్) ఏర్పాటుకు నిర్ణయం తీసుకున్నారు. ఇందుకు సంబంధించి కేంద్ర ప్రతినిధులు 2024లో స్థలాన్ని పరిశీలించి, రెండేకరాలు కేటాయించారు. ఒకేసారి అనేకమంది తీవ్రమైన రోగులకు చికిత్స అందించేలా ఇరవై అత్యవసర నిఘా పడకలు, ప్రత్యేక ఏకాంత గదులు నిర్మించాలని ప్రణాళికలు సిద్ధం చేశారు. ఇక్కడ రోగులకు వైద్యం అందించడానికి కొంతమంది వైద్యులకు తమిళనాడులోని అణు విద్యుత్ కేంద్రంలో ప్రత్యేక శిక్షణ కూడా ఇప్పించారు. కానీ, అంతా సిద్ధమై గుత్తేదారుల ఎంపిక దశలో, నిధుల లేమి కారణంగా ఈ బృహత్తర ప్రాజెక్టు అటకెక్కింది. విపత్తుల నిర్వహణ సంస్థ నుండి రావలసిన నిధులు మంజూరు కాకపోవడంతో ఈ ప్రక్రియ ఎక్కడికక్కడే నిలిచిపోయింది. దీనివల్ల, అగ్ని ప్రమాదాల్లో శరీరం పూర్తిగా కాలిపోయిన వారికి, ప్రమాదకరమైన రసాయన వాయువులు పీల్చిన వారికి సరైన సమయంలో ఒకచోట అత్యవసర వైద్యం అందక మృత్యువాత పడుతున్నారు.

పరిశ్రమలు ఆర్థికాభివృద్ధికి మూలస్తంభాలైనా అవి అమాయక కార్మికుల రక్త మాంసాలపై నిర్మించినవి కాకూడదు. యాజమాన్యాల లాభాపేక్ష కారణంగా ఎన్నో కుటుంబాలు ఇంటి పెద్దలను పోగొట్టుకుని వీధిన పడుతున్నాయి. ఇప్పటికైనా కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కళ్లు తెరిచి పరిశ్రమల యాజమాన్యాలపై కఠినమైన చర్యలు తీసుకోవాలి. భద్రతా తనిఖీలను పారదర్శకంగా, నిరంతరంగా సాగేలా నిర్వహించాలి. విచారణ సంఘాల నివేదికలను దాచిపెట్టుకుండా బయటపెట్టి, దోషులకు కఠిన శిక్ష వడేలా చూడాలి. కర్మాగారాల్లో ఖాళీగా ఉన్న ఉద్యోగాలను భర్తీ చేసి ప్రస్తుతం ఉన్న కార్మికులపై పని భారం అమానుషంగా పెరగకుండా ఆపాలి. వెంటనే నిధులు కేటాయించి, నిలిచిపోయిన ప్రత్యేక అత్యవసర వైద్య కేంద్రాన్ని యుద్ధప్రాతిపదికన అందుబాటులోకి తీసుకురావాలి. కార్మికుల ప్రాణాలకు పూర్తి భరోసా కల్పించినప్పుడే పారిశ్రామికాభివృద్ధికి నిజమైన సార్థకత చేకూరుతుంది. లేనిపక్షంలో ఇలాంటి హృదయ విదారక దుర్ఘటనలు పునరావృతమవుతూనే ఉంటాయి.



తుర్రగా నాగభూషణం

సీనియర్ జర్నలిస్ట్

గణపలదేవుడు

41

సత్యం తెలుగు వ్యవస్థ

మరి కాసేపటికి బలిష్ఠమైన కర్రలతో కట్టిన కొన్ని పెద్ద పెద్ద తెప్పలను కొందరు మోసుకుంటూ తెచ్చారు. ఒకడు ఓ తెప్పను నీటిలో ముంచి లాక్కు పోయి ఏనుగుపై కనపడుతున్న వాడికి అందించాడు. వాడు మళ్లీ నీటిలోకి దిగి ఆ తెప్పను పుచ్చుకుని నీటి అడుగునున్న గోకర్ణుడికి అందజేశాడు. ఆయన నిలబడిన ఏనుగు నుండి ఆ తెప్పను కొలత వేసి శిష్యుడికి ఏదో సైగలతో చెప్పాడు. వాడు వేగంతో వేగంగా పైకి వచ్చి పైనున్న బృంద సభ్యులకు చెప్పగా వాళ్లంతా వెనువెంటనే ఆ తెప్పలను ఒక్కటొక్కటిగా నీటిపై పేర్చుకుంటూ పోతున్నారు. అంటే కింద నీటిలో ఏనుగులు రెండు వరుసలలో నిలబడగా ఆ ఏనుగులే వరుస స్తంభాలుగా వాటిపై కొన్ని గంటల లోనే వేగంగా నీటిపై తెప్పల వంతెన ఏర్పడింది. గోకర్ణుడు అతని అనుచరులు కొందరు ఆ తెప్పలను కదలకుండా బలమైన పెరిక తాళ్లతో ఏనుగులకు చుట్టి తెప్పలు కదలకుండా కట్టేస్తున్నారు. ఇదంతా రెండు గంటలలో పూర్తయ్యింది.

వెంటనే గోకర్ణుని ప్రధాన శిష్యుడు వరదయ్య ముందే నిర్ణయించుకున్న బల్లెపు యోధుల బృందాన్ని ముందు పంపాడు. వెనుకగా తెప్పలపై గుర్రాలు, ఆ అశ్వుల బృందానికి నాయకురాలు రుద్రమదేవి, వారి వెనుక కాల్బలమూ కదిలాయి.

నీటిపై నిర్ణయించిన ప్రదేశంలో అడుగున ఏనుగుల బారులు రెండు చేసి వాటిపై తెప్పల వంతెనను అప్పటికప్పుడు నిర్మించి వాటిపై



మత్తి భానుమూర్తి

గుర్రాలను, సైనికులను నడిపిస్తున్న తీరును చూసి రుద్రమ, ఇతర కాకతీయ వీరులు అవాక్కయ్యారు. నీటిపై చీకటిలో అశ్వంపై వెళుతూ నదిదాటుతున్న ఆమెకు ఈ అనుభవం ఎంతో విచిత్రంగా, గమ్యత్తుగా ఉంది.

అప్పుడు జరిగింది.

ముందు వెళుతున్న బల్లెపు వీరులు వేగంగా వెనక్కు తిరిగారు. ఆవల ఒడ్డున శత్రువులు తమ కోసం సిద్ధంగా ఉన్నారని, ఆ చీకటిలోనే బల్లెలు విసురుతున్నారని వెనక్కు వచ్చిన వాళ్లు చెప్పారు. ఆవల ఒడ్డు నుండి శత్రు సైనికులు విసిరిన బల్లెలు రుద్రమ దగ్గర వరకు వచ్చిపడ్డాయి. అంటే శత్రువులు కాకతీయ సైన్యం వచ్చే ప్రయత్నాలను కనిపెడుతున్నారన్నమాట.

రుద్రమ సహా అందరూ.. తెప్పలపైకి వెళ్లిన వాళ్లంతా వెనక్కు వచ్చారు.

కింద నిలబెట్టిన ఏనుగుల వరుసలను తన వాళ్లకు వదిలి గోకర్ణుడు పైకి వచ్చి రుద్రమను కలిశాడు.

“శత్రుసేనలు మనకోసం సిద్ధంగా ఉన్నాయి యువరాణీ. వాళ్లు విసిరిన బల్లెలు ఎక్కడివరకు వచ్చి పడ్డాయో గుర్తించండి. మళ్లీ అక్కడి వరకు మాత్రమే వెళ్లండి. జాగ్రత్తగా ఉండాలి. మళ్లీ మనం మరికొన్ని ప్రయత్నాలు చేయాలి. వాళ్లు బల్లెలు విసరగానే వెనక్కు రావడం, మళ్లీ కాస్త సమయం తీసుకుని ముందుకు వెళ్లడం చేస్తుందండి. బల్లెపు యోధులు ఎవరూ శత్రువుల బల్లెలకు బలి కాకూడదు.. జాగ్రత్త!” అని చెప్పి కొందరు సైనికులను తీసుకుని నదీగర్భంలోకి వెళ్లిపోయారు.

అక్కడి నుండి గోకర్ణుడి అసలు తంత్రం మొదలయ్యింది.

పైన రుద్రమ బృందపు ప్రయత్నాలు శత్రు సైనికులకు కనిపిస్తుండగా వీళ్లు ముందుకు రాకుండా వాళ్లు నిరోధిస్తున్నారు. అలా తెల్లవార్లా జరిగింది. ‘ప్రయత్నించు.. విఫలమవు’ అనే వాస్తవ యుద్ధతంత్రం పరిశుద్ధంగా నిర్వహించింది రుద్రమ.

తెల్లవారేసరికి రుద్రమ సైనిక పటాలం మొత్తం నీటిపైనున్న తెప్పలపై అక్కడే.. బల్లెలకు అందనంత దూరంలోనే ఉండటం.. మళ్లీ వెనక్కు వెళ్లడం, మళ్లీ ముందుకు.. రాత్రంతా అదే వని. కానీ అదే సమయంలో వందల మంది కాకతీయ సైనికులు గోకర్ణుడు నిర్దేశించిన మరోచోట ఆవల ఒడ్డుకు చేరి కాస్త ఎడంగా ఉన్న చెట్ల గుబురుల్లోకి దాగిపోయారు. నీటిపైన కనిపిస్తున్న కాకతీయ సైనికబృందాన్ని అవతలిఒడ్డుకు రాకుండా నిరోధిస్తున్నామనుకుని ఆనందంగా ఉన్నారు కళింగ సైనికులు. కానీ తెలతెలవారుతుండగా మరో వైపుగా తమపైకి దూసుకువస్తోన్న కాకతీయ సైన్యం కనపడేసరికి గందరగోళమై పోయారు.

రెండు వర్గాలు అక్కడే యుద్ధం మొదలెట్టాయి.

ఈ సందడిలో రుద్రమబృందం విజయవంతంగా నది దాటేసి.. పోరాడుతున్న తమ సైన్యంతో కలిసి కళింగ సేన లపై తలపడింది.

చనిపోయినవారు చనిపోగా మిగిలినవారు పలాయనం చిత్తగించారు.

ఇది కేవలం రుద్రమదేవి బృందంతో శత్రువులను మోసగించడానికి గోకర్ణుడు చేసిన నదీ యుద్ధ తంత్రం.

అసలు జరిగింది ఏమిటంటే...మరో ఐదుచోట్ల నదిని దాటడానికి మొత్తం కాకతీయ సైన్యాన్ని ఐదు చిన్నచిన్న పటాలాలుగా ముందే విభజించాడు గోకర్ణుడు.

రుద్రమదేవి నేతృత్వంలో ఒక్క పటాలాన్ని మాత్రమే శత్రు సేనానులకు కనిపించేలా ప్రయోగించాడు. ఈ సందర్భో ఐదు చోట్ల తన ఐదు శిష్యు బృందాలు అవలీలగా మొత్తం సైన్యాన్ని శత్రువులకు తెలియకుండా సురక్షితంగా ఆవలి ఒడ్డుకు చేర్చాయి.

మొత్తంగా ఒక్క సైనికుడు మరణించకుండా మొత్తం కాకతీయ సైన్యం గోదావరి దాటడం విజయవంతంగా పూర్తయ్యింది. దాంతో గోకర్ణుడి పాత్ర సంపూర్ణమై ఆయన బృందం రుద్రమదేవి నుండి అభినందనలతో శలవు తీసుకుంది.

* * *

కటకం వద్ద యుద్ధ క్షేత్రం.

యుద్ధం హోరాహోరీగా సాగుతోంది. కళింగ సైన్యం అద్భుతమైన యుద్ధ విశారదను చూపిస్తోంది.

రెండు చండప్రపండ సామ్రాజ్యస్థాయి రాజ్యాలు పూర్తి సంసిద్ధతతో యుద్ధానికి తలపడితే ఎలా ఉంటుందో ఈ యుద్ధం నిరూపిస్తోంది. సమస్త యుద్ధ తంత్రాలలో, అరివీరభయంకర యోధులతో.. అత్యుత్తమ ఆయుధాలతో, అమోఘ శక్తియుక్తులు కలిగి.. విజయమో వీరస్వర్గమో అనే తెగింపుతో అత్యున్నత యోధులు రెండువైపులా తలపడుతున్నారు.

చాలా కాలంగా కళింగంపై యుద్ధ మేఘాలు

కమ్ముకోవడం.. మళ్లా తేలిపోవడం జరిగింది.

చివరికి ఇప్పుడు భాష ప్రధాన అంశంగా యుద్ధం జరుగుతోంది.

ఈ యుద్ధం గురించి అనేక రాజ్యాల్లో చెప్పుకుంటున్నారు. యుద్ధంలో ప్రధాన ఆకర్షణ మహిళా యోధురాలు రుద్రమదేవి. ఆమె యుద్ధ తంత్రజ్ఞుత.. పోరాట స్ఫూర్తి, చురుకు, ఆలోచన, సమయ స్ఫూర్తి, స్వయంగా కత్తి యుద్ధంలో అబ్బురపరచే ప్రతిభ.. శత్రువులను కూడా ఆకర్షిస్తున్నాయి.

కానీ రానురానూ యుద్ధంలో కళింగులదే పైచేయి అవుతున్నట్లు రుద్రమ గుర్తించే సరికే వాళ్లు మురారీదేవుని పట్టి బంధించి యుద్ధ క్షేత్రం నుండి మాయం చేశారు.

హతాశురాలయ్యింది రుద్రమ.

సైన్యం వెనుకడుగు వేస్తోంది. శత్రువు దూకుడుగా మీది మీదికి వస్తున్నాడు. ముఖ్యంగా కళింగుల గజయుద్ధ ప్రతిభ ముందు కాకతీయుల గజతంత్రాలు సత్ఫలితాలను ఇవ్వడం లేదు.

గజయుద్ధ తంత్రవేత్త, అద్భుత గజసాహిణిగా ప్రసిద్ధుడైన ప్రతిభామూర్తి జాయసేనావతి కళింగ యుద్ధంలో పాల్గొనలేదు. వయసు మీరుతున్నందున యుద్ధం కంటే నాట్యానికే ఎక్కువ సమయం కేటాయిస్తున్నాడు. కానీ అవసరం పడితే వెళ్లతానని గణపతిదేవునికి మాట ఇచ్చాడు కాబట్టి రుద్రమ ఆయనకు పరిస్థితి వివరిస్తూ అప్పటికప్పుడు లేఖ పంపింది.

మురారిని బంధించడం ఆయన చాలా తీవ్రమైన అంశంగా తీసుకున్నాడు. కాకతీయ గజసమూహాలు ఆయన ఇచ్చే సంకేతాలకు బాగా స్పందిస్తాయి. ఆయన ఏది చెయ్యమంటే అది చేస్తాయి. గోదావరి నది మధ్యలో ఉన్న రేఖపల్లి కొండలపై గిరిజన వాద్యకారులతో సంగీతగోష్ఠిలో ఉన్న ఆయన, రుద్రమ లేఖ చూసి స్పందించాడు. తన గిరిజన వాద్య బృందంతో అర్ధరాత్రి కాహళవాద్యం ద్వారా ఇచ్చిన కూజిత సంకేతాలతో కాకతీయ గజసమూహాలు కళింగ సైన్య స్కందావారంపై విరుచుకువడి శత్రుసైనికులను తొక్కితొక్కి చంపేశాయి. గజదళం వెంట తన ఎక్కటిల సమూహంతో విరిచుకుపడిన రుద్రమ వీరవిహారం చేసింది. మురారీదేవుడిని విడిచి పుచ్చి రుద్రమదేవి కోరినట్లు తెలుగుభాషా ప్రాంతాలను కాకతీయులకు అప్పగించి యుద్ధ విరమణ చేశాడు కళింగ నారసింహదేవుడు.

ఇదొక చరిత్రాత్మకమైన విజయం. ఈశాన్య, ఉత్తరహద్దులోని తెలుగు ప్రాంతాలన్నీ కాకతీయ తెలుగు పరివారంలో కలిసిపోయాయి.

తిక్కనామాత్యుని కల దాదాపుగా సంపూర్ణ మయ్యింది. ఇక మిగిలింది దక్షిణ, నైరుతి ప్రాంతాలు

మాత్రమే!!

* * *

పదవ మెట్టు: తెలుగు భాషారాజ్య రూపం సంపూర్ణం

“ఆపద్బాంధువులకు ప్రణామములు!

కళింగయుద్ధంలో విజయం సాధించినందుకు అభినందనలు. యువరాణి చిన్నారి రుద్రమదేవి వారికి నా ఆశీస్సులు. ఇప్పుడు మహానది గోదావరికి ఆవల ఈశాన్యాల ఎన్నోప్రాంతాలు కాకతీయ రాజ్యంలో మిళితమయ్యాక తెలుగుభాష వ్యవహారిక సంభాషణా పరిమళంతో గుబాళిస్తోంది. అక్కడి వినసాంపైన తెలుగు అంటే నాకెంతో అనురాగం. ఆ గ్రామీణుల యాస, భాష వింటుంటే పులకించి పోతాను. ఇటీవల జాయచోడుల వారి నుండి వారు రచిస్తున్న కొత్త యక్షగానాన్ని విని ముగ్ధుడనయ్యాను. నాలాగా తమరు తమ బావమరిది, శిష్యపరమాణువు అయిన జాయచోడుల నాట్యవిన్యాసాల మోజులో పడి మా దక్షిణావర్తపు తెలుగుభాషానురక్తులైన ఆంధ్ర ప్రజలను మరచిపోకండి. అన్నివైపులా తెలుగు గ్రామాలను, రాజ్యాలను తమ విలుబిడిలోకి తెచ్చుకున్న తమరు..మా దక్షిణం వైపు దృష్టి పెట్టాలని మనవి. ఒకప్పుడు పూర్తిగా తమిళ చోళ రాజులకు వంగివంగి దండాలు పెడుతూ తెలుగునేల నుంచి, తెలుగు రైతుల చెమట నుండి పిండిన పన్నుల సొమ్ముతో ఏటా 340 కళాంజుల బంగారాన్ని, లక్షా 10 వేల కలాముల వరిధాన్యాన్ని తంజావూరు ఆలయ భాంధాగారానికి తరలించుకుపోవడం ఎంత బాధాకరమో మీకు తెలుసు. మన తెలుగు సామ్రాజ్యస్థాపన కోసం కలలు కంటూ మొదట మన చోడరాజులు తమిళ చోళరాజుకు పన్నులు, కప్పాలు కట్టడం మాన్పించాను. ఇప్పుడు వారంతా చోళరాజులుగా కాక తెలుగుచోడ రాజులుగా చెప్పుకునేలా మార్పు తేగలిగాను. తమరు కూడా తెలుగు మాట్లాడే ప్రజలను ఏకం చేస్తూ ఆయా భాషారాజ్యాలను, ప్రాంతాలను మన కాకతీయ రాజ్యంలో కలుపుకోవడంలో అలుపెరుగని పోరాటం

‘జాగృతి’ నిర్వహించిన స్వల్పీయ కొండపాక కిషన్‌రావు స్మారక నవలల పోటీలో ప్రథమ బహుమతి పొందిన రచన

చేస్తూ విజయవంతులౌతున్నారు. దక్షిణావర్తంలో, మూడు భాషల ప్రాంతమైన తొండమండలంలోని మిగిలిన తెలుగు ప్రాంతాలను జయించినప్పుడే తెలుగు సామ్రాజ్య రూపం పరిపూర్ణం అవుతుందని తమరికి తెలియనిది కాదు. అప్పుడే అది అఖండ తెలుగురాజ్యం, సస్యశ్యామల ఆంధ్రసామ్రాజ్య రూపం సంపూర్ణం కాగలదు. ఈ మా లేఖను అది తమరికి గుర్తు చేయడంగా భావించవద్దని మనవి. వీలయి నంత త్వరితంగా ఇటు దృష్టి సారిస్తారనే ఆశతో చేసుకుంటున్న విన్నపం.

చిత్రగించవలెను.

ఆంధ్ర సామ్రాజ్య పౌరుడు.. తిక్కన, తండ్రి కొమ్మనామాత్యుడు. విక్రమ సింహపురం.

.....

అనుమకొండ రాజుప్రాసాదం..



తిక్కనార్యుని వారాహరుడు వచ్చి మహారాజు నియోగంలో లేఖ అందించగా అది గణపతిదేవునికి చేరింది.

“అపద్ధాంధవులకు ప్రణామములు..”

“విక్రమసింహపురి కష్టాలు తొలగాలి అంటే సంపూర్ణ తెలుగు సామ్రాజ్య స్థాపన అనే యజ్ఞం పూర్తి చేయాలి. దానికి యజ్ఞకర్త తమరు. నేను కేవలం మంత్రోచ్ఛారణ చేయగల విప్రుడిని మాత్రమే. నావంక యమధర్మరాజు క్రీగంట చూస్తున్నాడు. ఓపిక తగ్గుతోంది. చూపు మందగిస్తోంది. చేయి వణకుతోంది. చిరంజీవి మనుమసిద్దికి తమరు బాసటగా నిలవాలి. చుట్టూ ఎన్నో గుంటనక్కలు పొంచి ఉన్నాయి. వాటిని పెంచి పోషిస్తున్నవారు పాండ్యరాజు జటావర్మ సుందర పాండ్యుడు, హోయసాల యువ బల్లాలుడు.. మరికొంతమంది కూడా. తమరు మళ్లా కత్తి, దాలు చేపట్టి యుద్ధాస్వాన్ని అధిరోపించి దక్షిణాదికి ససైన్యంగా తరలి రావాలని వినప్ర మనవి.

భవదీయుడు

తిక్కన..”

లేఖ ముగించి నిట్టూర్పుడు గణపతిదేవుడు. దక్షిణావర్తంలోని తెలుగు ప్రాంతాలను జయించడం గురించి తిక్కనామాత్యుడు లేఖ పై లేఖ రాస్తున్నారు. లేఖ సంబోధనలో తనను ‘అపద్ధాంధవులు’ అనడం గణపతిదేవుని కదిలించింది. ఆయన ఎప్పుడు లేఖ రాసినా ‘అపద్ధాంధవులు’ అనే సంబోధిస్తున్నారీ మధ్య. తన పేరు మాత్రమే రాస్తారు కానీ సోమయాజి అని కూడా రాయడు. అంతటి వినయశీలి.

చాలు.. తిక్కన అనే ఆ మూడక్షరాల నామం. తెలుగు అనే భాష ఈ భూమిపై ఉన్నంతకాలం చిరస్థాయిగా నిలిచి ఉంటుంది.

గణపతిదేవుని సామంత రాజ్యాలలో అత్యంత ఇష్టమైనది విక్రమ సింహపుర రాజ్యం. నిజానికి దక్షిణ

సరిహద్దులో అతి ముఖ్యస్థానంలో ఉన్నది కూడా అదే.

అసలు విక్రమ సింహపుర రాజ్యం అత్యంత దురదృష్టకర రాజ్యమా లేక అత్యంత అదృష్ట రాజ్యమా.. నిర్ణయించడం గణపతిదేవునికి కష్టమౌతోంది. గత నాలుగు తరాలుగా ఈ రాజ్యానికి ఎన్నెన్నో నమస్కాలు. ఎన్నో చిక్కుముడులను చాకచక్యంగా విప్పి ఆ రాజ్యాన్ని సంరక్షిస్తున్న మహా చాణక్యుడు తిక్కనార్యుడు. మహాపండితుడైన ఆయనను ప్రశాంతంగా ఆంధ్రభారత రచనను చేసుకోనివ్వకుండా ఆ రాజ్య వారసత్వానికి అర్హులుగా చెప్పుకునే కొందరు అంగవృథమాత్రులు ఎప్పుడూ సమస్యలు సృష్టిస్తున్నారు.

మళ్ళీ ఇప్పుడు అవే సమస్యలు.. ఆరు నెలల నాడు తిక్కనామాత్యుని వారాహరుడు ఓ అత్యంత విషాదవార్తను మోసుకొచ్చాడు.

నెల్లూరు పాలకుడు తిక్కభూపాలుడు మరణించాడు.

ఆయన కుమారుడు మూడవ మనుమసిద్ది యువ కుడుగా ఎదిగి తండ్రికి రాజ్యపాలనలో సహకరిస్తూ, మహామాత్యులు తిక్కనగారి అనురాగంతో అనుభవం గడించాడు కాని అతనిని తండ్రి వారసత్వం రాకుండా కొందరు జ్ఞాతి సోదరులు అడ్డుపుల్లలు వేస్తున్నారని గణపతిదేవునికి తెలిసినప్పుడు చాలా నొచ్చుకున్నాడు.

ఇన్ని సమస్యల నడుమ తెలుగు సామ్రాజ్య స్థాపన కోసం తిక్కనార్యుని తపన పక్కదారి పట్టడంలేదు. తరచూ గణపతిదేవుని ఉత్తరాల ద్వారా హెచ్చరిస్తున్నాడు,కోరుతున్నాడు,బతిమలాడుతున్నాడు.

కళింగ యుద్ధంతో మూడు వైపులా ఉత్తర, ఈశాన్య, వాయవ్య సరిహద్దుల వద్దనున్న తెలుగు మాట్లాడే రాజ్య ప్రాంతాలన్నీ కాకతీయ సామంత రాజ్యాల్లో విలీనం అయిపోయాయి. ఇక మిగిలింది దక్షిణాదిలోనూ, నైరుతిలోనూ ఉన్న తెలుగు ప్రాంతాల

స్వాధీనం.

దక్షిణాదిలో పల్లవుల, చోళుల ప్రాబల్యం పూర్తిగా అణగారిపోయి పాండ్యులు వీరవిహారం చేస్తున్నారు. ‘మా తెలుగు గ్రామాలను మాకు ఇవ్వండి’ అని ప్రార్థిస్తూ లేఖ వాస్తే, ‘వేంగి వరకు మా తమిళ ప్రాంతమే. మాకే వదిలేయండి’ అని తిరుగులేఖ రాశాడు పాండ్యభూపతి. అతని అండ చూసుకుని సింహపురి సింహాసనం తనదే అని విగ్రహిగు తున్నాడు మనుమసిద్ది జ్ఞాతి సోదరుడిగా చెప్పుకునే సుందరచోడుడు.

ఇవన్నీ మనసులో గింగరాలు తిరుగుతుండగా మంత్రాంగ మందిరంలో సమావేశం ఏర్పాటు చేశాడు గణపతిదేవుడు. బిలబిలమంటూ సైన్యాధ్యక్షులు, యుద్ధవీరులు, సాహిణిలు, మందడిలు.. అనుమకొండలో నున్న మండలేశ్వరులు పరుగుపరుగున వచ్చారు. ఇక రాజప్రాసాదంలో ఉండే రుద్రమదేవి, మురారిదేవుడు, జాయచోడుడు కూడా ఆదరాబాదరా సమావేశానికి హాజరయ్యారు.

తిక్కనామాత్యులు రాసిన లేఖను అందరికీ చూపాడు. దక్షిణాది, నైరుతి రాజ్యాలలోని తెలుగు ప్రాంతాలు మాత్రమే మిగిలి ఉన్నాయని వాటిని కూడా జయించి తెలుగు రాజ్యంలో కలుపుకోవాలని తిక్కనామాత్యులు లేఖలో కోరారని వివరించాడు.

కానీ ఎవ్వరూ పెద్దగా ఉద్దేకపడలేదు. చాలా మామూలుగా స్పందించారు.

అందరి తరపున ఆడకూతురు రుద్రమదేవి తండ్రికి జవాబిచ్చింది. “అబ్బా.. మళ్ళీ యుద్ధమా! నిన్నుకాక మొన్నే కళింగం గెలిచాం కదా. తిక్కన తాతగారు భారతం రాయడం తిరిగి ప్రారంభిస్తున్నానని చెప్పారు కదా? అది పక్కనపెట్టి మిగిలిన తెలుగు ప్రాంతాల స్వాధీనం కోసం మళ్ళీ యుద్ధం చేద్దాం అంటే ఎలా? నాకు ఓపిక లేదు బాబో..” అంది వొళ్లు విరుచుకుంటూ.

అందరి ముఖాల్లో ఆమె మాటలే కనిపిస్తున్నాయి.

కాని విధి మరోలా తలచింది కాబోలు అప్పుడే మరో వారాహరుడు వచ్చాడు.

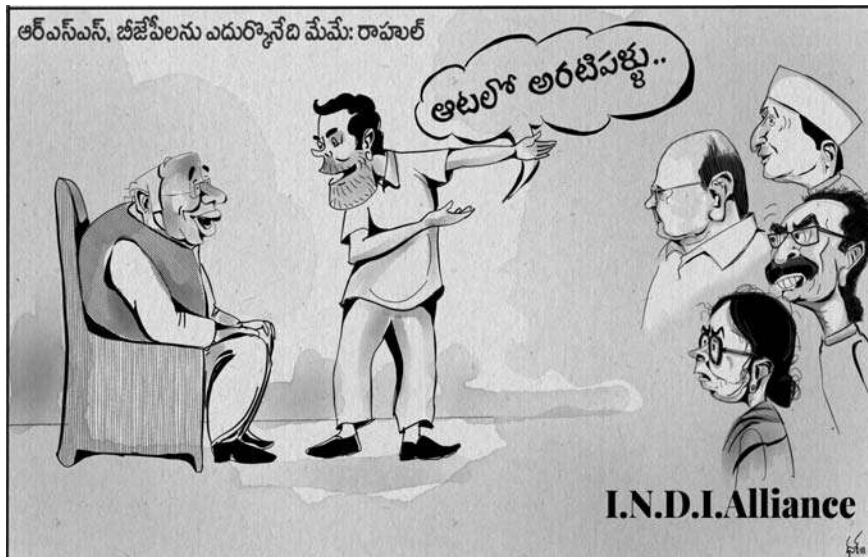
లేఖ పంపినవాడు గంగయసాహిణి.

ఆ లేఖ మురారిదేవుడు అందుకుని చదవగానే అందరూ చురుకయ్యారు. కోపంతో లేచి నిలబడ్డారు.

నడబంధంలోని కత్తులపైకి అప్రయత్నంగా చేతులు వెళ్లాయి.

కొడవ రాజ్యపాలకుడు రక్కస గండదేవుడు మళ్ళీ గంగయసాహిణి వాలిస్తున్న వెల్లూరు రాజ్యప్రాంతాల లోకి దూసుకువచ్చాడు. అది లేఖలోని విషయం.

ప్రశాంతంగా పడమటి సరిహద్దు వెంబడి కన్నడ రాజ్యాల నుండి అన్ని తెలుగు గ్రామాలు పూర్తిగా విలీనం అయ్యాయి. ఇక పడమటి సరిహద్దు ప్రాంతాలు స్పష్టంగా తెలుగు రాజ్యాలూ,కన్నడ రాజ్యాలూ విభజన సామరస్యంగా పూర్తయ్యిందని



నంతోషిస్తున్న తరుణంలో మళ్ళీ ఉపద్రవం ముందుకొచ్చింది.

మార్జువాడి రాజ్యంలో దక్షిణ హద్దుగా కైవారం అనే మరొకటో ఉంది. ఉత్తరాన పానగల్లు, తూర్పున రేనాడు రాజ్యంలోని మోపూరు ఉండేది. వల్లూరువద్ద, కోలూరు రాజ్యం దగ్గరలో మిండిగల్లు, కైవారం వద్ద కూడా కోటలు ఉన్నాయి. వల్లూరు నుండి పాలిస్తున్న గంగయసాహిబ్ ఆయా ప్రాంతాలను అద్భుతంగా అభివృద్ధి చేశాడు. అది చూసి కన్నుకుట్టి రక్తస్రవం గండ తెలుగు రాజ్యంలోకి చొచ్చుకు వచ్చాడని అందరూ భావించారు.

‘ఎవడ్రా మా రాజ్యంలోకి వచ్చేది..??’

ఈ భావన కాకతీయ వీరుల నరసరానా వ్యాపించి ఉంటుంది. ఎవడైనా చెప్పా చెప్పుకుండా కాకతీయ భూభాగంలోకి అడుగుపెడితే వాడి కాలు కాదు.. తల తీసేయ్యల్సిందే అనుకుంటారు వాళ్లు. అంతవరకున్న బద్ధకం, చిరాకు ఎగిరిపోతాయి.

‘కాకతీయ ప్రధాన యోధవర్గం చాలామంది కీర్తిశేషులయ్యారు. మిగిలిన వారు వృద్ధులై ఉన్నారు’ అని శత్రువులు చెప్పుకుని ఆనందించేలోపే కాకతీయ యువతరం యుద్ధ ప్రవేశం చేసింది. గణపతిదేవుని అడుగుజాడల్లో నడుస్తున్న ఆయన వారసులు.. రుద్రమాంబ, మురారిదేవుడు ఆయన ఆశయ ప్రణాళికలలో ఏ మాత్రం సవరణలు చేయడంలేదు. శిరసావహించి నిర్వహించడమే.

అదే ఆశయం.. అదే పోరాట పంథా.

మురారిదేవుడు గట్టి యోధుడుకాదని శత్రువులు భావిస్తున్నట్లు తెలుస్తోంది కాని కుమార్తె రుద్రమదేవి విషయంలో ఎవరికీ ఎలాంటి సందేహంలేదు. ఆమె గణపతిదేవుని నిఖార్సైన వారసురాలు. వారసత్వం సంగతి అటుంచితే ఇప్పుడు ఆమెకు మహా మండలేశ్వరుడు గణపతిదేవుడు ఏ ఆజ్ఞ ప్రకటించినా అది నూటికి నూరు శాతం సాధించి తీరుతుంది. కత్తితోనే సమాధానం చెబుతుంది.

ఇప్పుడే అందిన సమాచారంతో ఈ సమావేశం తిరిగి కాకతీయ వీరులను యుద్ధోన్ముఖం చేసింది.

చివ్వున లేచాడు గణపతిదేవుడు.

“ఆ మార్జువాడి మహారాజు కొడవ రక్కస గండదేవుని అడ్డంగా నరికి దక్షిణాది, నైరుతిలోని శత్రురాజులకు పాఠం చెప్పక తప్పని కాలం వచ్చింది వీరులారా! తప్పదు. ఆ మహాకాలుని నిర్ణయం ఇదే కావచ్చు. మీమీ యుద్ధశ్రేణులకు అనుజ్ఞ ఇవ్వండి. కత్తిడాలు సిద్ధం చేసుకోండి. రుద్రదేవా! ఈ యుద్ధానికి అగ్రభాగాన తమరు నిలబడాల్సింది. అంగీకారమేనా??”

ఆనందంగా అంగీకరించింది రుద్రమ. కానీ ఒక షరతు పెట్టింది. అది తండ్రి యుద్ధభూమికి రాకూడదు.

అందుకు గణపతిదేవుడు అంగీకరించలేదు.

“భవిష్యత్తులో యుద్ధభూమికి రాలేను. శరీరం

సహకరించడం లేదు. ఇదే ఆఖరి యుద్ధం. ఈ ఒక్కసారికి అంగీకరించు రుద్రమా..!” అన్నాడాయన దీనంగా.

యోధులంతా ముక్తకంఠంతో ఆయనను బలపరచారు. అంగీకరించక తప్పలేదు రుద్రమకు.

“అయితే ఎప్పుడూ నేను మీ పక్కనే ఉంటాను. నాకు చెప్పకుండా తెలియకుండా మీరు యుద్ధ రంగంలో మీ ఇష్టారీతిగా ఎవడి మీదికీ పోకూడదు..” అందుకు అందరూ మళ్ళీ ఏకగ్రీవంగా అంగీకరించగా ఆయన తప్పనిసరి ఒప్పుకున్నాడు.

మురారిదేవుడు కాకతీయ రాజ్య పరిపాలనను చూస్తుండగా మహాయోధుడు జాయసేనావతి అనుమకొండలోనే ఉండి యుద్ధ సమీకరణాలను పర్యవేక్షించాలని, సర్వసైన్యాధ్యక్షుడిగా ప్రోలె భీమనాయకను ఎంపిక చేశారు. శూన్య పాలకుడిగా బసవరస నాయుడి నియమించాడు గణపతిదేవుడు.

ముందు వెల్లూరును ఆక్రమించిన కొడవ రక్కసగండ సైన్యాన్ని నిలువరించవలసినదిగా పక్కనన్న తెలుగు చోడరాజులకు వర్తమానం పంపాడు. మూడు బృందాలను స్వంధావారం నుండి గణపతిదేవుడు, తిక్కనామాత్యుడు సమన్వయం చేయాలని నిర్ణయించారు.

అయితే యుద్ధ ప్రయత్నాల్లో ఉండగానే మళ్ళీ సింహపురికి కొత్త కష్టాలు వచ్చాయి.

తిక్క భూపాలుడు మరణించాక అతని కొడుకు మూడవ మనుమసిద్ది పాలన లోకి వచ్చినప్పుడే అతని జ్ఞాతి సోదరుడు విజయగండ గోపాలుడు పేచీలు మొదలెట్టాడు. గోపాలుడు చెంగల్పట్టు, ఉత్తర ఆర్కాటు జిల్లాలు చేజిక్కించుకున్నాడు. అతనికి పాండ్యరాజు జటావర్మన్ సహకరిస్తున్నాడు.

మనుమసిద్దికి సింహపురి, దాని పరిసరాలు, పాత రేనాడు రాజ్యభాగాలు మిగిలాయి.

అవతల యువకుడైన మూడవ బల్లారుడు తెలుగు గ్రామాలను కూడా కబళించి తెలుగుచోడ రాజ్యంలోకి చొచ్చుకువస్తున్నాడని గూఢచార వార్తలు వస్తున్నాయి. అతడు ఈ కొడవ రక్కస గండడికి పూర్తి మద్దతుఅని తెలియవచ్చింది.

దానాదీనా తేలింది ఏవిటంటే దక్షిణ, నైరుతి రాజ్యాలలోని తెలుగు ప్రాంతాలను, గ్రామాలను కాకతీయ రాజ్యంలో కలుపుకోవాలంటే యుద్ధం చేయక తప్పని పరిస్థితి ఏర్పడింది.

“ఇది పూర్తి తెలుగుసామ్రాజ్యం ఏర్పడటానికి అంతిమ యుద్ధం” ప్రకటించాడు తిక్కనామాత్యుడు.

అద్దంకి దగ్గరగా స్వంధావారం ఏర్పాటు చేశారు. అక్కడ ముఖ్య యుద్ధ తంత్రజ్ఞుడుగా తిక్కనామాత్యుని ఎంపిక చేశారు. ఇది త్రిముఖ యుద్ధం. యుద్ధ తంత్రంలో భాగంగా కాకతీయ మహాయోధులతో మూడు ప్రత్యేక బృందాలను నిర్ణయించింది రుద్రమాంబ.

ఒక బృందం దేవగిరి సైన్యంపై.. వాళ్లు ఆక్రమించుకున్న కంపిలిరాజ్య భాగాల కోసం.

మరో బృందం కంచిపై.. తెలుగు, తమిళ ద్విభాషీయుల హద్దుల కోసం.

మరో బృందం మార్జువాడిపై. కన్నడ, తెలుగు ద్విభాషీయుల హద్దుల కోసం.

మూడో బృందం వెల్లూరును ఆక్రమించుకున్న రక్కస గండడిపై..

గోన గన్నారెడ్డి, ముమ్మడిరెడ్డి ప్రభృతులు యాదవుల మీద దండెత్తారు. సామంత భోజుడు, మూడవ మనుమసిద్ది తదితర వీరుల బృందం కంచి పాలకుడైన విజయగండ గోపాలునిపై యుద్ధం ప్రకటించారు. మూడవ బృందానికి గంగయ సాహిబ్తో కలిసి స్వయంగా రుద్రమ రక్కసగంగడిపై యుద్ధానికి సిద్ధమయ్యేది.

రుద్రమ కేవలం రక్కసగండదేవునిపై యుద్ధ బృందంలో మాత్రమే ఉండటం అందరినీ ఆశ్చర్య పరచింది. కారణం రుద్రమలాంటి మహాయోధురాలు ఓ చిన్నరాజ్యంపై పోరాటానికి పరిమితం కావడమే.

‘వీరనారీ.. తమరు ఓ చిన్నసైన్యంపై యుద్ధానికి పరిమితం కావడం.. ఏమిటి??’ అని అడిగాడు తిక్కనామాత్యుడు.

ఆమె తన యుద్ధ తంత్రానికి కారణాలను వివరించసాగింది.

(సశేషం)

డిజైనర్ కావాలెను

జాగృతి వారపత్రికలో పనిచేయుటకు గ్రాఫిక్ డిజైనర్ కావాలి. ఫోటో షాప్, పేజీ మేకర్లో పేజీలు డిజైన్ చేసిన అనుభవం ఉన్నవారికి ప్రాధాన్యం. తెలుగు టైపింగ్ వచ్చి ఉండాలి. డిగ్రీ/ఇంటర్మీడియట్ పాసైనవారు అర్హులు. ఎంపికైన అభ్యర్థి హైదరాబాద్లోని కాచిగూడలో గల మా కార్యాలయంలో పనిచేయాల్సి ఉంటుంది.

జీతం: రూ.16,000/- నుంచి రూ.20,000/- (ప్రతిభను బట్టి). ఆసక్తి గల అభ్యర్థులు jagritiweekly@gmail.com కు పూర్తి బయోడేటాను పంపించండి.

వివరాలకు: 9959991304

కేంద్రంలో సరేంద్రమోదీ నాయకత్వంలో ఎన్డీఏ ప్రభుత్వం ఏర్పడినప్పటి నుంచి, వ్యవసాయ రంగం బలోపేతానికి చర్యలు తీసుకుంటోంది. పంట సాగుకు అయ్యే ఖర్చులు, శ్రమశక్తిని కలుపుకొని 50 శాతానికి తక్కువ లేకుండా హెచ్చుగా మద్దతు ధరలను నిర్ణయిస్తోంది. ఈ సంవత్సరం ఖరీఫ్ పంట కాలంలో సాగుచేసే 14 పంటలకు కనీస మద్దతు ధరలను ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. ఆ ధరలను దృష్టిలో ఉంచుకొని రైతులు వాతావరణ, వ్యవసాయ పరిస్థితులకు, భూములకు, ప్రాంతాలకు, అనువైన పంటలను వేసి లబ్ధి పొందాలన్నది ప్రభుత్వ సంకల్పం.

దిగువ ఇచ్చిన పట్టికలోని కనీస మద్దతు ధరలను పరిశీలిస్తే, ఇవి గత సంవత్సరం కన్నా హెచ్చుగానే ఉన్నాయి. వరి పంటకు మద్దతు ధరను క్వింటాల్కు రూ.72 పెంచడం ద్వారా రూ. 2,441లకు పెంచారు. 'ఏ' గ్రేడ్ ధాన్యానికి రూ.2,461 ప్రకటించారు. సాగుకయ్యే ఖర్చు కన్నా 50 శాతం అధికంగా రాబడి వచ్చేలా మద్దతు ధరలు నిర్ణయించారు.

ప్రస్తుతం దేశంలో నూనెగింజల దిగుబడి

వ్యవసాయ ప్రధానమైన మన దేశంలోని గ్రామాల్లో హెచ్చుమందికి జీవనోపాధి కల్పనకు, వ్యవసాయాధారిత పరిశ్రమలను ఇతోధికంగా ప్రోత్సహిస్తూ, రైతుల ఆర్థిక స్వావలంబన ద్వారా దేశ ఆర్థిక ప్రగతికి కేంద్ర ప్రభుత్వం పలు పథకాలను అమలుచేస్తోంది. అందులో భాగంగా రైతులు సాగుచేసే పంటలకు గిట్టుబాటు ధరలను నిర్ణయించి అమలు చేస్తోంది.

పెరుగుతున్నప్పటికీ, మన అవసరాలకు సరిపోక ఇతర దేశాల నుండి హెచ్చు స్థాయిలో దిగుమతులు చేసుకోవలసి వస్తోంది. దాంతో విదేశీ మారకద్రవ్యం అదే స్థాయిలో (ఏటా రూ.60-70 వేల కోట్లకు పైనే) ఖర్చు అవుతోంది. ఈ ఖర్చును తగ్గించే ఉద్దేశ్యంతోను, దేశీయంగా నూనెగింజల దిగుబడిని పెంచేందుకు నూనె గింజలకు కనీస మద్దతు ధరలను గణనీయంగా పెంచింది. ప్రార్థు తిరుగుడు గింజలకు అత్యధికంగా క్వింటాలుకు రూ.622

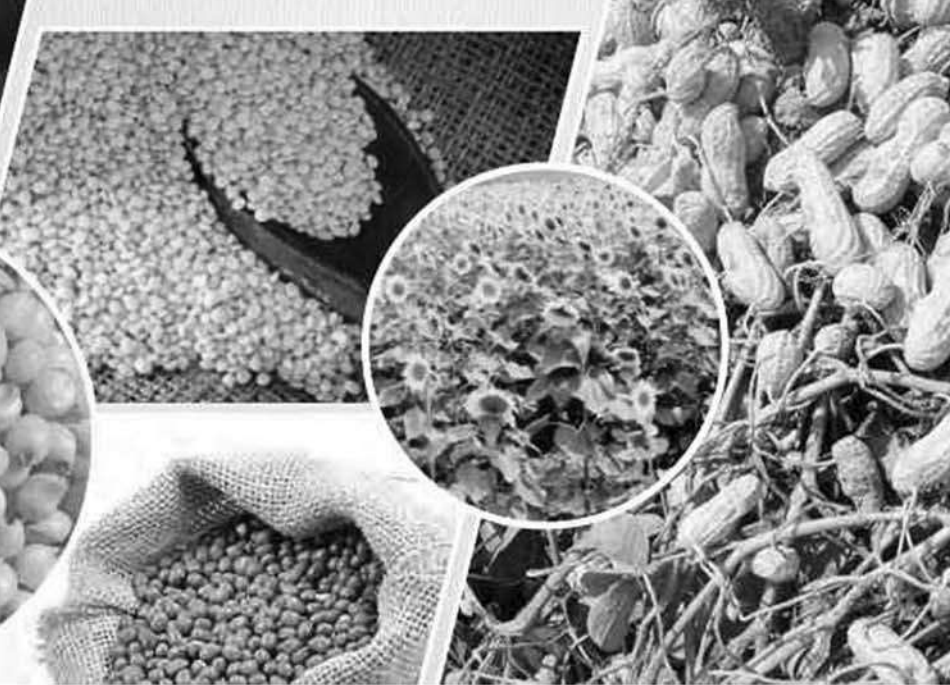


పంటలకు

పెంచి రూ.8,343లుగా నిర్ణయించారు. అలాగే పిచ్చినువ్వులు (Niger)కు క్వింటాల్కు రూ.515,

కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించిన ఖరీఫ్ 2026-27 పంటల ఉత్పత్తుల కనీస మద్దతు ధరలు (రూ./క్వి.)

		కనీస మద్దతు ధర ఖరీఫ్ 2026-27 రూ./క్వి	ఉత్పత్తికి అయ్యే ఖర్చు రూ./క్వి	ఖర్చుపై రాబడి (%)	పెంపు 2025-26 కన్నా +	కనీసమద్దతు ధర 2025-26 (Kharif)	కనీస మద్దతు ధర 2013-14 పెంపు (1%)
వరి	సాధారణ రకం	2441	1627	50	+72	2369	1131 (86)
	'ఏ' గ్రేడ్ రకం	2461	-	-	72	2389	1116 (83)
జొన్న	హైబ్రిడ్ మాలింది	4023 4073	2682 -	50 -	324 324	3699 3749	2523 (168) 2553 (168)
సజ్జ	-	2900	1858	56	125	2775	1650 (132)
రాగి	-	5205	3470	50	319	4886	3705 (247)
మొక్కజొన్న	-	2410	1544	56	10	2400	1100 (84)
కంది	-	8450	5496	54	450	8000	4150 (97)
పెసర	-	8780	5438	61	12	8768	4280 (95)
మినుము	-	8208	5418	51	400	7800	3900 (91)
వేరుశనగ	-	7517	5011	50	254	7263	3517 (88)
పొద్దుతిరుగుడు		8343	5562	50	622	7721	4643 (125)
సోయాచిక్కడు -		5708	3805	50	380	5328	3148 (123)
నువ్వులు	-	10346	6897	50	500	9846	5846 (130)
పిచ్చినువ్వులు	-	10052	6701	50	515	9537	6552 (187)
పత్తి	మధ్యస్థ పొడవు	8267	5511	50	557	7710	4567 (123)
	పొడవు	8667	-	-	557	8110	4667 (117)



గణనీయంగా మద్దతు ధర

నువ్వులకు రూ.500 పెంచడంతో ఆ ధరలు వరుసగా, రూ. 10,052, రూ.10,346 పెరిగాయి. వేరుశనగ క్వింటాల్కు రూ.254 హెచ్చుతో రూ.7,517 గా నిర్ణయించారు. పెంచిన ధరలను దృష్టిలో ఉంచుకుని ప్రొద్దు తిరుగుడు, నువ్వులు, వేరుశనగ, పిచ్చి నువ్వులు పంటల సాగును ఇతోధికంగా ప్రోత్సహించి, సాగుచేసి రైతులు లబ్ధి పొందగలరని ఆశించవచ్చు.

ఇక అటు నూనె పంటగాను, పప్పు ధాన్యపు పంటగాను పరిగణిస్తున్న సోయా చిక్కుడు మద్దతు ధరను గత సంవత్సరం కన్నా క్వింటాల్కు రూ.380లు పెంచి రూ.5,708గా ప్రకటించడం మంచి నిర్ణయమే. అదే తరహాలో ఇతర పప్పుధాన్యాల కంది, పెసర, మినుముకు గతంలో కన్నా అధికంగా మద్దతు ధరలు నిర్ణయించారు. కందికి క్వింటాలుకు రూ.450 పెంచి రూ.8,450గాను, పెసరకు రూ.12 పెంచి రూ.8,780, మినుముకు రూ.400 పెంచి, క్వింటాలుకు రూ.8,200గా నిర్ణయించారు. ఈ పెంపుతో రైతులు పప్పు ధాన్యాల పంటలను ఇతోధికంగా సాగుచేసి లబ్ధి పొందగలరని ప్రభుత్వం భావిస్తోంది.

వాణిజ్య పంట ప్రత్తి మధ్యస్థ పొడవు (Medium Staple) పింజుకు క్వింటాల్కు రూ.557 పెంచడం వల్ల కనీస మద్దతు ధర రూ.8,267కు పెరిగింది. పొడవు పింజు (Long Staple)కు క్వింటాల్ రూ.8,667గా నిర్ణయించారు. ఈ

మధ్యకాలంలో ప్రభుత్వం, మంచి పోషక విలువలు కలిగి, తక్కువ నీటితోనూ సాగయ్యే చిరుధాన్యాలను 'సిరి' ధాన్యాలుగా (Nutricereals) గుర్తించింది వాటికి ప్రధాని నరేంద్రమోదీ 'శ్రీ అన్న' అని నామకరణం చేశారు.

అంతర్జాతీయంగా విశేషంగా ప్రాచుర్యం పొందిన జొన్న, సజ్జ, రాగి, మొక్కజొన్నలకు ప్రభుత్వం కనీస మద్దతు ధరలను గతంలో కన్నా గణనీయంగా పెంచి ప్రోత్సహిస్తోంది. ఈ ఖరీఫ్ పంటకాలానికి హైబ్రిడ్ జొన్నలు క్వింటాల్కు రూ. 324ల పెంపుతో దాని మద్దతు ధర రూ.4,023 పెరిగింది. మాలేదండి జొన్న రకానికి క్వింటాల్ రూ.4,073గా నిర్ణయించారు. మంచి పోషకాలతో ఇతోధికంగా సాగులో ఉన్న రాగికి క్వింటాల్కు రూ.319 పెంచి రూ.5,205గా, సజ్జకు రూ.125 పెంచి రూ.2,900గా, మొక్కజొన్నకు రూ.10 మాత్రమే పెంచి రూ.2,410గా మద్దతు ధరలను నిర్ణయించారు. మంచి పోషక విలువలు కలిగి, తక్కువ నీటితో, తక్కువ ఎరువులతో పండే ఈ చిరుధాన్యాల సాగు విస్తీర్ణాన్ని పెంచాలన్నది ప్రభుత్వ లక్ష్యం.

చాలావరకు పంటల దిగుబడి వ్యయం కన్నా రాబడి అధికంగా ఉండేలా మద్దతుధరలు నిర్ణయించారు. పెసరకు 61 శాతం, సజ్జకు 56 శాతం, మొక్కజొన్నకు 56 శాతం, కందికి 54 శాతం ధరలు పెరిగాయి. మిగతా పంటల్లో

రాబడి 50 శాతంగానే ఉంది. రైతులకు ఉపయుక్తంగా, ఆయా వాతావరణ పరిస్థితులకు అనువుగా ఉండేలా, తక్కువ నీటి వనరులు, పోషకాల వినియోగాలున్న పంటలను, చిరుధాన్యాలను (సజ్జ, రాగి, జొన్న, మొక్కజొన్న....) పప్పుధాన్యాలను (కంది, పెసర మినుము, సోయా చిక్కుడు....) నూనె గింజలను (నువ్వులు, పిచ్చినువ్వులు ప్రొద్దు తిరుగుడు, వేరుశనగను ఇతోధికంగా సాగుచేసి అబ్బి పొందాలని కోరుకుందాం. ఆయా ప్రాంతాలలోని వాతావరణ సానుకూల తలను బట్టి పంటలను చేయటం మంచిది.

ఈ సంవత్సరం ఎల్-నినో ప్రభావంతో వర్షాలు తక్కువగా కురుస్తాయని, రుతుపవనాల రాక కూడా రెండు వారాల వరకు ఆలస్యమవుతుందని, రసాయనిక ఎరువులు కొంతమేరకే అందుబాటులో ఉంటాయనే ప్రకటనల నేపథ్యంలో వాతావరణ పరిస్థితులకు, భూములకు అనువైన పంటలనే వేయాలి. చిరుధాన్యాలను, అపరాలను, నూనెగింజలను, సేంద్రియ సాగుకు ప్రభుత్వం ప్రోత్సాహకాలను అందజేయాలి.

ప్రధానమైన ప్రోత్సాహకాలు :

★ సేంద్రియపు సాగు ద్వారా పండించిన పంట ఉత్పత్తులకు కనీస మద్దతు ధరలకు అదనంగా క్వింటాలుకు కనీసం రూ. వెయ్యి వరకు పెంచాలి.

★ చిరుధాన్యాల, అపరాలు, నూనెగింజల ఉత్పత్తులను ప్రతి గింజను నిర్ణయించిన ధరలకు (కనీస మద్దతు ధర + ప్రోత్సాహక ధర) ప్రభుత్వం మిన్నగా సేకరించాలి. ఇలా చేయటంవల్ల పోషక విలువలతో కూడిన ఆహార పంటల లభ్యతతోపాటు, నూనెగింజల దిగుమతులను కొంతమేరకైనా తగ్గించవచ్చు.

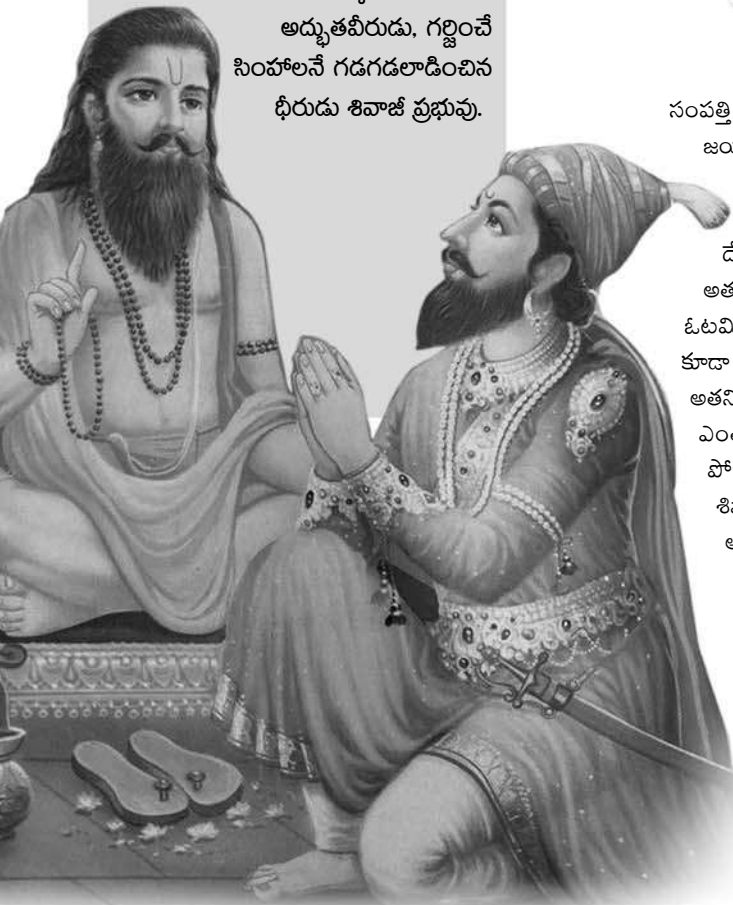
వరిని వెంటవెంటనే సాగు చేయడం వల్ల నీటి వినియోగం ఎక్కువ కావడంతో పాటు ఎరువుల వాడకంతో నేల ఆరోగ్య స్థితి దెబ్బతింటూ, వాతావరణ కాలుష్యం పెరుగుతుంది. దీనిని దృష్టిలో ఉంచుకొని, వరి సాగు విషయంలో సంయమనం పాటించాలి.



ప్రొ. పి.రామచంద్రబాబు

ఆచార్య ఎస్టి రంగా వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం, మాజీ ఉపకులపతి

సింహాల్లా గర్జించడంకాదు, గర్జించే సింహాలను, గడగడలాడించిన చరిత్ర మనది. భారతచరిత్రలో క్రీ.శ.712లో దాహిర్ రాజు నుండి ప్రారంభించి నిన్ను మొన్నటి సుభాష్ చంద్రబోస్ వరకు ఇదే చరిత్ర. కాని విదేశీ పాలకులు మన చరిత్రను వక్రీకరించారు. ఇవాళ చరిత్రను వికృత రూపంలో బోధిస్తున్నారు. మన వైభవ చరిత్రను 50 పేజీలతో సరిపెట్టారు. సుమారు 900 సంవత్సరాల ముస్లింల పాలన గురించి 200 పేజీలు, 200 ఏళ్ల బ్రిటిష్ పాలన గురించి 200 పేజీలలో రాశారు. హిందూ దేశ చరిత్ర అంటే మనలను ఆక్రమించిన విదేశీ యుల చరిత్ర అన్నమాట. విదేశీయులు ఈ భూమి మీద అడుగుపెట్టిన నాటి నుండి వారిని ప్రతిఘటిస్తూ జరిగిన స్వాతంత్ర్య సంగ్రామం అఖండంగా జరిగింది. ఆ సంగ్రామాన్ని అవిచ్ఛిన్నంగా సాగించిన వీరుల వరుసలో జ్యేష్ఠ శుద్ధ త్రయోదశి రోజున స్మరించుకోదగిన అద్భుతవీరుడు, గర్జించే సింహాలనే గడగడలాడించిన భీరుడు శివాజీ ప్రభువు.



హిందూ సామ్రాజ్య పునఃస్థాపన కోసం శివాజీ చిత్రపతిగా వట్టాభిషిక్తుడైన దినాన్ని ఉత్సవాన్ని జరుపుకొంటున్నాం. చరిత్రలో ఎందరో రాజులు పుట్టారు. కాని, శూన్యం నుండి సామ్రాజ్యాన్ని సృష్టించి, ప్రజల హృదయాలలో దేవునిలా శాశ్వత స్థానం సంపాదించిన ఆ హిందూ వీరుడే శివాజీ. అతి తక్కువ సైన్యంతో అజేయమైన కోటలను అలవోకగా జయించడమే గాక, అదనుచూచి అష్టల్ఖాన్ ను వధించి, షువు స్థానాన్ని పరిగెత్తించిన పరాక్రమ శాలి. సంకల్పం అనే గొప్ప ఆయుధాన్ని ధరించిన శివాజీ పర్వతాలనే ఆయుధాలుగా మలచుకొని గెరిల్లా పద్ధతిలో వ్యూహాలు అల్లి ప్రపంచానికి ఆదర్శ యుద్ధ వ్యూహ నిపుణుడయ్యాడు. ధర్మబద్ధ పాలనను అందించిన రాజర్షిగా మనముందు నిలిచాడు.

ప్రపంచ దేశాలలోని అలెగ్జాండర్, జూలియస్ సీజర్, నెపోలియన్ వంటి శ్రేష్ట పురుషులతో పోల్చినప్పుడు శివాజీ మహాసేనాపతి, పరిపాలనా దక్షుడు. గొప్ప వ్యక్తిత్వం కలిగినవాడిగా కీర్తిని అందుకుంటున్నాడు. అలెగ్జాండర్ దగ్గర గొప్ప సాధన

చనిపోయాక ఐదారు సంవత్సరాలలోనే అతను నిర్మాణం చేసిన సామ్రాజ్యం కకావికలమైంది. అతని జీవనకార్యం మట్టిలో కలిసి పోయింది. కానీ... శివాజీ విషయంలో ఆయన అస్తమయం తరువాత ఆయన స్ఫూర్తితో చాలా కాలం పాటు శత్రువులను ఎదుర్కోవడం ప్రపంచంలోనే ఒక అద్భుత ఘట్టం. ఎందుకంటే.. ఆ సమయంలో సరైన నేతృత్వం లేదు. కావలసినంత సైన్యం లేదు, సేనాపతి లేడు. కానీ ప్రజలే గుంపులు, గుంపులుగా తయారై ప్రజలమైన శత్రు సామ్రాజ్యాన్ని ఎదుర్కొన్నారు. ప్రజలంతా స్వప్రేరణతో, ఆదర్శవాదంతో పోరాడారు. మరోవైపు యావత్తు ఉత్తర భారతదేశానికి ఆధిపత్యం వహిస్తూ, గొప్ప సైన్యంతోపాటు ఆయుధ సంపత్తి కలిగిన చక్రవర్తి ఔరంగ జేబు... శివాజీ నిర్మాణం చేసిన హిందూ సామ్రాజ్యానికి గోరీ కడతానని ఢిల్లీ నుంచి వచ్చి పోరాడి చివరికి దక్షిణాదినే సమాధి అయ్యాడు. ప్రపంచంలోనే అందరిని ఆశ్చర్యపరిచే సంఘటన ఇది. ఎంతో ఐకమత్యంతో ఉన్నదనుకున్న అలెగ్జాండర్ సామ్రాజ్యం తునాతునకలై పోవడం ఒకవైపు కనపడుతుంటే, మరోవైపు శివాజీ మరణించిన తరువాత ప్రజలలోని ప్రజల దేశభక్తి ద్వారా, హిందూ సామ్రాజ్యంలోని భూమి అవగింజంతైనా శత్రు

రాజ్యాధికారమూ దై

సంపత్తి ఉంది. చాలా దేశాలను జయించాడు. గొప్ప సేనాపతి అతని దగ్గర ఉన్నాడు. అయినప్పటికీ భారత దేశంపై దండెత్తిన తరువాత అతని దురవస్థ వర్ణనాతీతం. ఓటమి చవిచూశాడు. శివాజీకి కూడా కష్టకాలం వచ్చింది. అప్పుడు అతనికి తోడుగా ఉన్న సైనికులు ఎంత సుదీర్ఘకాలమైనా సరే పోరాటానికి సిద్ధపడ్డారు. శివాజీని తలవంచనీయలేదు. అలాంటి మనఃస్థితిని అలెగ్జాండర్ తన సైన్యంలో నిర్మాణం చేయలేక పోయాడు. అతని మనసులో జగజ్జేతగా పిలిపించుకోవాలనే వ్యక్తిగతమైన కోరిక బలవదినందువల్ల ఓటమి సమయంలో సైన్యం సహకరించ లేదు. అలెగ్జాండర్

వశం కాకుండా కాపాడిన ఘట్టం ప్రపంచ చరిత్రలో సాక్షిగా కనపడుతున్నది. సాఫల్యత అనేది వ్యక్తి మరణానంతరం ప్రతిబింబించడం గొప్ప ఆదర్శం. జీవనకార్యానికి ఇది మూల్యాంకనం. ఇద్దరి జీవన కార్యంలో ఫలశృతి ఇది. జూలియస్ సీజర్ దగ్గర కూడా సాధన సంపత్తి మెండుగా ఉంది. వీరే స్వయంగా కుశల సేనాపతి కూడా. మంచి రాజు. గొప్ప పాలకుడు. కానీ నమ్మినవారే వీరికి వ్యతిరేకమయ్యారు. నిన్నటి దాకా వీరికి జయజయకారాలు పలికినవారు వీరి రక్తాన్ని కోరారు. రాజు మనసులో ఏర్పడిన వ్యక్తిగత కాంక్షయే దీనికి కారణం. జూలియస్ సీజర్ రాజైన తరువాత రోమ్ సామ్రాజ్యాన్ని గొప్పగా నిర్మించాలని ఆకాంక్షను వ్యక్తం చేశాడు. చివరికి రానురాను 'రోమ్' స్థానంలో 'నేను' అనేది ఆక్రమించింది. ఫలితంగా 'నా' సామ్రాజ్యాన్ని విస్తరింపజేస్తాను, 'నా' సామ్రాజ్యానికి పేరు ప్రతిష్ఠలు సంపాదించి పెడతాననే వ్యక్తిగత మహదాకాంక్ష పెరిగింది. ఈ కారణంగా ప్రజలే రాజుకు వ్యతిరేకమయ్యారు. కాని శివాజీ విషయంలో పరిస్థితి దీనికి భిన్నంగా ఉంది. శివాజీ కోసం, రాజ్యం కోసం ఆత్మార్పణ చేయడానికి పోటీ పెరిగింది. ఈ స్ఫూర్తి వారు జీవించి ఉన్నప్పుడే కాదు, మరణానంతరం కూడా అలాగే కొనసాగడం విశేషం. అలాంటి ఆదర్శాన్ని శివాజీ తన జీవిత కాలంలో నిలబెట్టాడు.

నెపోలియన్ ఇంగ్లండ్ తో వాటర్ల యుద్ధంలో

ఓడిపోతే, శివాజీ ఆగ్రా కోటలో బందీ అయ్యాడు. రెండు సంఘటనలు ఒకటే. అయితే వాటర్నా యుద్ధంలో ఓడిన.. నెపోలియన్ ఒక వ్యక్తి కాదు, ఆదర్శవాది అని నమ్మి ఫ్రెంచి ప్రజలు కనుక వారి వెన్నంటి ఉన్నట్లుయితే నెపోలియన్ మరల యుద్ధానికి సన్నద్ధమై ఉండేవాడు. కానీ ప్రజలకు నెపోలియన్ పై ఉన్న శ్రద్ధ సడలిపోయింది. ఆదర్శవాది కాదని తెలిసిపోయింది. అందుకే.. తాము మరల పోరాటానికి సిద్ధంగా లేమని, శత్రువుల ముందు లొంగిపోవాలని ప్రజలు నలహా ఇచ్చారు. వంశపారంపర్య పాలన మొదలైనది, రాజు ఎంత త్వరగా తొలగితే మేము అంతా స్వేచ్ఛను పొందుతామని ఫ్రెంచి ప్రజలు భావించసాగారు.

ఇటువైపు ఆగ్రాకోటలో బందీగా ఉన్న శివాజీ, ఎలా బయటపడాలని ఉపాయం ఆలోచిస్తున్నాడు. మరోవైపు ప్రజలు జాగరూకతతో శివాజీని ఎలా బయటకు తీసుకురావాలో యోచిస్తున్నారు. దానికొరకు ఎంతటి పోరాటానికైనా శివాజీ రాజ్యంలోని ప్రజలు సన్నద్ధంగా ఉన్నారు. అక్కడ నెపోలియన్ జైలుకు వెళ్లాలని ప్రజలు కోరుకుంటే, ఇక్కడ ఆగ్రా నుండి రాజును ఎలా తప్పించాలని, ఏ విధంగా సురక్షితంగా హిందూ సామ్రాజ్యంలోకి తీసుకురావాలి, తిరిగి భగవాద్భజం ఛాయలో శివాజీ

గొప్పదంటే బీజాపూర్ రాజు దయతో రాజా అని బిరుదును నాకు ప్రసాదించాడు' అని ప్రత్యుత్తరమిచ్చాడు. దానికి శివాజీ సమాధానమిస్తూ, 'నాకు రాజు అనే ఈ బాధ్యతను శివుడు ప్రసాదించాడు' అని పేర్కొన్నాడు. కానీ... చంద్రరావు మోరెకు ఏదో ఒక ఉత్సవంలో బీజాపూర్ సుల్తాన్ 'రాజు' అనే బిరుదును ఇచ్చి ఉంటాడు. అయితే శివుడు ఏ ఉత్సవంలో శివాజీకి రాజు అనే బాధ్యతను ఇచ్చాడు? ఇదంతా శివాజీ విశ్వాసానికి సంబంధించినదిగా మనం భావించాలి. 'ఇది ఈశ్వరీయకార్యం, నాది కాదు' అనేది శివాజీ విశ్వాసం. రాజ్య నిర్వహణలో ఏయే పనులున్నాయో అవన్నీ భగవంతుని సేవగా భావించి చేయాలి తప్ప, రాజకీయ కోరికలతో కాదు. వ్యక్తిగతంగా తనకు పేరు రావాలని ఎన్నడూ కోరుకోలేదు. ఇది హిందుత్వానికి, ధర్మానికి సంబంధించినది. భగవంతుని కార్యం. అయితే ఈ పనిలో నేను పనిముట్టును మాత్రమేనని భావించాడు శివాజీ. రాజ్యం విషయంలో కొంచెం కూడా, క్షణమాత్రమైన స్వార్థం అతని మనసులో లేదు. ఇలాంటి వైరాగ్యంతో కూడిన మనోప్రవృత్తి ఆయన జీవితంలో అనేకసార్లు తొణికిసలాడింది.

ఒకసారి శివాజీ తండ్రిని బీజాపూర్ సుల్తాన్ బంధించినపుడు ఆయనను విడిపించాలని విశేష ప్రయత్నం చేశాడు. అది సాధ్యం కాక ఒకానొక దశలో తనను తాను ఆత్మార్పణ చేసుకోవాలని అనుకుంటాడు. కానీ సమాజాన్నే భగవంతుడిగా భావించేవాడు ఆ పని చేయగలడా? చివరకు యుక్తితో తండ్రిని బంధ విముక్తుడిని చేశాడు. మరొక సందర్భంలో సంత తుకారం కీర్తనలను వినడానికి వెళతాడు. కీర్తనలు విన్న తరువాత ఎంతో ప్రభావితమై రాజ్యాన్ని పదిలిపెట్టి మీతో కూడా వస్తానని తుకారాంతో విన్నవించుకుంటూ, మీ పదిమందిలో చేరి కీర్తన చేసే పదకొండవవాడిగా మీ వెంట ఉంటానంటాడు. 'ఇలా వస్తే రాజ్యాన్ని ఎవరు పాలిస్తారు' అని తుకారాం ప్రశ్నిస్తాడు.

'ఆ పని ఎవరైనా చేస్తారు, నేనైతే రాజ్యభారం నుండి విముక్తి పొందుతున్నాను' అని శివాజీ నివేదించుకోగా తుకారాం ఆయనకు రాజధర్మాన్ని బోధించాడు. శివాజీ అంత సామ్రాజ్యానికి అధిపతి అయి ఉండి కూడా అధికార వ్యామోహం లేకుండా తామరాకుపై నీటిబొట్టులా మనసా, వాచా, కర్మణా వ్యవహరించడం గొప్ప విశేషం. ఈ రోజు కనీసం చిన్న కార్పొరేటర్ అయినా ఈ విధంగా తన పదవిని త్యాగం చేయగలడా?

శివాజీ జన్మతః వైరాగ్యం కలిగినవాడు. రాజ్యాధికారం, భౌతిక సంపదపై ఆసక్తి లేనివాడు. ఈ జంజాటంలో పడిన నాకు అత్యవకాసం సాధ్యం కాదని ఆలోచిస్తున్న సమయంలో వీరి గురువు సమర్థ రామదాసు ఒకరోజు భిక్షులనకై శివాజీ దగ్గరికి

వచ్చాడు. శివాజీ ఒక చీటి రాసి వారి భిక్షాపాత్రలో వేశాడు. ఆ చీటిలో 'ఈ సామ్రాజ్యమంతా మీదే. కనుక మీకే అర్పిస్తున్నాను' అని ఉంది. ఇదొక విచిత్ర స్థితి. స్వయంగా తన కర్తవ్యంతో సామ్రాజ్యాన్ని తృణప్రాయంగా త్యాగం చేశాడు. ఇదంతా గమనించిన సమర్థ రామదాసు శివాజీకి ఉపదేశిస్తూ 'పరిపాలన చేయడం నా ధర్మంకాదు, రాజ్యాన్ని తిరిగి తీసుకోమంటాడు'.

'ఒకసారి దానం చేసిన తరువాత తిరిగి ఎలా స్వీకరించగలను అంటాడు' శివాజీ. ఇద్దరి మధ్య సంఘర్షణ జరిగింది. 'ఇది నాది కాదు, నాది కాదు' అని ఇద్దరు అనుకుంటున్నారు. ఈ రోజుల్లో ఇలాంటి సంఘటనలను కనీసం మనం ఊహించుకోగలమా? ఇక్కడ శివాజీ, సమర్థ రామదాసు ఇద్దరూ హిందూ ఆదర్శాల స్థాపనయే ఈశ్వరీయ కార్యంగా భావించి తపస్సు చేస్తున్నవారు. చివరకు సమర్థ రామదాసు ఒక రాజీమార్గాన్ని సూచిస్తూ శివాజీతో 'మీరు ఒకసారి దానం చేశాక, అది నీది కాదు. నేను సన్యాసిని కనుక ఈ రాజ్యం నాది కూడా కాదు. అయితే పరంపరాగతంగా ఈ భగవాద్భజానిదే ఈ రాజ్యం. ఈ ధ్వజమే రాజు. ఈ ధ్వజానికి ప్రతినిధిగా మీరు రాజ్యాన్ని పరిపాలించండి' అని ఆదేశించారు'. ఇక్కడ మనం గురుశిష్యుల మధ్యలో ఉన్న గొప్ప ఆదర్శాన్ని గమనించవచ్చు. భౌతిక సంపద మీద గాని, రాజ్యం మీద గాని ఎవరికీ ఆసక్తి లేదు. ధార్మిక ప్రవృత్తి వర్ధిల్లడానికి రాజ్యస్థాపన జరగాలని సమర్థ రామదాసు చెప్పారు. ఈ భావనతోనే శివాజీ నిరంతరం శ్రమించాడు. ఈ కారణంగా ప్రపంచ చరిత్రలోనే ఆయన ఆదర్శవాదం ముందు ఎవరూ నిలబడలేకపోయారు. వ్యక్తివాదం కేంద్రంగా జీవించి, ఆదర్శవాదానికి అమడ దూరంలో నిలబడిపోయి నామమాత్రంగా మిగిలిపోయిన ప్రపంచ వీరులతో శివాజీని సరిపోల్చలేము. ఎవరితో పోల్చుకోలేని అదివృత్తియ స్థానాన్ని ఆయన సంపాదించాడు. మన దేశ చరిత్రలో శివాజీని విడదీసి చూడలేము.

విదేశీయులు ఈ భూమి మీద అడుగుపెట్టిన నాటి నుండి వారిని ప్రతిఘటిస్తూ స్వాతంత్ర్య సంగ్రామం అఖండంగా సాగింది. స్థలం, సేనాపతి, ఆయుధాలు మారి ఉండవచ్చు. కానీ యుద్ధం ఒకటే. ఒకసారి దాహిర్ రాజు, మరొకసారి జయపాల్ అనంగపాల్ నేతృత్వంలో, ఇంకోసారి రాణాసంగా, రాణాప్రతాప్ నేతృత్వంలో, విజయనగర ప్రభువుల నేతృత్వంలో, సిక్కు గురువుల నేతృత్వంలో, ఈ విధంగా యుద్ధభూమి వేర్వేరు కావచ్చు, కాని యుద్ధం ఒకటే. ఒక సేనాపతి యుద్ధం ముగించగానే మరో సేనాపతి కొనసాగించారు. దాహిర్ (సింధ్ ప్రాంతం) తరువాత పంజాబ్ లో అనంగపాల్ ఆయుధమెత్తాడు. ఆ తరువాత రాజపుత్రులు ముందుకు వచ్చారు. తరువాత విజయనగరం, శివాజీ, రఘూన్నీ

వకార్యమే..!

నేతృత్వంలో మొగల్ పాదుషాతో పోరాటానికి ఎలా తయారవ్వాలని ప్రజలు ఉప్పెళ్లారుతున్న వైనం చూడవచ్చు. రెండుచోట్ల సంఘటన ఒకే విధమైనదే. కాని ఈ రెండు సామ్రాజ్యాలలోని ప్రజల మనసులో పాలకులు ఎలాంటి భావన నిర్మాణం చేశారనేది ముఖ్యం. శివాజీ వ్యక్తి కాదని, తమ కళ్లెదుట ఉన్న ఆదర్శమని ప్రజలు నమ్మారు. ప్రతి విషయంలో వ్యక్తి ఉద్దేశం ఏమిటనేది గొప్పది. రాజకీయాల్లో రకారకాల ప్రేరణలు పనిచేస్తుంటాయని అంటారు. శివాజీ విషయంలో ఎలాంటి ప్రేరణలు ఉంటాయి? హిందూ స్వరాజ్యం ఏర్పరచలేదే భగవంతుని కోరిక, నా కోరిక కాదు అని ఒక సందర్భంలో ఉత్తరం ద్వారా తెలియజేస్తారు. మా అమ్మ కోరిక అనిగానీ, నా కుటుంబ సభ్యుల కోరిక అనిగానీ, చివరకు భోంస్లే కులస్తుల వారి కోరిక అనిగానీ, నా సమర్థకుల (పార్టీ) కోరిక అనిగానీ ఎక్కడా అనలేదు. క్షణకాలమైనా మనస్సులోకి రానియలేదు.

దీనినిబట్టి శివాజీ ఈ కార్యాన్ని ఎంత పవిత్రంగా భావించారో అర్థమవుతుంది. 'ఈ రాజ్యం ధర్మానిది, శివాజీది కాదు' అని మరొక ఉత్తరంలో రాశారు. ఆ సమయంలో మరొక గొప్ప నాయకుడు శివాజీకి సమకాలికుడైన చంద్రరావు మోరేకు ఉత్తరం రాస్తూ, 'మీరు, నేను భుజంభుజం కలిపి శత్రువుతో పోరాడుదాం రండి' అని ఆహ్వానించాడు. దానికి చంద్రరావు మోరే 'శివాజీ! మీ ప్రతిష్ఠ ఎక్కడ? నా ప్రతిష్ఠ ఎక్కడ? నా ప్రతిష్ఠ ఎంత



లక్ష్మీబాయి... ఎక్కడా యుద్ధం ఆగలేదు. ఒక దీపంతో మరియొక దీపాన్ని ప్రజ్వలించ చేసినట్లుగా అఖండ స్వరాజ్య సంగ్రామం జరిగింది. సింధ్ రాజ్యం పంజాబ్ ను, పంజాబ్ రాజపుత్రులను (రాజస్థాన్), రాజపుత్రులు విజయనగరాన్ని, విజయనగర సామ్రాజ్యం మహారాష్ట్రలను, మహారాష్ట్ర పంజాబ్ ను ప్రజ్వలించచేసింది. ఒక దీపం ఆరిపోక ముందే మరొక దీపం ప్రజ్వలించబడింది. ఈ విధంగా అఖండ సంగ్రామానికి మన భారత చరిత్ర నాక్షిగా నిలబడింది. విజయనగరం తరువాత స్వరాజ్య కాంక్ష అనే జ్యోతిని ఎత్తుకున్నవాడు శివాజీ. ఆయన ఈ కార్యాన్ని స్వీకరించడానికి పూర్వం మహారాష్ట్రలో తయారైన భూమిక రాజకీయ సంబంధమైనది కాదు. ధర్మసంస్కృతుల పరంపరకు సంబంధించినది. సంత తుకారాం, జ్ఞానదేవ్, నామ్ దేవ్ వంటి సాధువులు జనజాగరణ చేశారు. ధర్మస్థాపనకై మన విషయాల పట్ల స్వాభిమానం, మానబిందువులపై జరిగే ఆక్రమణలను ఎదుర్కొనే సంసిద్ధత కొరకే జన జాగరణ. దీని ఫలితమే శివాజీ రూపంలో గ్రామ గ్రామాన శక్తి ఆవిర్భవించింది. శివాజీ ఉద్దేశ్యం కేవలం రాజ్యనిర్మాణమే (పరిపాలన వ్యవస్థ మాత్రమే) కాదు, ధర్మస్థాపన. దూరదృష్టితో కూడిన హిందూ రాష్ట్ర నిర్మాణమే వారి లక్ష్యం. రాజ్య నిర్మాణం, రాష్ట్ర నిర్మాణం రెండు వేరువేరు. రాజ్యనిర్మాణం చేసి పరిపాలన సాగిస్తున్నప్పటికీ రాష్ట్ర నిర్మాణం కోసం వారుచేసిన కార్యాన్ని గమనిస్తే రాష్ట్రపురుషుల చెంతన వారిని నిలబెట్టవచ్చు. రాజ్యనిర్మాణం తరువాత అష్టప్రధానమండలిని ప్రవేశపెట్టాడు. ఇది అనాదిగా హిందూదేశంలో వస్తున్న గొప్ప పరంపర. భూమి శిస్తును వసూలుచేయడంలో అప్పటివరకు అనుసరిస్తున్న పద్ధతిని వక్కనబెట్టి, హిందూపద్ధతిలో

పరమపూజనీయ శ్రీ గురుజీ శివాజీ విషయంలో “శివాజీ అనగానే ఎప్పుడూ గుర్రంపై యుద్ధానికి సన్నద్ధమై ఉన్నట్లుగా మన మనస్సులలో ముద్రాంకింతమై ఉంది. దానికి కారణం ఆయన విగ్రహాలను అలాగే ఏర్పాటు చేసుకున్నాడు. భూతల యుద్ధాలలో గొప్ప విజయాలు సాధించి ఉండవచ్చు. కాని సముద్రపు సరిహద్దులలో అనగా జలమార్గాలలో రక్షణ వ్యవస్థను పటిష్టపరిచే విధంగా పునాదులు వేసిన దూరదృష్టి కలిగిన శివాజీని ఎలా దర్శించాలంటే యుద్ధ నౌకపై వేలుచూపుతూ నిలబడిన శివాజీని జలశక్తి నిర్మాతగా మన హృదయాలలో మెదిలేటట్లు చేసుకోవాలి” అని కోరుకునేవారు. ఈ విషయం తలచుకుంటే శరీరం రోమాంచితమవుతుంది. ఎందుకంటే ఆ దినాలలోనే డచ్చివారు, ఫ్రెంచివారు, మొగలాయిలు, ఆంగ్లేయులు అందరూ హిందూమహాసముద్రంగుండా మన దేశంలోకి ప్రవేశించినవారే. హిందూ నావికా శక్తి అనుమతిలేకుండా ఏ విదేశీయుడు హిందూ మహా సముద్రంలోకి ప్రవేశించడానికి సాహసం చేయ లేనంత బలంగా ‘జలశక్తి’ని శివాజీ తయారుచేశాడు.

శివాజీ కేవలం పాలకుడే కాదు, సామాజిక కార్యకర్త కూడా. సమాజం గురించి ఆలోచించేవాడు. హిందువు ఇతర మతాలలోకి మారడానికి అనేక కారణాలు ఉండవచ్చు. పొరపాటుగా గాని, మోహవశంతో గాని, బలవంతాన గాని లేదా ఆశకు గురై గాని స్వధర్మాన్ని వీడి ఉండవచ్చు. ఈ విధంగా వెళ్లిన వారిని తిరిగి వెనకకు తెచ్చే ప్రయత్నం ఆ రోజులలో లేదు. వెళ్లినవాడు అటువైపు. 350 సం.ల క్రితం శివాజీ శుద్ధీకరణ గురించి ఆలోచించి స్వధర్మంలో జరుగుతున్న నష్టాన్ని ఆపాలని సంకల్పించి హిందూధర్మం పదవివెళ్లిన వారిని వెనక్కి రప్పించారు. ఔరంగజేబ్ సైన్యంలో ఉన్న నేతాజీ పాల్గొన్న పశ్చాత్తాప పదేటట్లు చేసి స్వధర్మంలోకి రప్పించాడు. నింబాల్గర్ కూడా స్త్రీ వ్యామోహంలో ఇస్లాంను స్వీకరిస్తే అతనిని కూడా వెనకకు తెచ్చాడు. నింబాల్గర్ ఎంతో పశ్చాత్తాపంతో స్వధర్మంలోకి రాగా ఆయనను హిందూ సమాజం సగర్వంగా స్వీకరించా

లని తన బంధువర్గం నుండి అమ్మాయిని ఇచ్చి వివాహం జరిపించారు. ఈ విధంగా సమాజంలో జరిగిన నష్టాన్ని దూరదృష్టితో గమనించి నివారణో పాయాన్ని చేపట్టి, సామాజానికి ఒక దృష్టిని ఇచ్చిన గొప్ప ద్రష్ట ఛత్రపతి శివాజీ.

ప్రపంచం గుర్తించిన ఛత్రపతి శివాజీ మహా రాజ్ కు నివాళిగా 2022లో భారత ప్రభుత్వం ఐఎన్ఎస్ విక్రాంత నేవీకి కొత్త పతాకాన్ని ‘నిషాన్’ పేరుతో ఏర్పాటుచేయడం మనందరికీ గర్వకారణం.

వసూలు చేశారు. పార్శ్వ, ఉర్దూభాషలలో నడుస్తున్న రాజ్యకార్యకలాపాలను భారతీయభాషలో అమలు చేశారు.

భూమి సరిహద్దులను ఎలాగూ కాపాడుకుంటాం, సముద్ర సరిహద్దుల రక్షణ ఎవరికైనా గొప్ప సవాలుగా మారుతుంది. కనుక ఎంతో దూరదృష్టితో ఆలోచించి బలమైన నావికా శక్తిని నిర్మాణం చేశాడు. 15వ శతాబ్దం వరకు దక్షిణ భారతదేశానికి గొప్ప నావికా శక్తి ఉండేది. ఆ తరువాత అది కనుమరు గైంది. అయితే రాబోయే కాలాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని తీరప్రాంతాల్లో కొన్ని దుర్గాలను, బలమైన నావికా

– భారతీయ మజూర్ సంఘ సంస్థాపకులు దత్తాత్రేయ్ ఠేంగ్డే ఉపన్యాసాల నుండి



వ్యాధులు, రోగశోకాలు, జరామృత్యువులు
మానవుడిని పరతంత్రంలో పడేస్తాయి.
నిజానికి వాస్తవిక స్వాతంత్ర్యం నుంచి
మనం చాలా దూరంగా ఉంటాం.
వాస్తవికమైన సుఖం అనేది నిరుపల్లవ
(నిరాటంక) స్వప్రకాశ సత్త (అధికారం)
కలిగిన జ్ఞానమే. అది దేనిచేతనైనా
అబాధితంగా ఉంటుంది. స్వేచ్ఛే పరమ
లక్ష్యమని చెప్పిన బెంధమ్
ఉపయోగితావాదంలోని లోపాలివి..

శాస్త్రాలు 'స్వాతంత్ర్యమే సుఖం -
పరాధీనతే దుఃఖం' అని పేర్కొన్నాయి. సర్వం
పరవశం దుఃఖం సర్వమాత్మవశం సుఖమ్ -
మనుస్మృతి 4.160

పైన చెప్పిన భారతీయుల దృష్టికోణంతో
పోల్చినప్పుడు, ఉపయోగితావాదాన్ని చెప్పిన
బెంధమ్ ఆలోచనాసరళి చాలా నిమ్నశ్రేణికి
చెందినది అని చెప్పాల్సి వస్తుంది. సాధారణ
ప్రాణులు సుఖప్రాప్తి కోసం- దుఃఖనివృత్తి కోసమే
పనులు చేస్తాయి. అయినప్పటికీ పులి వంటి
క్రూరజంతువులు సైతం తమ పిల్లల కోసం
ప్రాణాలు ఇవ్వడానికైనా సిద్ధపడతాయని కూడా
పేర్కొంది. అందువల్ల స్వార్థంతో పాటు
పరోపకారం కూడా ప్రాణులకు స్వాభావిక
ప్రవృత్తియే అయి ఉన్నది.

బృహదారణ్యక ఉపనిషత్తులో కూడా ఇదే
ఉంది. 'పతీపుత్రులు, ధర్మం, ఇహలోకం,
పరలోకం, తల్లిదండ్రులు, గురువు, దేవతలు...
వీరందరిపై మనకున్న ప్రేమకామనలు అన్నీ

ఆత్మసంబంధమైనవే. అవన్నీ మనకు
ఉపకరించేవే.' అందువల్లనే వాటిపై మనకు
ప్రేమ ఉంటుంది. అయితే ఇక్కడ ఆత్మ అనే
శబ్దానికి దేహాది సంఘాతమని అర్థం
కాదు. దేహాదుల కంటే భిన్నమైనది,
వీటికి విరుద్ధమైనది ఆత్మ.
'స్వ'శబ్దంతో కేవలం దేహాదుల
సంఘాతమే స్ఫురణకు వస్తుంది.
అట్టివారి అభిప్రాయం ప్రకారం
దేహం కోసం భోజనం, పానీయం,
వస్త్రం, భూషణాలు, వాహనాలు,
సంపదలు మొదలైనవి లభించడం
స్వార్థం లేదా ఆత్మార్థం అవుతుంది. ఆత్మను
దేహాదుల సంఘాతం కంటే వేరుగా చూసే వారే
నిర్వికార, ప్రత్యేక చైతన్యం కంటే భిన్నమైన
ఆత్మను అర్థం చేసుకోగలుగుతారు. అట్టివారి
స్వార్థం లేదా ఆత్మార్థం అనేవి చాలా ఉన్నత
మైనవి. వారికి పరోపకారం, ధర్మం, తపస్సు,
ఉపాసన, తత్వసాక్షాత్కారం మొదలైన వాటివల్ల

సంతృప్త మూర్ఖుని దర్శనం

సకల అనర్థాలు నివృత్తి అయి, పరమానంద
వ్యాప్తియే స్వార్థం లేదా ఆత్మార్థం అవుతుంది.
వారికి 'స్వ' అనే భావంలో సమాజం - వృష్టి -
సమష్టి అనే భేదాలు సమసిపోతాయి.

ఆ దృష్టితో ఉన్నతస్థాయి వ్యక్తులకు
ఉపయోగిత అనేది స్వార్థం అనేది పరార్థంలో
అంతర్భూతం అవుతుంది. నిజమే..రాజకీయ
జోక్యం తక్కువ మోతాదులో ఉండాలనే
విషయాన్ని భారతీయ శాస్త్రాలు కూడా
సమృథిస్తాయి. కానీ సామాజిక, ధార్మిక,
ఆధ్యాత్మిక రంగాల్లో నియంత్రణలు, మానవులు
ప్రత్యేక చైతన్య భిన్నమైన పరమ తత్వాన్ని
సాక్షాత్కరించుకుని, పూర్తిగా కృతార్థులు అయ్యేంత
వరకూ అవసరమే అని పేర్కొంటాయి.
అంతవరకూ ఎందుకూ అంటే... ఆ కాలంలో
కూడా (పైన చెప్పిన సమయంలో) జీవన్ముక్తులైన
వారు కూడా లోకసంగ్రహణం కోసం అనేక
కర్తవ్యాలను నియమహర్షకంగా పాటించాల్సి
వస్తుంది. విదేహ ముక్తిస్థితిలో (మరణం)
మాత్రమే స్వతంత్రత, నియమ రహిత స్థితి అనేవి
సంభవం అవుతాయి.

స్థవర్థ్ మిల్ కూడా ఉపయోగితావాదీయే.
అతడు బెంధమ్ ఉపయోగితావాదానికి కొద్దిగా
సవరణలు చేశాడు. అతను సుఖాన్ని పరిమాణా
త్మకంగా మాత్రమే కాకుండా, గుణాత్మకంగా

మార్పిజం-శ్రీరామరాజ్యం

కూడా విభజించాడు. పరిమాణాత్మకానికి
ఉదాహరణ : 'వీణావాదన వినడంలోని
ఆనందమంతా సంగీతానికి చెందినది'. రెండోదైన
గుణాత్మకతకు ఉదాహరణ: 'ఒక అసంతుష్టుడైన
విద్వాంసుడు..సంతుష్టుడైన మూర్ఖుడి కంటే
ఉన్నతుడు. అతడి దృష్టిలో ఉపయోగిత ప్రమాణం
కేవలం సుఖం లేదా ఆనందం మాత్రమే
కాదు...అది గుణంపై ఆధారపడి ఉంటుంది' అని
స్థవర్థ్ మిల్ చెప్పాడు.

గుణాత్మక భేదం చేత ఉపయోగితావాదానికి
కొలబద్ధ వృత్తి కూడా కావచ్చు...కానీ కేవలం
పదార్థం మాత్రమే కాదు. బెంధమ్ కేవలం
పదార్థాన్నే కొలబద్ధంగా చెప్పాడు. ఇందువల్లనే
విమర్శకులు అతడిని, 'సంతృప్త మూర్ఖుని
దర్శనం' అని పిలుస్తారు. ఈ విధంగా వ్యక్తిగత
దృష్టికోణంతో వస్తువు ఉపయోగిత నిర్ధారితం

అవుతుంది. అదే సమయంలో వ్యక్తుల
అభిరుచులను కూడా పరిగణనలోకి
తీసుకోవాలి. శంకరాచార్యుల వంటి నిస్పృహుడు,
సన్యాసి, విద్వాంసుని హర్షానికి, ఆనందానికి,
ఉపయోగితకు... భౌతికవాద దార్శనకుడైన హబ్స్
వంటి రాజనీతిజ్ఞుడి ఉపయోగితకు ముఖ్య
ప్రమాణాలలో భేదం ఉంటుంది.

ఆ రెండింటినీ ఒకే విధంగా పరిగణించలేం.
మానవుడు కేవలం సుఖం, స్వార్థం చేతులలో
కీలుబొమ్మ కాదు. అతడు కేవలం సుఖదుఃఖాల
చేత మాత్రమే సంచలీతుడు కానేరడు. అన్య
భావనలకు కూడా మానవ జీవితంలో మహత్వ
పూర్ణ స్థానం ఉంది. దేశభక్తి, నైతిక, ఆధ్యాత్మిక
సంతుష్టి మొదలైన భావనల చేత కూడా
మానవుల కార్యాలు నిర్ధారితం అవుతూ
ఉంటాయి. ఒకవేళ మనుష్యజాతి
ఉపయోగితావాదాన్ని అనుసరించి నడుచుకుంటే
వశిష్టుడు, విశ్వామిత్రుడు, శంకరాచార్యులు,
రామానుజులు వంటివారు ఈ జాతిలో
జన్మించరు. ఉపయోగితావాదాన్ని అనుసరించి
బెంధమ్ ఒక ధనిక న్యాయవాదిగా
ఉండాల్సిందే... పేద దార్శనికునిగా కాదు.

హిందీమూలం : కరపాత్రీ స్వామి
అనువత్త : నేతి సూర్యనారాయణశర్మ

పీవోకేలో రక్తపాతం-

ఒకే కళ్ళీరం..కానీ భిన్న రూపాలు..

జమ్మూ-కశ్మీర్ చరిత్రలో సుపర్యాక్షరాలతో లిఖించేలా అత్యంత కీలకమైన జోజలా సొరంగా మార్గ పనుల కీలక ఘట్టం కొద్ది రోజుల క్రితమే పూర్తయింది. భారత ప్రభుత్వం భారీ మౌలిక సదుపాయాల ప్రాజెక్టులు, రవాణా మార్గాల విస్తరణ, పర్యాటక అభివృద్ధి పనులను వేగంగా కొనసాగిస్తోంది. అదే సమయంలో పాకిస్థాన్ ఆక్రమిత కశ్మీర్ ఆందోళనలు, హింసాత్మక అల్లర్లతో అట్టుడికిపోయింది. సైన్యం కాల్పుల్లో అక్కడి ప్రజలు పదుల సంఖ్యలో ప్రాణాలు కోల్పోయారు. న్యాయం అడిగిన వారి నెత్తురు కళ్ళజూడటం ద్వారా పాకిస్థాన్ తన పైశాచికత్వాన్ని బయట పెట్టుకుంది. నియంత్రణ రేఖకు ఇరువైపులా గల కళ్ళీర్లో పరస్పర భిన్నమైన పరిస్థితులకు ఈ రెండు ఘటనలే సజీవ సాక్ష్యం.

పేరుకే ఆజాదీ.. కానీ అక్కడి ప్రజలు స్వాతంత్ర్యం కోల్పోయారు. తమ ప్రాంతం మీద హక్కులు లేవు. అక్కడ ప్రజాస్వామ్యం అపహాస్యం పాలవుతోంది. ప్రభుత్వం నుంచి న్యాయంగా దక్కువలసిన వాటినే ప్రజలు అదుగుతున్నా. గొంతెత్తితే అణచివేస్తున్నారు. ప్రశ్నిస్తే తుపాకీ గుండుతోనే సమాధానం లభిస్తుంది. పాకిస్థాన్ ప్రభుత్వం 'ఆజాద్ కశ్మీర్' అని పిలిచే ఆక్రమిత కశ్మీర్లో పరిస్థితి ఇది. గత కొన్నాళ్లుగా ముజఫరాబాద్, రావల్కోట్, మీర్పూర్ పట్టణాలు నిరసనలతో అట్టుడుకుతున్నాయి. ఈ నిరసనల గొంతుకలను పాకిస్థాన్ సైన్యం తుపాకులతో అణచివేసింది. ఈ ఆందోళనల్లో వంద మందికిపైగా మృత్యువాత పడ్డా, ఆ సంఖ్యను తక్కువ చేసి చూపిస్తున్నారు. గాయపడ్డవారు పెద్ద సంఖ్యలోనే ఉంటారు. పలువురిని అదుపులోకి తీసుకున్నట్లు సమాచారం.

మే 5వ నాటికి పాకిస్థాన్ ఆక్రమిత కశ్మీర్లో ఆందోళనలు ఊపందుకున్నాయి. ఆ రోజు రాత్రి సైన్యం జరిపిన కాల్పుల్లో ఒక వ్యాపారి మరణించడంతో ఒక్కసారిగా ఉద్రిక్తతలు పెరిగాయి. రావల్కోట్లో సైన్యానికి, నిరసనకారులకు మధ్య ఘర్షణలు చెలరేగాయి. వ్యాపారి మృతదేహాన్ని భద్రపరచిన సైనిక అన్యూత్రి వెలువల జేఏపీసీ మద్దతుదారులు భారీగా గుమిగూడగా, భద్రతాదళాలు వారిని చెదరగొట్టాలని చూశాయి. ఆగ్రహించిన జనం వారిపై దాడులకు దిగారు. భద్రతాదళాలు జరిపిన కాల్పుల్లో ఆరుగురు

నిరసనకారులు మరణించారు. ఆ తర్వాత పలువురిని అరెస్టు చేశారు. జాయింట్ అవామీ యాక్షన్ కమిటీ (జేఏఎస్) కార్యకర్తలు ఆటోమేటిక్ రైఫిళ్లు, పెట్రోల్ బాంబులు, ఇతర ఆయుధాలతో దాడులకు దిగారని రావల్కోట్ పోలీస్ కమిషనర్ సర్దార్ వహీద్ ఖాన్ ప్రకటించడం వారిని మరింత ఆగ్రహానికి గురి చేసింది

జూన్ 9వ తేదీన రావల్కోట్ జేఏపీసీ పిలుపు మేరకు జరిగిన ప్రదర్శనలో పురుషులు, మహిళలు, చిన్నారులు, వృద్ధులు, న్యాయవాదులు, వర్తకులు పెద్ద సంఖ్యలో పాల్గొన్నారు. అక్కడి నుంచి రాజధాని ముజఫరాబాద్ వైపు చేపట్టిన లాంగ్ మార్చ్ కాన్వాయ్ ర్యాలీని అడ్డుకొనేందుకు పాకిస్థాన్ సైన్యం ప్రయత్నించడంతో ఆందోళనకారులు తిరగబడ్డారు. దీంతో పెద్ద ఎత్తున అల్లర్లు చెలరేగాయి. సైన్యం ఒక్కసారిగా వారి మీద కాల్పులకు దిగడంతో 30 మందికి పైగా ప్రాణాలు కోల్పోయారని, 200 మంది వరకు గాయపడ్డారని అధికారికంగా చెబుతున్నారు. అయితే మృతుల సంఖ్య ఇంకా ఎక్కువే ఉంటుందని స్థానికులు చెబుతున్నారు. 11వ తేదీన స్థానిక ఈడ్గా మైదానంలో సమావేశమై బాధిత కుటుంబాలకు న్యాయం చేయాలని, తమ కనీస అవసరాలు తీర్చాలని, ప్రాథమిక హక్కులను గుర్తించాలని ఆందోళన చేస్తున్న ప్రజలపై సైన్యం తుపాకులతో విరుచుకుపడింది. ఈ ఘటనలో 16 మంది ప్రాణాలు కోల్పోయారు. 37 మందికి పైగా తీవ్రంగా గాయపడ్డారు.

నిరసనలకు మూలం

గత కొన్నాళ్లుగా పాకిస్థాన్ ఆక్రమిత కశ్మీర్లో వనరుల దోపిడీ, రాజకీయ వివక్ష, ద్రవ్యోల్బణం, నిరుద్యోగం, విద్యుత్ కొరత- బిల్లుల భారం, నిత్యావసరాల కొరత, ఇంటర్నెట్ నిలిపివేత తదితర సమస్యలపై ప్రజలు తీవ్ర ఆగ్రహంతో ఉన్నారు. కొత్తగా ఏర్పడ్డ జేఏపీసీ ప్రజలను సమీకరించి పోరాటం చేస్తోంది. సరసమైన ధరకు గోధుమ పిండి, బియ్యం, విద్యుత్ అందించాలని, తమ ప్రాథమిక హక్కులను గుర్తించాలని వారు డిమాండ్ చేస్తున్నారు. ఉద్యమకారులు 38 కోర్కెలను ప్రభుత్వం ముందుంచారు. దజను సీట్ల కోటా రద్దుతోపాటు, మంత్రులు, ఉన్నతాధికారులు, రాజకీయ నాయకులకిస్తున్న ఖరీదైన కార్లు, ఉచిత విద్యుత్ తదితర రాయితీలు రద్దు చేయాలని, సంబంధిత నిధులను జన సంక్షేమానికి వ్యయం చేయాలని

కూడా వారు కోరుతున్నారు. కానీ వాటిని పరిష్కరించడం కాదు కదా, పాకిస్థాన్ ప్రభుత్వం కనీసం ఆలకించడంలేదు. పీవోకే ప్రజల డిమాండ్లు కొత్తవేం కాదు.

రావల్కోట్, ముజఫరాబాద్, మరికొన్ని ఇతర ప్రాంతాల్లో 2023లో స్థానిక సమస్యలపై కమిటీలు ఏర్పడి ఉద్యమించాయి. ప్రజల మౌలికావసరమైన గోధుమ పిండి ధర పెంచడాన్ని ప్రశ్నించాయి.



పుష్కలంగా ఉన్న వనరులను పాక్ ప్రభుత్వం దోచుకుంటోందని, కనీసం బిటే అవశాశాలను తమకు ఇవ్వడం లేదని పీటే ప్రజలు వాపోతుండగా, వారి ఆందోళనలను పాలకులు ఉక్కు పాదంతో అణచి వేస్తున్నారు.

ఉత్పత్తి ఎన్నికలు

అదే సమయంలో పాకిస్థాన్ ప్రభుత్వం తీసుకున్న నిర్ణయం పుండు మీద కారం చల్లినట్లు స్థానికులకు ఆగ్రహం తెప్పించింది. ఆక్రమిత కశ్మీర్ వనరులను పూర్తిగా కొల్లగొట్టాలంటే అక్కడి ప్రజా ప్రభుత్వం పాక్ కనుసన్నల్లో నడవాలి. పీవోకేకు ప్రత్యేక జెండా, అధ్యక్షుడు, ప్రధాని ఉన్నా ఆ ప్రాంతాన్ని శాసించేది పాకిస్థాన్ అన్నది ప్రపంచానికి తెలుసు. అధికారాలన్నీ ఇస్లామాబాద్లో కొలువుదీరిన సైనికాధికారుల ఆధిపత్యంలోని కశ్మీర్ కౌన్సిల్ చేతిలో ఉంటాయి. ఈ ప్రాంతానికి ఓ శాసన సభ ఉంది. అందులో 53మంది సభ్యులుంటారు. జులై 27న శాసనసభకు

పాక్ అప్రజాస్వామ్యం

ఎన్నికలు నిర్వహించాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. ఈ శాసనసభలో ఉన్న మొత్తం 45 స్థానాలకు గానూ 12 స్థానాలను పీవోకేకు చెందని పాక్ జాతీయులకు కేటాయించింది. మరో అయిదు మహిళలకూ, ఉలేమాలు, సాంకేతిక నిపుణులు, విదేశాల్లో స్థిరపడిన కశ్మీరీలకు ఒక్కొక్క స్థానం ఉంటాయి. ఈ ఖాతాల కింద పోయే 20 స్థానాలకూ ఎన్నికలు జరిగేదెక్కడో, నిర్వహించేదెవరో ఎవరికీ తెలియదు. వారు



ఎన్నుకోవాల్సింది మాత్రం 33 మందిని. మళ్ళీ ఇందులో అత్యధికులు పాక్ పాలకుల కనుసన్నల్లో నడిచేవారే ఉంటారు.

ఈ ఎన్నికల్లో శరణార్థుల పేరిట రిజర్వ్ అయ్యే సీట్లు ద్వారా పీవోకేపై పట్టు నిల్చుకోడానికి పాకిస్తాన్ లోని ప్రధాన రాజకీయ పార్టీలు పాకిస్తాన్ ముస్లిం లీగ్ (ఎన్), పాకిస్తాన్ పీపుల్స్ పార్టీ ప్రయత్నిస్తున్నాయి. దీంతో జేఎఫ్సీ ఈ నిర్ణయాన్ని తీవ్రంగా వ్యతిరేకించింది. శరణార్థుల పేరుతో రిజర్వ్ చేసిన 12 సీట్ల రిజర్వేషన్లను రద్దు చేయాలన్నది వీరి ప్రధాన డిమాండ్. కానీ పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వం ఇంకో ఎత్తుగడ వేసింది. జూన్ 5న అల్లర్లు, జూన్ 9 తలపెట్టిన లాంగ్ మార్చ్ కాన్వాయ్ కన్నా ముందే జేఎఫ్సీని 'యాంటీ టెర్రరిజం యాక్ట్ 2014' కింద పాక్ ఆక్రమిత కశ్మీర్ హోం శాఖ నిషేధించింది. ఈ సంస్థ దేశంలో 'భయాందోళనలు, అరాచకం, ద్వేషాన్ని' రేకెత్తిస్తోందని ఆరోపించింది. ఉగ్రవాదులకు శిక్షణ

ఇచ్చి భారతదేశం మీద దాడులకు ఉసిగొల్పే ప్రభుత్వమే ప్రజా హక్కుల కోసం పోరాడే సంస్థను ఉగ్రవాద సంస్థగా ప్రకటించడం విద్వారం.

ఆక్రమిత కశ్మీరం..

పాకిస్తాన్ ఆక్రమిత కశ్మీర్ పరిస్థితిని అర్థం చేసుకోవాలంటే కొంత చరిత్రలోకి వెళ్లాల్సింది. 1947 ఆగస్టులో బ్రిటిష్ వారు భారత్ కు స్వాతంత్ర్యం ప్రకటించడంతోపాటు ముస్లింల కోసం దేశాన్ని విడగొట్టి పాకిస్తాన్ ఏర్పాటు చేయడం తెలిసిందే. దేశంలోని 562 సంస్థానాలకుగానూ, పెద్ద సంఖ్యలో భారతదేశంలో విలీనం కాగా, జమ్మూ కశ్మీర్, జునాగఢ్, హైదరాబాద్ ఏ నిర్ణయం తీసుకోలేదు. తొలి హోంమంత్రి వల్లభ్ భాయ్ పటేల్ చతుర్విధ ఉపాయాలతో జునాగఢ్, హైదరాబాద్ సంస్థానాలను దారికి తెచ్చారు. కానీ జమ్మూ కశ్మీర్ విషయాన్ని ప్రధాని జవాహర్ లాల్ నెహ్రూ తన చేతిలోకి తీసుకున్నారు. తన సంస్థానంలో ముస్లింలు అధికంగా ఉండటం, షేక్ అబ్దుల్లా అలజడి కారణంగా జమ్మూ కశ్మీర్ సంస్థాన పాలకుడు మహారాజా హరిసింగ్ ఈ వ్యవహారాన్ని జాగ్రత్తగా పరిష్కరించాలని నిర్ణయించారు.

ఈలోగా పాకిస్తాన్ సైన్యం జమ్మూ కశ్మీర్ మీద కన్నేసింది. అక్టోబర్ లో గిరిజన తెగల ముసుగులో పాకిస్తాన్ సైనికులు ఆక్రమణ మొదలు పెట్టారు. ఈ పరిణామాలతో హరిసింగ్ 1947 అక్టోబర్ 26న సంస్థానాన్ని సంపూర్ణంగా భారత్ లో విలీనం చేస్తూ సంతకాలు చేశారు. దురాక్రమణకు దిగిన శత్రు మూకలను తిప్పి కొట్టడానికి భారత సైన్యం వెంటనే రంగంలోకి దిగి, యుద్ధంలో పైచేయి సాధించి ఆక్రమిత ప్రాంతాలను విడిపిస్తూ ముందుకు సాగుతోంది. సరిగ్గా అప్పుడే జవాహర్ లాల్ సమస్యను ఐక్యరాజ్య సమితి దృష్టికి తీసుకెళ్లి మరింత జటిలం చేశారు. యధాతథ స్థితిని కొనసాగించడంతో పాటు ఏడాదిలోపు ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ జరగాలని సమితి ఆదేశించింది. దీంతో అప్పటి నుంచీ పాకిస్తాన్ సైన్యం చేతి నుంచి విముక్తి కాకుండా మిగిలిపోయిన ప్రాంత పరిస్థితి అపరిష్కృతంగానే ఉండిపోయింది. ఈ ప్రాంతాన్నే పాకిస్తాన్ ఆక్రమిత కశ్మీర్ (పీవోకే) అని పిలుస్తున్నారు. వాస్తవానికి ఈ ప్రాంతం మీద పాకిస్తాన్ కు ఎలాంటి హక్కు లేదు. ఏ నాటికైనా భారతదేశంలో చట్ట ప్రకారం భాగంగా ఉన్న జమ్మూ కశ్మీర్ రాష్ట్రంలో విలీనం కావాల్సిందే.

ఆజాది ఉత్త మాట

పాకిస్తాన్ ఆక్రమిత కశ్మీర్ పరిస్థితి చాలా విచిత్రం. ఈ ప్రాంతాన్ని పాకిస్తాన్ తన అధికారిక ప్రావిన్స్ గా కలుపుకోలేదు. అలా చేస్తే మొత్తం జమ్మూ కశ్మీర్ పై తమ హక్కు బలహీనపడుతుందని అక్కడి పాలకుల భయం. అందుకే ఒకవైపు కశ్మీర్ వివాదం కొనసాగుతుందనే వాదనను నిలబెట్టుకుంటూనే, మరోవైపు ఆ ప్రాంతాన్ని స్వయంప్రతిపత్తి కలిగిన ప్రాంతంలా ప్రపంచానికి చూపించే వ్యూహాన్ని అమలు చేసింది. పాకిస్తాన్ పాలకులు జమ్మూ కశ్మీర్ ఉగ్రవాద కార్యకలాపాల ద్వారా వేర్పాటువాదాన్ని ప్రోత్సహిస్తూ, అంతర్జాతీయ సమాజం దృష్టిలో వివాదాస్పద ప్రాంతంగా చూపిస్తూ వచ్చింది. తాను ఆక్రమించుకున్న భూభాగాన్ని "ఆజాద్ జమ్మూ అండ్ కశ్మీర్ (ఎజేకే)"గా పిలుస్తుంది.

విచిత్రం ఏమంటే పేరుకే ఆజాది (స్వాతంత్ర్యం). అక్కడి ప్రజలకు ఏమాత్రం స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలు, స్వయం నిర్ణయాధికారాలు లేవు. పెత్తనం మొత్తం ఇస్లామాబాద్ కనుసన్నల్లోనే ఉంటుంది. 1949 కరాచీ ఒప్పందం ద్వారా ఆజాదీ కశ్మీర్ రక్షణ, విదేశాంగం, సమాచార వ్యవస్థ వంటి కీలక అధికారాలను పాకిస్తాన్ తన చేతుల్లోకి తీసుకుంది. 1974లో తాత్కాలిక రాజ్యాంగాన్ని అమల్లోకి తెచ్చి అధ్యక్షుడు, ప్రధాని, శాసనసభ, న్యాయవ్యవస్థ వంటి వ్యవస్థలను ఏర్పాటు చేసింది. దీంతో పీవోకేకు ప్రత్యేక గుర్తింపు ఉన్నట్లు ప్రపంచాన్ని నమ్మించే ప్రయత్నం చేసింది. ఆ రాజ్యాంగం ప్రకారం పీవోకే అధ్యక్షుడు రాజ్యాంగబద్ధ అధిపతిగా, ప్రధాని కార్యనిర్వాహక అధిపతిగా వ్యవహరించాలి. కానీ అలా ఏనాడూ జరగలేదు. కీలక నిర్ణయాలు తీసుకునే అధికారాలు ఎక్కువగా పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వ నియంత్రణలోనే ఉంటూ వచ్చాయి.

గిల్గిత్-బాల్టిస్తాన్ కథేంటి?

పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వం పీవోకే నుంచి గిల్గిత్-బాల్టిస్తాన్ ప్రాంతాన్ని వేరుగా చూపుతూ మరో కుట్రలను అమలు చేస్తోంది. ఇందులో కొన్ని వ్యూహాత్మక భౌగోళిక కారణాలు ఉన్నాయి. వాస్తవానికి ఈ ప్రాంతాన్ని నార్తర్న్ ఏరియా (ఉత్తర ప్రాంతాలు)గా పిలుస్తారు. దశాబ్దాల పాటు ఎలాంటి ప్రజాస్వామ్య హక్కులు లేని ఈ ప్రాంతంలో ప్రజల తిరుగుబాటును అణచడానికి 2009లో పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వం ఒక ఆర్డర్ తెచ్చింది. దీని ద్వారా 'ఉత్తర ప్రాంతాలు' అనే పేరును 'గిల్గిత్-బాల్టిస్తాన్'గా మార్చి, అక్కడ స్థానికంగా 33 సీట్లతో ప్రత్యేక లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీని ఏర్పాటు చేశారు. భవిష్యత్తులో ఎప్పుడైనా ఐక్యరాజ్యసమితి ఆధ్వర్యంలో కశ్మీర్ అంతటా ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ జరిగితే, కశ్మీరీయేతర ప్రాంతంగా ఉన్న గిల్గిత్-బాల్టిస్తాన్ ఓట్లు తమకు అనుకూలంగా విడిగా ఉపయోగపడతాయని పాక్

భావించింది. అందుకే దీనిని ఆజాద్ కశ్మీర్ తో కలపకుండా ప్రత్యేక రాజకీయ ఉనికిని కొనసాగిస్తోంది.

గిల్గిత్-బాల్టిస్తాన్ సరిహద్దులు చైనాతో ముడిపడి ఉన్నాయి. ఈ ప్రాంతంలోని పక్కగం లోయను పాక్ పాలకులు చైనాకు కట్టబెట్టారు. రూ.కోట్ల విలువైన చైనా-పాకిస్తాన్ ఎకనామిక్ కారిడార్ (సీపెక్) ఈ ప్రాంతం గుండానే వెళుతోంది. కశ్మీర్ వివాదంతో ముడిపడి ఉన్న ఏజేకే అసెంబ్లీ పరిధిలో ఈ ప్రాంతం ఉంటే చైనా ప్రాజెక్టులకు చట్టపరమైన ఇబ్బందులు వస్తాయని, పాక్ సైన్యం దీనిని నేరుగా తన అధీనంలో ఉంచుకుంది. జూన్ 7వ తేదీన ఇక్కడి అసెంబ్లీకి ఎన్నికలు జరగగా పాకిస్తాన్ పీపుల్స్ పార్టీ అధికారం దక్కించుకుంది.

వాస్తవానికి గిల్గిత్-బాల్టిస్తాన్ ప్రాంతం భారత కేంద్ర పాలిత ప్రాంతం లద్దాక్ లో అంతర్భాగం. ఇది కూడా ఏనాటికైనా మన దేశంలో కలవాల్సిందే. పాకిస్తాన్ అక్రమంగా ఎన్నికలు నిర్వహించడాన్ని తీవ్రంగా తప్పు పడుతూ అంతర్జాతీయ దౌత్య పరమైన నిరసనను భారత్ వ్యక్తం చేసింది.

సవతి తల్లి ప్రేమ

పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వం మొదటి నుంచీ పీవోకే, గిల్గిత్-బాల్టిస్తాన్ ప్రజల మీద సవతి తల్లి ప్రేమ చూపిస్తోంది. అక్కడి సహజవనరులను దోచుకుంటూ స్థానికులను ద్వితీయ శ్రేణి పౌరులుగానే చూస్తోంది. నివాస వసతి, ఆహారం, విద్య, వైద్యం, రోడ్లు, రవాణా, కమ్యూనికేషన్, ఇంధనం, ఉపాధి తదితర కనీస మౌలిక సదుపాయాలు అందడం లేదు. స్థానిక వనరుల ద్వారా వచ్చే ఆదాయాన్ని అభివృద్ధికి ఖర్చు చేయడం లేదు. జీలం, నీలం, పూంచ్ నదులు, సరస్సులు సమృద్ధిగా ఉన్నప్పటికీ సురక్షిత తాగునీరు కూడా అందుబాటులో లేక జనం పాట్లు పడుతున్నారు. నదుల ద్వారా

ఉత్పత్తి అవుతున్న మెగావాట్ల విద్యుత్ ను పాకిస్తాన్ నేషనల్ పవర్ గ్రిడ్ ద్వారా తరలించుకుపోతున్నారు. పీవోకే ప్రజలకు 400 మెగావాట్లు అవసరం కాగా, 300 మెగావాట్లు కూడా ఇవ్వడం లేదు. పైగా పాకిస్తాన్ లో ఇతర ప్రాంతాలతో పోలిస్తే పీవోకేలో అత్యధిక విద్యుత్ బిల్లులను వసూలు చేస్తున్నారు. రోజుకు 18గంటల విద్యుత్ కోతలు విధిస్తున్నారు. దీంతో విద్యాసంస్థలు, వ్యాపారాలు, నివాసాలు, ఆస్పత్రులు ఇలా అన్ని రంగాల్లో ఇబ్బందులు తలెత్తుతున్నాయి. అందుకే అక్కడి ప్రజలు పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వం మీద తిరగబడు తున్నారు.

గిల్గిత్-బాల్టిస్తాన్ ప్రజలు కూడా పాక్ ప్రభుత్వ వివక్షకు వ్యతిరేకంగా భారీ ఆందోళనలు, నిరసనలు

ప్రధాన జీవనాధారం. ద్రవ్యోల్బణం ధాటికి ఉన్న అరకొర ఆదాయాలూ పోతున్నాయి. కనీసం బిజీకే అవకాశాలను పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వం తమకు ఇవ్వడం లేదని పీవోకే ప్రజలు వాపోతున్నారు. ఈ ప్రాంతంలో ప్రకృతి పరంగా చూడదగ్గ అందమైన ప్రదేశాలు పుష్కలంగా ఉన్నాయి. కానీ పాక్ ప్రభుత్వ పీవోకేలోని పర్యాటకులను అనుమతించదు.

అన్నింటికన్నా ముఖ్యంగా ఆక్రమిత కాశ్మీర్ లో ఆహార ధాన్యాల కొరత చాలా ఉంది. పుష్కలంగా నదులు, సరస్సులు ఉన్నా పర్వత ప్రాంతాల కారణంగా కేవలం 13 శాతం భూమి మాత్రమే సాగుకు అనుకూలంగా ఉంది. సంవత్సరానికి 1.5 లక్షల టన్నుల గోధుమలు, మొక్కజొన్న, వరి తదితర ఆహార ధాన్యాలు మాత్రమే పండుతాయి. కానీ పీవోకే జనాభా అవసరాలకు కనీసం 5 నుండి 6 లక్షల టన్నుల గోధుమలు అవసరం అవుతాయి.

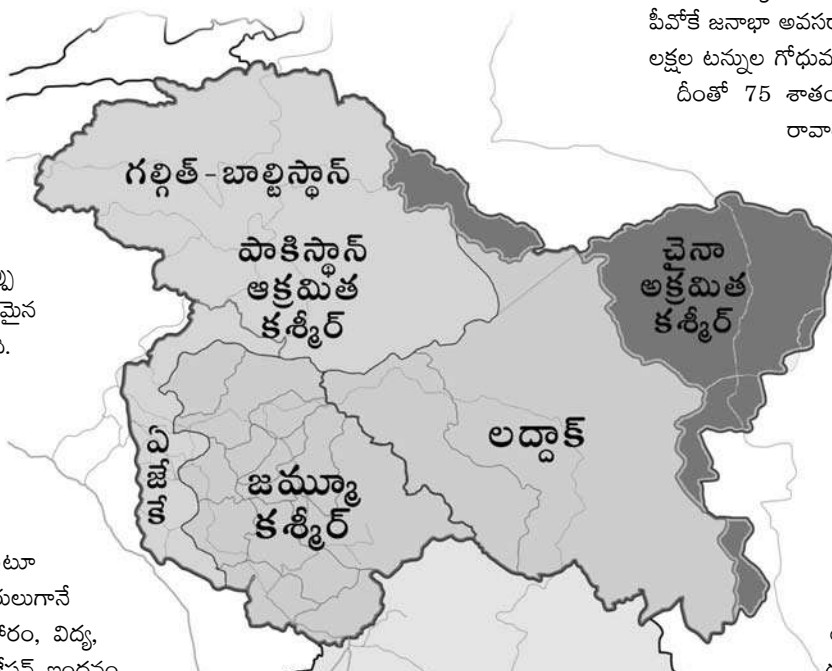
దీంతో 75 శాతం దాకా పాకిస్తాన్ నుంచి రావాల్సిందే. సబ్సిడీపై గోధుమ

పిండి సరఫరాను నిలిపి వేయడంతో, ఇదే అదనుగా పాకిస్తాన్ సైన్యం గోధుమ పిండితో పాటు చక్కెరను నల్ల బజార్ కు తరలిస్తోంది. కిరాణా దుకాణాల్లో నిత్యావసర సరుకులు అయిపోతున్నాయి.

పాక్ తీరుపై భారత్ ఆగ్రహం

జమ్మూ కశ్మీర్ గురించి అంతర్జాతీయ వేదికలపై గంభీర వ్యాసానిస్తూ, మానవ హక్కుల

ఛాంపియన్ గా తనను తాను చిత్రించుకునే పాకిస్తాన్ గత కొన్ని రోజులుగా ఆక్రమిత కశ్మీర్ లో నెత్తుబేర్లు పారించడాన్ని ప్రపంచం గమనిస్తోంది. పీవోకేలో మారణహోమం సృష్టిస్తున్న పాకిస్తాన్ తీరును భారత్ తీవ్రస్థాయిలో ఎండగట్టింది. తన వ్యవస్థీకృత వైఫల్యాలను, తీవ్రమైన మానవ హక్కుల ఉల్లంఘనలను కప్పిపుచ్చుకోవడానికి అసత్య ప్రచారాలను చేస్తోందని విమర్శించింది. పాక్ ఆక్రమిత కశ్మీర్ లో నెలకొన్న తీవ్రమైన మానవ హక్కుల ఉల్లంఘనలు, అణచివేత, ఆర్థిక దోపిడీ, స్వేచ్ఛను హరించడం వంటి సమస్యలను కప్పిపుచ్చు లేరని భారత్ విదేశాంగశాఖ పేర్కొంది. ఆక్రమించిన ప్రాంతాలను ఖాళీ చేసి వెళ్లిపోవాల్సిందేనని స్పష్టం చేసింది. పాక్ దుశ్చర్యలను, మానవ హక్కుల ఉల్లంఘనలను ఖండించాలని, ఇందుకు ఆ దేశాన్ని



క్రాంతిదేవ్ మిత్ర

సీనియర్ జర్నలిస్ట్

జరుపుతున్నారు. భారతదేశంలో విలీనం కావాలని, కార్గిల్ రహదారిని తెరవాలని కొందరు స్థానికనేతలు, నిరసనకారులు బహిరంగంగా డిమాండ్ చేయడం గమనార్హం. 'మాకు పాకిస్తాన్ లోని పంజాబ్, సింధ్ ప్రావిన్స్ వద్ద అంటున్నారు.

ప్రభుత్వమే మాఫియా

పాకిస్తాన్ ఆక్రమిత కశ్మీర్ మొత్తం జనాభా 50 లక్షల దాకా ఉంటుంది. యువతీ యువకులు సరైన ఉపాధి లేక ఖాళీగా ఉంటున్నారు. యువతలో నిరుద్యోగం 27 శాతం దాకా ఉంటుంది. స్థానికంగా పరిశ్రమలు, ప్రైవేట్ కంపెనీలు లేకపోవడంతో యువత కేవలం ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలపైనే ఆధార పడాల్సి వస్తోంది. కొద్దిపాటిగా ఉన్న వ్యవసాయ రంగం పర్యావరణ మార్పులతో కుదేలవుతోంది. విదేశాల్లో పని చేసే కుటుంబ సభ్యులు పంపే సొమ్మే

జవాబుదారీ చేయాలని అంతర్జాతీయ సమాజం కోరుతున్నట్లు భారత విదేశాంగ మంత్రిత్వ శాఖ అధికార ప్రతినిధి రణధీర్ జైస్వాల్ తెలిపారు. గిల్గిత్-బాల్టిస్తాన్ ప్రాంతంలో సార్వత్రిక ఎన్నికలు నిర్వహించడంపై కూడా భారత్ తీవ్ర నిరసన వ్యక్తం చేసింది. గిల్గిత్-బాల్టిస్తాన్ పేరుతో పిలిచే ప్రాంతం సహజ మూకశ్రీ, లద్దాఖ్ భారత్ లో అంతర్భాగమేనని మరోసారి స్పష్టం చేసింది.

లభ్యపద్ధి పథంలో జమ్మూ కాశ్మీర్

పాకిస్తాన్ ఆక్రమిత కశ్మీర్ ఆందోళనలు, హింసాత్మక అల్లర్లతో అట్టుడుకుతుంటే భారత్ పరిధిలోని జమ్మూ కాశ్మీర్ మాత్రం ప్రగతి పథంలో దూసుకెళుతోంది. కేంద్రంలో బీజేపీ నేతృత్వంలోని ఎన్డీఏ ప్రభుత్వం ఏర్పడిన తర్వాత ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ చొరవతో ప్రగతిపథంలో పరుగులు పెడుతోంది. అశాంతి, హింస, వేర్పాటువాదానికి కారణమైన ఆర్టికల్ 370ని 2019లో రద్దు చేయడం చారిత్రక నిర్ణయం.

ఈ ఏడాది మేలో రాష్ట్రంలో ఒక్క ఉగ్రవాద దాడి గానీ, హత్య గానీ నమోదు కాలేదు. గత మూడు దశాబ్దాలలో ఇలా జరగడం ఇదే తొలిసారి. 2021లో అత్యధికంగా 4,011 మరణాలు సంభవించగా, ఈ ఏడాది ఇప్పటి వరకూ ఆ సంఖ్య 9 మాత్రమే. ఉగ్రవాద సంస్థలకు మద్దతు ఇచ్చే వ్యవస్థలు బాగా బలహీనపడ్డాయి. ఉగ్రవాదంలోకి చేరేవారి సంఖ్య అత్యంత కనిష్ట స్థాయికి పడిపోయింది. భద్రతా సంస్థలు సమస్యాత్మక ప్రాంతాల్లో భద్రతను కట్టుదిట్టం చేస్తున్నాయి. రెండు దశాబ్దాల క్రితం నాటి పరిస్థితులతో పోలిస్తే, నేడు జమ్మూ కాశ్మీర్ లో భద్రతా వాతావరణం పూర్తిగా మారిపోయిందని అక్కడి అధికారులు చెప్పారు. 'ఉగ్రవాదానికి ఊతమిచ్చే వ్యవస్థ మొత్తం ఇప్పుడు బాగా కుంచించుకుపోయింది. సరిహద్దుల గుండా చొరబాట్లు మరింత కష్టతరంగా మారాయి. ఉగ్రవాద శక్తులు క్షేత్రస్థాయిలో మళ్లీ పుంజుకోకుండా భద్రతాదళాలు సమర్థంగా నిరోధించగలుగు తున్నాయి" అని తెలిపారు.

కేంద్ర ప్రభుత్వం జమ్మూ కాశ్మీర్ ప్రజలకు సదుపాయాలు, ఉపాధి అవకాశాలకు మార్గాలను తెరిచింది. జాతీయ రహదారులు, సొరంగాలు, రైల్వేలు, విద్యుత్ ప్రాజెక్టులు, పర్యాటక మౌలిక సదుపాయాలపై కేంద్రం భారీగా పెట్టుబడులు పెడుతోంది. ఆ రాష్ట్రంలో 2021కి ముందు కేవలం 450 కోట్లుగా ఉన్న వార్షిక పెట్టుబడులు 2025-26 నాటికి 5వేల 824 కోట్లకు చేరాయి. లక్షా 60వేల కోట్లకు పైగా పెట్టుబడి ప్రతిపాదనలు ప్రభుత్వానికి అందాయి. 2020లో ఇక్కడ 69 స్టార్టప్లు మాత్రమే ఉండగా, 2025-26 నాటికి ఆ సంఖ్య 13వందలు దాటింది. జోజిలా సొరంగ మార్గం, చీనాబ్ రైల్వే బ్రిడ్జి, కొత్త హైవేలు ఇక్కడి ప్రగతికి నిదర్శనాలు. మంచు కొండలు, పచ్చని లోయల మధ్య నుంచి వందేభారత్ రైళ్లు పరుగులు తీస్తున్నాయి. కొన్నేళ్ల క్రితం ఊహకు కూడా అందని దృశ్యం ఇప్పుడు కనిపిస్తోంది.

జమ్మూ కాశ్మీర్ లో కనిపిస్తున్న ఈ స్పష్టమైన అభివృద్ధి పాకిస్తాన్ కు కంటిమీద కునుకు లేకుండా చేస్తోంది. అందుకే పహల్గావ్ లాంటి దాడుల ద్వారా అశాంతిని సృష్టించేందుకు ప్రయత్నించింది. భారత సైన్యం ఆపరేషన్ సిందూర్ ద్వారా పాకిస్తాన్ ఉగ్రవాద స్థావరాలు, సైనిక సదుపాయాల, వైమానిక సదుపాయాల మీద దాడులు చేయడంతో కాళ్ల బేరానికి రాక తప్పలేదు. ★



రాజ్యసభ సభ్యుల ఎంపికలో స్థానికత ఏదీ?

భారత రాజ్యాంగం ఆమోదం పొంది, 1952లో రాజ్యసభ (పెద్దలసభ) ఏర్పడినప్పుడు రాజ్యాంగ నిర్మాతల ఆశయం చాలా స్పష్టంగా ఉంది. రాష్ట్రాల శాసనసభ్యులు ఎన్నుకొనే ఆయా రాష్ట్రాల స్థానిక ప్రతినిధులతో కూడిన 'రాష్ట్రాల మండలి'గా రాజ్యసభ ఉండాలని వారు ఆకాంక్షించారు. సమాఖ్య వ్యవస్థలో రాష్ట్రాల ప్రయోజనాలను పార్లమెంటులో వినిపించేందుకు, కేంద్ర-రాష్ట్ర సంబంధాలను సమతుల్యం చేసేందుకు ఈ ఏర్పాటు చేశారు. చాలా దశాబ్దాల పాటు ఈ స్ఫూర్తి కొనసాగింది.

అయితే 1991లో ఈ సంప్రదాయానికి మొదటిసారిగా భంగం కలిగింది. అప్పటి ప్రధానమంత్రి పి.వి.నరసింహారావు తన మంత్రివర్గంలో ఆర్థిక మంత్రిగా మన్మోహన్ సింగ్ ను నియమించాలని భావించారు. ఆయన లోక్ సభ సభ్యుడు కాకపోవడంతో, అన్నీం రాష్ట్రం నుండి రాజ్యసభకు ఎన్నికయ్యేలా చూశారు. అందుకోసం గౌహతిలో మన్మోహన్ పేరుతో ఒక ప్లాట్ అద్దెకు తీసుకుని, దానినే నివాస చిరునామాగా చూపించారు. నిజానికి ఆయన అన్నీంకు చెందినవారు కాదు. ఇదే మొదటి ఉల్లంఘన.

ఆనాటి నుండి 'సాధారణంగా ఆ రాష్ట్రానికి చెందిన స్థానిక వ్యక్తినే ఆ రాష్ట్ర శాసనసభ రాజ్యసభకు ఎన్నుకోవాలి' అనే అలిఖిత నియమం క్రమంగా కనుమరుగైంది. రాజ్యసభ ఆ రాష్ట్ర ప్రయోజనాలను రక్షించాలనే మౌలిక లక్ష్యం దెబ్బతిన్నది.

నేడు రాజ్యసభ రాజ్యాంగం ఊహించిన 'రాష్ట్రాల మండలి'గా లేదు. గత కొన్ని దశాబ్దాలుగా, ఏ వ్యక్తి అయినా ఆ రాష్ట్రంలోని అధికార పార్టీకి చెందిన తగినంత మంది శాసనసభ్యుల మద్దతు కూడగట్టుకోగలిగితే, ఆ రాష్ట్రంతో ఎలాంటి సంబంధం లేకపోయినా రాజ్యసభకు ఎన్నికవుతున్నారు. అసంతృప్త నేతలు, అవకాశం దొరకని రాజకీయ నాయకులు, కోటీశ్వరులు, వ్యాపారవేత్తలు తమకు అనుకూలమైన ఏ రాష్ట్రం నుండైనా రాజ్యసభలోకి వస్తున్నారు. దీంతో రాష్ట్రాల ప్రయోజనాలను కాపాడాల్సిన 'రాష్ట్రాల మండలి' అనే పదానికి అర్థం లేకుండా పోయింది.

ఈ ధోరణికి ప్రముఖులు సైతం మినహాయింపు కాదు. ఉదాహరణకు, ముఖేష్ అంబానీకి చెందిన రిలయన్స్ గ్రూప్ లో అత్యంత సీనియర్ ఎగ్జిక్యూటివ్ గా పనిచేసిన ఆంధ్రప్రదేశ్ కు చెందిన ఒక వ్యక్తి, 2019-2024 మధ్య కాలంలో ఆ రాష్ట్ర అప్పటి ముఖ్యమంత్రి అందడందలతో రాజ్యసభకు ఎన్నికయ్యారు.

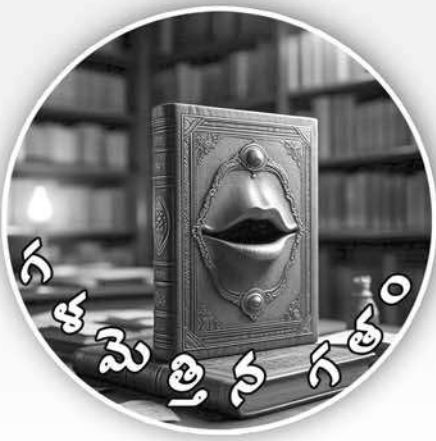
రాష్ట్రాలతో సంబంధం లేని వ్యక్తులతో నిండిపోతున్న రాజ్యసభ ఇప్పుడు ఒక ఐపీఎల్ క్రికెట్ జట్టును తలపిస్తోంది - ఎవరిని ఎక్కడి నుండి తీసుకున్నా ఆడించవచ్చు అన్నట్లుగా తయారైంది.

రాజ్యసభ మూల స్ఫూర్తిని కోల్పోవడం సమాఖ్య వ్యవస్థకు మంచిది కాదు. రాష్ట్రాల గొంతుకును పార్లమెంటులో వినిపించే వేదిక బలహీనపడితే, ప్రాంతీయ ఆకాంక్షలకు, సమతుల్య అభివృద్ధికి విఘాతం కలుగుతుంది. ఈ పరిణామంపై జాతీయ స్థాయిలో తీవ్రమైన చర్చ జరగాల్సిన అవసరం ఉంది.



త్రిపురనేని హనుమాన్ చౌదరి

చైర్మన్, ప్రజ్ఞాభారతి



సృష్టిలో తొలుత జన్మించింది జలమని చెబుతారు. బ్రహ్మదేవుడు మొదట సృష్టించింది నీరే (శాకుంతలం). 'ఎప్పుడు ఎడతెగక పారే ఏరు' ఉన్నచోటనే కాపురం పెట్టమన్నాడు సుమతీ శతక కర్త బద్దెన. నది ఉన్న చోటే నాగరికత ఉంటుంది. పురాణాల ప్రకారం నదీనదాలు దేవతా స్వరూపాలు. జలాశయ పరిసరాలే జనవాసానికి యోగ్యాలు. నీరు దాహం తీర్చడానికే కాదు మనిషి నిత్య నైమిత్తికాలన్నిటికీ ఆధారం. ఆ నీటిని వడిసి పట్టుకోవడానికి అపర భగీరథులు చోళరాజు కరికాలుడు, సరీ అర్ధరీ కాటన్, రాయన్ హాబ్రిజాక్, మరెందరో ప్రయత్నించారు.

భగీరథుడు ఇక్ష్వాకు వంశానికి చెందిన రాజు. కపిల మహర్షి శాపం వలన బూడిదైన తన పూర్వీకుల (సగర పుత్రుల) సర్పతులకు కల్పించడానికి వేల సంవత్సరాల తపస్సుతో స్వర్గంలోని గంగానదిని భూమికి రప్పించి, పాతాళానికి ప్రవహింప చేసిన మహోన్నతుడు.

సగర చక్రవర్తి అశ్వమేధయాగం చేస్తూండగా, ఇంద్రుడు ఆయన గుర్రాన్ని దొంగిలించి కపిల మహర్షి ఆశ్రమంలో దావిపెడతాడు. సగరుడి 60 వేలమంది కుమారులు గుర్రం కోసం వెతుకు తూండగా, కపిల మహర్షి ఆశ్రమంలో అది కనిపించింది. ఆయనే దానిని బంధించాడన్న అపోహతో ఆయన పట్ల అనుచితంగా ప్రవర్తించి, ఆ మహర్షి శాపంతో భస్మమైపోతారు. తమ పూర్వీకులకు ఉత్తమగతులు కలగాలంటే గంగానదీ జలాలు వారి బూడిదై పడాలి. భగీరథుడు రాజ్యాన్ని వదిలి గంగను భూమికి తీసుకురావడానికి కఠోర తపస్సు చేస్తాడు. ఆయన తపస్సుకు మెచ్చిన గంగ భువికి రావడానికి ఒప్పుకుంటుంది. అయితే, తన వేగాన్ని భూమి తట్టుకోలేదు కనుక శివుడిని ప్రసన్నం చేసుకోవాలని చెబుతుంది. భగీరథుడు తపస్సుతో

శివుని మెప్పిస్తాడు. శివుడు గంగను తన జటాజూటంలో బంధించి చిన్నపాయగా భూమిపైకి వదులు తాడు. అలా జాలువారిన గంగ భగీరథుని వెనుక పరుగులు తీస్తూ దారిలో జాహ్ను మహర్షి ఆశ్రమాన్ని ముంచేస్తుంది. కోపించిన ఆయన గంగను తాగేస్తాడు. భగీరథుడు మళ్లీ తపస్సు చేసి వేడుకోగా మహర్షి గంగను చెవిలోంచి వదులుతాడు. అందుకే గంగకు 'జాహ్నువి' అనే పేరు వచ్చింది. అసాధ్యమైన పనిని పట్టుదలతో సాధించడాన్ని 'భగీరథ ప్రయత్నం' అంటారు. సమాజంలో అటువంటి భగీరథులు ఎందరో తారసపడతారు.

'సర్తకుని నాట్యాలు, గాయకుని గానాలు, ధార్మికుని దానాలు, కవిరాజు కావ్యాలూ కర్షకా! నీ కర్మ కదిలినన్నాళ్లే' (కాళోజీ). మన సమాజంలో వ్యవసాయమొక అంతర్భాగం. అందువలన పూర్వకపులు తమ కావ్యాలలో కృషి ప్రపంచాన్ని కొంత ప్రదర్శించారు. ఆనాడు మెరక ప్రాంతంలోని వ్యవసాయం బావులపై ఆధారపడి ఉండేది. దిగుడు బావుల నుండి నీటిని ఏతాములతోనూ, మోటల తోనూ తోడేవారు. సింహాసన ద్వారాతిరికలో గోపరాజు "ఈ యెడ గర్భభూమి" (6-70) అనే పద్యంలో ఇలా ప్రస్తావించాడు. ఆ రోజులలో చెంచులు కొండజాతులవారు, సంచార జాతులవారు అడవులలోని చెట్లను నరికి, ఆ ప్రాంతాన్ని చదునుచేసి, వ్యవసాయం చేసేవారు. దానినే పోడు వ్యవసాయమని అంటారు. ఈ విషయం భోజరాజీయంలో కూడా ఉంది.

కాళిదాసు మహాకవి రాసిన మేఘ సందేశంలో "అషాఢస్య ప్రథమ దివాసే" అన్న శ్లోకంలో మేఘుడు కావ్యంలో ప్రవేశిస్తాడు. ఏ సంవత్సరం అషాఢ శుద్ధ పాడ్యమి మృగశిర సక్షత్రంతో కూడి ఉన్నప్పుడు దట్టంగా మబ్బులు పడతాయో, ఆ యేడు తొలికారు పంటలు బాగా పండుతాయని దోనయామాత్యుడు "సన్యాసందం"లో "అమరగురుడు జెప్పే నాషాఢ మాసంబు" (2-46) అనే పద్యంలో వివరించాడు. ఆధునిక కాలంలో శాస్త్రవిజ్ఞానం బాగా అభివృద్ధి చెందింది. ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానంతో మానవుడు ప్రకృతిని శాసించే స్థాయికి ఎదిగాడు.

పదార్థాన్ని ప్రసాదంగా మార్చాలన్నా పచనం చేసి అహారంగా మార్చాలన్నా నీటితోనే పని. ఆఖరికి తులసి తీర్థం గొంతుదిగాలన్నా నీరే సాయపడు తుంది. మండిపోయే ఎండలకు మనిషి గొంతు ఎండిపోతుంది. బీటలు వారిన నేల తల్లి నీటిచుక్క కోసం ఎదురు చూస్తుంది. "పర్షువనే ప్రియుడు భూకాంత దేహంపై వేసే తీపి గాయాలే ఆ చినుకులు" అన్నారు పోతన. అంటే మనిషి ఆకలి దప్పికలు రెంటికీ నీటి చుక్కే దిక్కు అవుతుంది. నీటి బొట్టును వృథాచేసే ప్రతి మనిషి ఈ సత్యాన్ని గుర్తుంచుకోవాలి.

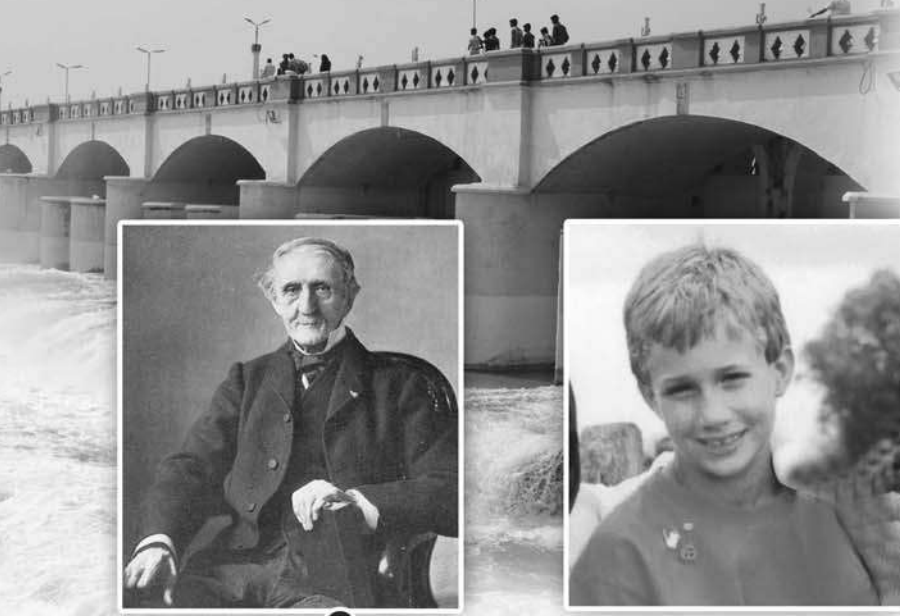
భూకాంత భూమాతయ్యే క్రమంలో పురిటి



నీటి నిల్వలో

నొప్పుల వేళ మంత్రసానుల్లా వ్యవహరించేది రైతన్నలు. తన స్వంతతో జీవుల ఆకలి తీర్చాలన్నది నేలతల్లి ఆరాటం. సేద్యంతో బీడు భూములను సారవంతం చేయాలన్నది రైతన్నల పోరాటం. వారిద్దరిది అన్యోన్య అనుబంధం. వ్యవసాయం రైతులకు ఉద్యోగం కాదు.. ఊపిరి. "పుడమి ఎదురు చూస్తుంది - పదికుల తొక్కుడు కోసం... పాలం ఎదురు చూస్తుంది... దుక్కి దున్నడం కోసం" అంటారు శేషేంద్ర. నేలతల్లి - రత్నగర్భ. రైతన్న పుణ్యదర్శి.. ఆ సేద్యం యజ్ఞ ప్రసాదమే అన్నం. అదిదైవ స్వరూపం. అందుకే మహాకవి "పొలాలనన్నీ హలాలదున్నీ.. విరామ మెరుగక పరిశ్రమించే, బలం ధరిత్రికి బలికావించే, కర్షక వీరుల కాయం నిండా కాలువ కట్టే ఘృత జలానికి, ధర్మ జలానికి, ఖరీదు లేదోయ్" అంటాడు.

తమిళనాడులోని తంజావూరు జిల్లాలో కావేరి నదిపై సా.శ. 1వ శతాబ్దంలో కరికాలచోళుడు ఆనకట్ట (కల్లనైదామ్) నిర్మించాడు. దీని ద్వారా డెల్టా జిల్లాలకు నీటిని మళ్లించడంతో నీటి పారుదల పెరిగి ఈ ప్రాంతం సన్యశ్యామలం అయ్యింది. ఈ ఆనకట్టకు తిరిగి 19వ శతాబ్దంలో బ్రిటిష్ రూపకల్పన చేశారు. ప్రపంచంలోని అతి పురాతన నీటి మళ్లింపు లేదా నీటి నియంత్రణ నిర్మాణాల్లో ఒకటిగా దీనిని పరిగణిస్తారు ఈ డ్యామ్ 5.4 మీటర్ల ఎత్తు 1079 మీటర్ల పొడవు, 15.4 మిలియన్ క్యూబిక్ మీటర్ల నీటి నిలువ వుంటుంది. కరికాల చోళరాజు సింహాళంపై దండెత్తి 12 వేల మంది సింహాళీలను బందీలుగా పట్టుకొని వారితో ఆనకట్ట పనులు పూర్తి చేసినట్లు తెలుస్తున్నది. అయితే ఈ ఆనకట్టను తెలుగు చోళరాజు ఎరికల ముత్తురాజు పుణ్య కుమార, త్రిలోచన పల్లవ సహాయంతో



అపర భగీరథులు

కరికాలుడు నిర్మించాడని 7వ శతాబ్దం నాటి మల్లేపాడు శాసనాల ప్రకారం తెలుస్తోంది. 1804లో కార్ల్ వేల్ అనే సైనిక ఇంజనీరు 69 సెంటీ మీటర్లు (27 అంగుళాలు)ఎత్తు పెంచారు. సర్ ఆర్థర్ కాటన్ దీనిని నమూనాగా తీసుకుని గోదావరిపై ధవళేశ్వరం వద్ద అనకట్ట నిర్మించాడు.

‘నిత్య గోదావరీ స్నాన పుణ్య దోయా మహామతిః స్వరామ్యాంగ్ల దేశీయం కాటనుం, తం భగీరథం’ (నిత్యమూ గోదావరి స్నానం చేయుట నుండి వచ్చే పుణ్యమును ప్రసాదించిన వాడున్నా, మహాజ్ఞాని. అపర భగీరథుడున్నా ఆంగ్లేయుడున్నా అయిన కాటన్ దొరను నేను స్మరిస్తున్నాను).

సా.శ. 1803 మే 15వ తారీఖున సర్ ఆర్థర్ కాటన్ జన్మించారు. ఈయన హెన్రీ కావలీ కాటన్ పదవ కుమారుడు. వీరి కుటుంబంలో ఆరుగురు సోదరులు వివిధ యుద్ధ రంగాలలో మంచి గుర్తింపు పొందిన వారే. కాటన్ కు కూడా యుద్ధ అనుభవం వుంది, అయితే ఆయన నీటి పారుదల రంగంలో ఎక్కువగా కృషి చేసి అపర భగీరథుడుగా కీర్తిపొందాడు.

కాటన్ నర్సరీ క్లాసులో ఉండగా, వర్షం తగ్గాక కూడా ఇంటికి వచ్చేవాడు కాదట. వాళ్ల అమ్మ ‘ఎందుకు ఆలస్యంగా వచ్చావో’ అడిగితే “కాలువలు చూస్తున్నాను” అన్నాడట. దారిలో వాన నీళ్లు ప్రవాహాన్ని పుల్లలతో తీస్తూ దారులు కలుపుతూ చక్కటి కాలువ ప్రణాళికా వ్యవస్థను తయారు చేసేవాడని ఆయన అన్నలు గుర్తుచేసుకునేవారు.

కాటన్ తన 15వ ఏట భారత్ కు వచ్చి వెళ్లే సైనిక విద్యార్థిగా ఎడిన్ కొంటితో కలిసి సైనిక కళాశాలలో చేరాడు. ఇక్కడ ఈస్ట్ ఇండియా కంపెనీ సైనికులకు, ఇంజనీర్లకు శిక్షణ ఇచ్చేది. తరువాత

తన 18వ ఏట(1821 మే బయలుదేరి) సెప్టెంబర్ కు భారత్ కు చేరాడు. మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీ బీఫ్ ఇంజనీర్ కార్యాలయానికి అతన్ని కేటాయించారు. 1822 మేలో కెప్టెన్ పుట్టర్జన్ దగ్గర సహాయకునిగా పేసి, ‘పాంటన్ పాస్’ సర్వే పని కాటన్ కు అప్పజెప్పారు. అక్కడ చాలా చాకచక్యంగా పనిచేశాడు. కాటన్ 1824లో సైన్యంలో చేరి బర్మా యుద్ధంలో ఇంజనీర్ గా పనిచేశారు. “మేరిగ్స్ తనాయా” కాకియాస్ కంటే “రంగునాలను ఆక్రమించాడు.

1830లో కాటన్ కు పాంటన్ పర్యవేక్షణ బాధ్యతను తిరిగి అప్పగించారు. తరువాత ‘కావేరీ నదీ’ పరీవాహ ప్రాంతం పనులను అప్పగించగా, విజయవంతంగా పూర్తి చేసాడు. గోదావరీ నదిపై ధవళేశ్వరం వద్ద అనకట్ట నిర్మించడానికి సంకల్పించింది ప్రభుత్వం.

కరవులు, వరదలు, ప్రకృతి వైపరీత్యాలు భారతదేశాన్ని పట్టిపీడిస్తున్న రోజులవి. 1770లో వచ్చిన బెంగాల్ కరవు విపరీత జన నష్టానికి కారణం అయ్యాయి. మనుష్యులు,పశువులు పరిశుభ్రమయిన నీళ్లు లేక చనిపోయాయి. అనకట్టలు కట్టాల్సిన అవసరం గురించి కాటన్ కంపెనీకి రాశారు. 1847లో ధవళేశ్వరం వద్ద అనకట్ట నిర్మాణ పనులు ప్రారంభించారు.పని చేయించేందుకు తగిన వ్యక్తి కోసం అన్వేషిస్తుండగా, ‘వీణం వీరన్న’ సరైన వాడని నిర్ధారించారు. అలా 1852 ఏప్రిల్ నెలలో అనకట్ట పనిని పూర్తి చేయగలిగారు. దానికి అయిన ఖర్చు 23,55,600 రూపాయలు సుమారుగా 7,94,829 ఎకరాలు భూమి సాగులోనికి వచ్చింది.

రయాన్స్ వెల్ ఫౌండేషన్

‘ఒక ఆలోచన జీవితాన్నే మార్చేస్తుంది’ నానుడి. ఒక నత్ పురుషుని మంచిమాట ప్రపంచాన్నే

మార్చేస్తుందన్నది నేటి మాట. కెనడాలోని ఒంటారియో నగరంలో “రాయన్ హెన్రీ జాక్” ఆరు సంవత్సరాల బాలుడు. రోజూ క్రమం తప్పకుండా స్కూలుకు వెళ్తూ టీవర్ చెప్పే పాఠాలు శ్రద్ధగా వింటున్నాడు. ఒకరోజు తన టీవర్ ఆఫ్రికా ఖండం లోని దేశాలు, వారి సమస్యల గురించి వివరం చెప్పుతూ, ఆఫ్రికాలో ఉగాండా దేశంలో మీ వయస్సు పిల్లలు తాగునీటిని కొన్ని కిలోమీటర్ల దూరం నుండి తెచ్చుకుంటారనీ, ఆ దారికే నీరు మురికిదేనని, ఆ నీటిని తాగటం వలన చిన్నారులు జబ్బు పడుతున్నారని,కొన్ని రోజుల్లోనే మరణిస్తున్నారనీ,70 డాలర్లు పెడితే నుయ్యి తయారవుతుంది కాని వారి దగ్గర ఆ పైకం లేక వారు మురికి నీరు తాగి మరణించారని వివరించారు. ఆ మాట రాయన్ హెన్రీ జాక్ ను స్పందింపజేసింది.

రాయన్ ఇంటికి వెళ్లి 70 డాలర్లు కావాలని వాళ్ల అమ్మనడిగాడట. అది పెద్ద మొత్తమే అంత డబ్బు నీకెందుకు అని అడిగితే చెప్పలేదట. సరే నీకొక షరతు రోజు ఇంట్లో పనిచేయి నీకు ఆ డబ్బు ఇస్తామన్నదట. అలాగే కష్టపడి 70 డాలర్లు పోగు చేసి తీసుకువచ్చి టీచర్ కు ఇచ్చి,

“ఉగాండాలో బావి త్రవ్వించమన్నాడట”, ఆశ్చర్యపోయిన మేడమ్ ఓ స్వచ్ఛంద సంస్థను సంప్రదిస్తే.. నుయ్యి తవ్వాలంటే 2000 డాలర్లు ఖర్చు అవుతుంది అని వారు చెప్పారట. రాయన్ నిరుత్సాహపడకుండా మళ్లీ కష్టపడి పనిచేసి 2000 డాలర్లు కూడబెట్టి టీచర్ కు ఇచ్చాడు. అమె స్వచ్ఛంద సంస్థ ద్వారా అంగోలా ప్రాథమిక పాఠశాల ఆవరణలో ఓ నుయ్యి తవ్వించారు. ఈ విషయం తెలిసి ప్రపంచ వ్యాప్తంగా పలువురు ఆ అబ్బాయికి విరాళాలు పంపారు. దానితో 2001లో రాయన్ తన పదవ ఏట “రాయన్ వెల్ ఫౌండేషన్” ప్రారంభించాడు. ఈ ఫౌండేషన్ ఇప్పటివరకు 1200 పైగా బావులను తవ్వించి పదహారు లక్షల మందికి మంచినీరు అందిస్తున్నారు. అలాగే 1834 తాగునీటి ప్రాజెక్టులు 1323 మరుగుదొడ్లు నిర్మించి ఇచ్చాడు. ఇప్పటికి రాయన్ కు 36 సంవత్సరాల వయస్సు వచ్చింది. అతడు పలుదేశాలలో పర్యటించి ప్రసంగిస్తూ వారిలో స్ఫూర్తిని నింపుతున్నాడు. ఇతడు నిజమైన భగీరథుడు.



డా. కాశింశెట్టి సత్యనారాయణ

విశ్రాంత ఆచార్యుడు



క్రైస్తవ, ఇస్లాం మతాలను స్వీకరించిన దళితులకు ఎస్సీ హోదా కల్పించడం రాజ్యాంగ విరుద్ధమన్న ఇతివృత్తంతో ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణలలో అనేక జిల్లాల్లో రాండ్ టేబుల్ సమావేశాలు జరిగాయి. మరిన్ని జరగనున్నాయి. ఎస్సీలలోని 59 కులాలకు చెందిన అనేకమంది ఈ సమావేశాలలో గళం విప్పారు.

జూన్ 7న కర్నూల్లో రాండ్ టేబుల్ సోదరభావం గురించి ఊడరగొడుతూ, ఆచరణలో మాత్రం తోటివారిని తొక్కేయడాన్ని ఈ సమావేశం ప్రస్తావించి, ప్రశ్నించింది. సోదర భావం మా ప్రత్యేకత అని పదే పదే ప్రచారం చేసుకునే క్రైస్తవులు ఆచరణలో మాత్రం భిన్నంగా ప్రవర్తిస్తుంటారని సమావేశం విమర్శించింది.

కోస్తాలో హర్షకుమార్ లాంటి మాల మహానాడు నాయకులు సహా అధికశాతం క్రైస్తవులే! ఎస్సీ వర్గీకరణకు ఉద్యమించిన మందకృష్ట మాదిగ క్రైస్తవుడే! ఎస్సీ వర్గీకరణ ఉద్యమంలో ఇద్దరూ చెరోవైపు ఉండి ఎస్సీలను రెండుగా చీల్చి తమలో ఉన్న అంతర్గత విభేదాలను డా. అంటేడ్వర్, బాబూ

జగజ్జీవనరామ్ కు ఆపాదించిన పెద్దమనుషులు వీరు.

సోదరభావం గురించి ఒకవైపు ఊడరగొడుతూ, మరోవైపు ఎస్సీలోని 59 తెగల సమానాభివృద్ధిని నిరోధించిన ఘనులు వీరు. నేడు తమ మధ్య విభేదాలను విస్మరించి, సుప్రీంకోర్టు తీర్పునకు, హిందువులకు వ్యతిరేకంగా ఒకటి అవుతున్నారు, (మందకృష్ట మాదిగకు వ్యతిరేకంగా ఏమీ మాట్లాడవద్దని మాలలకు మాలమహానాడు వారి సూచన!)

మతం మారితే కులం పోతుందా?

అని కొందరి ప్రశ్న

1) 1931లో ఆంగ్లేయుల కాలం నుండి అక్కడ రామాలయం ఉందని రికార్డుల్లో స్పష్టంగా ఉన్నది. నేటికీ రామాలయం పేరున కరెంటు బిల్ కడుతున్నారు. నేటివరకు ప్రతి సంవత్సరం చిన్న స్థాయిలో నైనా శ్రీరామనవమి ఉత్సవం జరుగుతోంది.

2) దళితులు పూజించే గొంతేలమ్మ ఉత్సవాలు సుమారు 20 సంల క్రితం జరిగాయి తప్ప ఇప్పుడు

అక్కడ అవి జరగటం లేదు.

3) ఆ ఆలయం చుట్టూ ఉన్న హిందూ ఎస్సీలు మతాంతరీకరణ చెంది క్రైస్తవులు అవుతున్న కొద్దీ ఆ దేవాలయం మురికి కూపంగా మారిందని వక్తలు ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. 'మీకు అది దేవాలయం కాకపోతే మీరు రాకండి, కాని దానిని అపవిత్రం చేయతగునా?' అని ప్రశ్నించారు.

4) అది హిందూ దేవాలయంగా ఉన్నంత కాలం మాలల కుల దేవత గొంతేలమ్మ ఉత్సవాలు అక్కడ జరిగాయి.

5) క్రైస్తవ మతం స్వీకరించిన ఎస్సీలు ఎప్పుడైనా, ఎక్కడైనా గొంతేలమ్మ ఉత్సవాలు చేశారా? ఇప్పటికీ ఆ దేవాలయం దగ్గరలో కొన్ని హిందూ ఎస్సీ

క్రైస్తవ ఎస్సీలకు రిజ

కుటుంబాలు బిక్కు బిక్కు మంటూ జీవిస్తున్నాయి. వీరిని గొంతేలమ్మ పండుగను చేసుకునేందుకు చుట్టూ ఉన్న క్రైస్తవులు అనుమతిస్తున్నారా? అది రామ మందిరంగా ఉంటేనే అక్కడ గొంతేలమ్మ పండుగలు జరుగుతాయని వక్తలు అభిప్రాయపడ్డారు.

కనుక, క్రైస్తవ మతాన్ని స్వీకరించిన ఎస్సీ ప్రజలు తమ కులదేవత గొంతేలమ్మ పండుగ చేసుకోవాలంటే తిరిగి హిందువులుగా మారాలని పిలుచివచ్చారు. అక్కడ రామాలయం కట్టడానికి సహకరించాలి! రామాలయం కేంద్రంగా అక్కడ హిందూ దేవీ దేవతల పండుగలు నిర్వహించాలి అంటూ సమావేశం తీర్మానించింది.

దళిత క్రైస్తవులకు రిజర్వేషన్లు సరికాదు

జూన్ 6న శ్రీకాకుళంలో రాండ్ టేబుల్

ఎస్సీ రిజర్వేషన్లు దళిత క్రైస్తవులకు కల్పించడం రాజ్యాంగ వ్యతిరేకం అనే అంశంపై శ్రీకాకుళం నగరంలో ఎస్సీవో హెంమెలో రాండ్ టేబుల్ సమా



వేశం జరిగింది. ఈ సమావేశాన్ని ఎస్సీ ఎస్టీ హక్కుల సంక్షేమ వేదిక శ్రీకాకుళం జిల్లా శాఖ నిర్వహించింది. సమావేశానికి దండశి సింహాచలం అధ్యక్షత వహించగా, రాగాల నరసింగనాయుడు ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొని ప్రసంగిస్తూ, అనేక అంశాలను ప్రస్తావించారు.

భారత రాష్ట్రపతి 1950లో షెడ్యూల్డ్ కులాల, షెడ్యూల్డ్ తెగల జాబితాను ప్రకటించారని, దీనిలోని మూడవ క్లాజు ప్రకారం సిక్కులు, హిందువులను మాత్రమే షెడ్యూల్డ్ కులాలుగా పరిగణిస్తారని వక్రలు పేర్కొన్నారు. కాగా, 1990లో బొద్దులను కూడా హిందువుల పరిధిలోకి చేరుస్తూ రాజ్యాంగ సవరణ చేయడం జరిగింది. కాగా, ఈ మూడవ క్లాజును



ర్యేషన్లా?

రద్దు చేయాలని ప్రస్తుతం దళిత క్రైస్తవులు కోరుతున్నారు. భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 25 మత స్వేచ్ఛ హక్కులను వివరిస్తుంది. ఈ ఆర్టికల్లోని రెండవ క్లాజు ప్రకారం సిక్కులు, బౌద్ధులు, జైనులు వీరందరినీ హిందువులలో భాగంగా చూపించారు.

డాక్టర్ బాబాసాహెబ్ అంబేద్కర్ హిందూ కోడ్ బిల్లు రాస్తూ పీఠికలో “క్రైస్తవులు, ముస్లింలు కానీ భారతీయులందరినీ అంటే సిక్కులు, జైనులు, బౌద్ధులతో సహా హిందువులుగా” పేర్కొన్నారు. కనుకనే 1956లో వారు నాగపూర్లో బౌద్ధమతాన్ని స్వీకరించారు. బౌద్ధమతం స్వీకరించిన దళితులకు షెడ్యూల్డ్ కులాల వారితో సమానంగా రిజర్వేషన్లు కల్పించారు. క్రైస్తవ, ఇస్లాం మతాలు ఈ పరిధిలోకి రావు. ఇవి పరమతాల పట్ల సహనం లేని సెమిటిక్ మతాలు. ఇవి విదేశాలలో జన్మించినవి.

క్రైస్తవులుగా ఉన్న వారికి ఎస్సీ రిజర్వేషన్లు కల్పించటం రాజ్యాంగ స్ఫూర్తికి వ్యతిరేకం. దౌడ్డి

దారిన పొందే ఎస్సీ నకిలీ కుల సర్టిఫికెట్ల విషయంపై ప్రభుత్వ అధికారులు తక్షణ చర్యలు తీసుకుని వాటిని రద్దుచేసి, వారిపై చట్టపరమైన చర్యలు తీసుకోవాలని సమావేశం కోరింది. దళిత క్రైస్తవులు, తోటి దళిత హిందువులను ‘అన్యూలు,’ ‘విగ్రహారాధకులు,’ ‘సైతాను’లంటూ వీరిపట్ల మరోరకమైన అన్యూత్వతను పాటిస్తూ వివక్ష చూపుతున్నారని వక్రలు ఆరోపించారు. మైనారిటీ వర్గాలకై ఉద్దేశించిన విద్యా సంస్థల్లో సామాజికంగా, ఆర్థికంగా, విద్యాపరంగా వెనుకబడిన హిందూ ఎస్సీ వర్గాలకు ప్రవేశం కల్పించటం లేదు. అలాంటిప్పుడు ఎస్సీల అభివృద్ధి కోసం కల్పించిన రిజర్వేషన్లను క్రైస్తవులకు కట్ట బెట్టడం ఎంతవరకూ న్యాయం? అని ప్రశ్నించారు. క్రైస్తవ మతానికి చెందిన ఆంగ్లేయుల పాలనా కాలంలోనే క్రైస్తవులుగా మారిన హరిజనులను బ్రిటిష్ పార్లమెంట్ 1936లోనే షెడ్యూల్డ్ కులాల జాబితాలో చేర్చలేదని వక్రలు పట్టి చూపారు.

2004లో సోనియాగాంధీ తెరచాటున అధికారంలోకి వచ్చారు. ఇదే అదునుగా భారత దేశాన్ని క్రైస్తవ దేశంగా చేయడం కోసం 2005లో దళిత క్రైస్తవులకు ఎస్సీ హోదా ఇవ్వమని సుప్రీం కోర్టులో పిటిషన్ దాఖలు చేయడంతో పాటు తమకు

అనుకూలంగా వివిధ రాజకీయ పార్టీలు, కొందరు అమ్మడుపోయిన మేధావులు తమకు అనుకూలంగా గళం విప్పేటట్లు చేసుకున్నారని విమర్శించారు.

రాజ్యాంగంలోని ఉత్తర్వు 1950, క్లాజు ఒకటి ప్రకారం ఎస్సీలకు కల్పించిన రిజర్వేషన్లు దళిత క్రైస్తవులకు కల్పించడం కుదరదు అంటూ ఉన్నత న్యాయస్థానాలు సైతం అనేక సందర్భాలలో తీర్పులను ఇచ్చినా వాటిని గౌరవించని క్రైస్తవ సమాజం పై చట్టపరమైన చర్యలు చేపట్టాలి అని వక్రలు డిమాండ్ చేశారు. ఈ కార్యక్రమంలో గౌరవ అధ్యక్షులు మెరక నరసింహులు, పూర్వ అధ్యక్షులు గుడివాడ రామారావు, చింతాడ సోమేశ్వరరావు, కానుకుర్తి శ్రీనివాస్, రాకోటి ఈశ్వరరావు, ఉపాధ్యక్షులు నవీర చిన్నారావు, రేగాణ మూర్తి, వేళంగి గవరయ్య, గొర్లే తారక రామారావు, వెలుగు ప్రసాదరావు, మదపాన శ్రీనివాసరావు, కొర్రయి శ్రీనివాసరావు, యాగాటి గేయ మూర్తి, కురమాన రాజ్, రాకోటి ముకుంద రావుతో పాటుగా, గ్రామీణ మండలం మహిళా కన్వీనర్ యాగటి అమ్మాజీ, శ్రీకాకుళం నగర మహిళా కన్వీనర్ నీలాపు హారతి, జిల్లా ప్రధాన కార్యదర్శి మురపాక సన్యాసిరావు తదితరులు పాల్గొన్నారు.

- కె. శ్యాంప్రసాద్,

అఖిల భారత సామాజిక సమరసత సంయోజక





సోమేపల్లి సోమయ్యగారు తెలుగునాట 30 సంవత్సరాలపాటు ప్రాంత ప్రచారకర్తగా గ్రామగ్రామాన సంఘకార్యం కోసం అవిశ్రాంతంగా పర్యటిస్తూ ఒక్కొక్క స్వయంసేవక్ను గుర్తించి కార్యకర్తగా మలచిన తీరు అద్భుతం. సామాజిక కార్యకర్తకు కావలసిన గుణగణాలను మొదటగా తాను ఆచరిస్తూ కార్యకర్తలను తీర్చిదిద్దిన తీరు ఎప్పటికీ మనకు అనుసరణీయం. అలాంటి అభినవ శిల్పి సోమేపల్లి సోమయ్యగారి గురించి సంఘ శతాబ్ది సందర్భంగా జాగృతి పాఠకుల కోసం కొన్ని జ్ఞాపకాలు..

సోమయ్యగారిది చాలా విలక్షణమైన వ్యక్తిత్వం. అనేక విషయాలను గూర్చిన చక్కని అవగాహన, స్పష్టమైన ఆలోచనాశీలి, సమస్యను పరిష్కరించడానికి కావలసిన నైపుణ్యం వారిలో పుష్కలంగా ఉండేవి. ఎక్కడా తొట్రుపాటు కన్పించదు. రహస్య విషయ గోపనము, మితభాషిత్వము మొదలైన నేతృత్వ లక్షణాలుండేవి. కార్యకర్తల ఆర్థిక బాపి ఆదుకోవాలనే ఆతురత ఉండేది. కళాశాల చదువు తక్కువగాని జీవితాలను చదివించి ఎక్కువ. కార్యకర్తల నిర్మాణంలో కడు శ్రద్ధ వహించేవారు. ఎవరినీ తూలనాడేవారు కాదు. హృదయానికి హత్తుకొనేట్లు చెప్పడంలో అందేసిన చేయి. కార్యకర్తలకు ఎలాంటి సందేహాలు వచ్చినా ఇట్టే పోగొట్టి ముందుకు నడిపించగల కౌశలం ఉండేది.

కొన్ని వందల, వేలమందికి ప్రేరణనిచ్చిన మహనీయుడు శ్రీ సోమయ్య. చాలామంది వ్యక్తులతో వారికి ఎంతో ఆత్మీయానుబంధాలుండేవి. **విషయ నిష్ఠగాని వ్యక్తి నిష్ఠకాదు**

1946లో తెనాలిలోని రాంనగర్ శాఖకు అన్నవరపు మాణిక్యాలరావు ముఖ్యశిక్షకర్తగా ఉండేవారు. సోమయ్యగారు కార్యవాహ. వ్యవస్థలో కొంత మార్పు తెచ్చి మాణిక్యాలరావును మరో శాఖకు మార్చారు. 'ఆయనను మా శాఖ నుండి మారిస్తే మేము అసలు శాఖలే రాము' అంటూ మొండికేసి

కూర్చున్నారు వీరంతా. సోమయ్యగారు వీరందరిని కలుసుకొని, 'మీరు సంఘానికి వస్తున్నది ఎందుకు?' అని అడుగుతూ 'సంఘం కోసమా లేక శిక్ష కోసమా' అని ప్రశ్నించారు. అంతా 'సంఘం కోసము' అన్నారు.

అయితే 'సంఘం ఇప్పుడూ ఉంది కదా?' అన్నారు. ఇంకా వివరిస్తూ 'మనం సంఘానికి వెళుతున్నది వ్యక్తుల కోసం కాదు' అన్నారు. 'మనది విషయనిష్ఠగాని, వ్యక్తి నిష్ఠ కాదు' అని వివరించారు. ఈ విషయాన్నే మాణిక్యాలరావుచేత ఆ శాఖ స్వయంసేవకులందరికీ చెప్పించారు. అంతటితో ఆ ప్రహసనం ముగిసింది.

ఓరిమి, పరిశీలనా శక్తి

ఒంగోలు కార్యకర్త వెంకటాద్రి మాట్లాడుతూ 'వారిలో జ్ఞాపకశక్తి చాలా గొప్పది. అలాగే వారికి గల ఓరిమి కూడా అనుకరింపదగినది. 1978లో ఒకసారి చీమకుర్తిలో తృతీయవర్ష అయిన స్వయంసేవకుల శిబిరం జరిగింది. అప్పుడు రిజర్వేషన్లకు సంబంధించిన చర్చ వచ్చింది. స్వయంసేవకులు కూడా కొందరు ప్రక్కదోవ పడుతున్నారు. కొంత మంది కార్యకర్తలు ఆందోళన వెలిబుచ్చారు. రిజర్వేషన్ల సమస్యపైన మరికొందరు కార్యకర్తలు చాలా ఉద్రిక్తతతో ప్రశ్నలవర్షం కురిపిస్తున్నారు. వారు చెప్పేదంతా సోమయ్యగారు చాలా ప్రశాంతంగా విన్నారు. ఆ తర్వాత ఏ మాత్రం ఆవేశం లేకుండా సమస్యను అన్ని కోణాల నుంచి విశ్లేషణ చేసి స్వయంసేవకులు వాస్తవాన్ని గ్రహించేట్లు చేశారు. వారిలో ఉన్న ఓరిమికి, పరిశీలనాశక్తికి అది ప్రబల నిదర్శనం.

సహాయం అందించే లక్షణం

ఇలాంటి సంఘటన గాలి సుబ్బారావు విషయంలో కూడా జరిగింది. వారి కుమారుడు 3 నెలల పసిబాలుడు ఇంట్లో కరెంటు షాక్ కొట్టింది. చెయ్యి అంతా కాలిపోయింది. వైద్యం చేయించడానికి ఒంగోలు నుంచి గుంటూరు తీసుకెళ్లారు. అప్పుడు గుంటూరులో పి.వేణుగోపాలరెడ్డి ప్రచారకర్తగా ఉండేవారు. ఆయనతో విషయం చెప్పి ప్లాస్టిక్ స్టర్లీ చేయడానికి వీలు అవుతుందేమో ఎవరైనా మంచి డాక్టర్లు అడిగి తెలుసుకోవలసిందని సుబ్బారావు కోరారు. ప్రక్క గదిలో సోమయ్యగారు సంభాషణ విన్నారు. అయితే సుబ్బారావు ఒంగోలు తిరిగి వెళ్లిన నాల్గరోజులకు సోమయ్యగారి నుండి ఉత్తరం వచ్చింది. హైదరాబాద్‌కు వచ్చి డా||బ్రహ్మజీరావు వద్ద వైద్యం చేయించుకోమని రాశారు. పక్కగదిలో ఉండి, విని, వారంతట వారే శ్రద్ధ తీసుకొని ఉత్తరం రాశారంటే స్వయంసేవకుల పట్ల వారికి గల అనురాగం ఎంత గొప్పదో బోధపడుతుంది.

పుస్తక పఠనం

సోమయ్యగారు రోజంతా అనేక కార్యక్రమాల్లో తీరిక లేకుండా పనిచేస్తూ కూడా ప్రతిరోజు

పుస్తకపఠనం గురించి శ్రద్ధ వహించేవారు. నారద భక్తిస్తోత్రాలు, దాసబోధ, గీతారహస్యం, 1857 స్వరాజ్య సంగ్రామం ఇత్యాది పుస్తకాలు చదువుతూ ఆసక్తి గల స్వయంసేవకులతో చర్చిస్తూ ఉండేవారు. అలాగే దినపత్రికలన్నీ చదివేవారు. శ్రీ గురూజీ, ఇంకా ఇతర సంఘ పెద్దల బొద్దికలలోని అంశాలను స్వయంసేవకులను కూర్చోబెట్టుకొని పునఃశ్రవణ చేసేవారు. ఇలా అనేక విషయాలపై స్వయంసేవకులతో చర్చిస్తూ ఉండటంవల్ల ఎవరెవరికి ఏ విషయాలపైన ఆసక్తి ఉన్నదో గమనించి, వాళ్లను ఆ విషయంలో ప్రోత్సహించేవారు.

వ్యక్తి నిర్మాణం

1956లో నెల్లూరులో హేమంత శిబిరం జరిగింది. ఆ రోజుల్లో ఆరుబయట స్వతహాగా తడికలతోగాని, గోనెసంచులతోగాని టెంట్లు నిర్మాణం చేసుకొని శిబిరాలు జరుపుకునేవారు. శిబిరం కొరకు

తెలుగునాట సంఘ శిల్పి

నెలరోజుల ముందు నుంచే గోనెసంచులు సేకరించడం ప్రారంభమైంది. కర్రలు పాతి, వాటికి గోనె సంచులతో కట్టేవని 15 రోజులు సాగింది. సోమయ్యగారు కూడా స్వయంగా ఈ పనిలో పూర్తిగా నిమగ్నమయ్యారు. ప్రతిరోజూ స్వయంసేవకులను సోమయ్యగారు తన సైకిలుపై ఎక్కించుకొని తీసుకు వచ్చేవారు. రాత్రి 8నుండి 12గంటలవరకు శ్రమించేవారు. దీనివల్ల తక్కువ ఖర్చుతో శిబిరం నిర్వహణ సాగేది. అంతేకాదు, ఇది నా పని, నేను స్వయంగా కష్టపడి నిర్మాణం చేసుకుంటాను అని స్వయంసేవకుల హృదయాలలో పాదుచేసుకుంది. ఈ ప్రభావం శిబిరంవల్ల లభించే శిక్షణపై కూడా సంఘం చేపట్టిన వ్యక్తి నిర్మాణ కార్యానికి దోహదం చేస్తుంది.

స్వయంసేవకులతో నిరంతర సంపర్కం

ఒంగోలులో సంఘ ప్రారంభ దినాల నుంచి రావుగారు అనే స్వయంసేవక్ శాఖకు వస్తుండేవారు. వీరు సహృదయులు. కానీ ఎక్కువ మాట్లాడటం ఆయనకు అలవాటు. ఒకరోజు సోమయ్యగారిని భోజనానికి ఆహ్వానించాడు. మిగతా కార్యక్రమాన్ని దృష్టిలోపెట్టుకొని 'ఆయన చాలాసేపు మాట్లాడి, మీ సమయం పృథా చేస్తారేమో' అంటూ కొందరు స్వయంసేవకులు సోమయ్యగారికి ముందుగానే హెచ్చరిక చేశారు.

అయినా, సోమయ్యగారు వారింటికి భోజనానికి వెళ్లారు. అనుకున్నట్లుగానే రెండున్నర గంటలపాటు ఏవేవో విషయాలు చెప్పతూ ఉన్నారు. సోమయ్యగారు

అంతా ఓపికగా విని వచ్చారు. 30 సంవత్సరాల నుంచి సంఘంలో ఉన్న స్వయంసేవక్ వద్ద రెండున్నర గంటలు గడపడం వృథా అనుకుంటే ఎలా అన్నారు మిగతా స్వయంసేవకులతో.

అందరిని కలుపుకుపోవడం

ఒక స్వయంసేవక్ పరిస్థితుల ప్రాబల్యం వలన వైరాగ్యం చెందాడు. అందుచేత ప్రతివారిని తూల నాడుతూ మాట్లాడటం అలవాటు చేసుకున్నాడు. 'వాడా?' వాడి సంగతి అందరికీ తెలుసు' అంటూ పెద్దవాళ్లను గూర్చి కూడా అంటుండటంతో స్వయంసేవకులకు అతడిపైన బాగా కోపం వచ్చి మాట్లాడటం మనేశారు. అందరు స్వయంసేవకుల లాగే రావుగారు కూడా అతడితో మాటలు తగ్గించేశారు. అతడు ఒకరోజు సోమయ్యగారి వద్దకు వచ్చి 'చూడండి, నేను ఏమి అపరాధం చేశాను. సంవత్సరంనుండి రావుగారు కూడా నాతో మాట్లాడటం లేదు' అని వాపోయాడు. అప్పుడు

స్వయంసేవకునిలో గల ప్రతిభ గుర్తించడం

అంజనేయులు అనే స్వయంసేవక్ మూలికలకు సంబంధించిన విషయంపై పరిశోధన చేసి డాక్టరేట్ పొందారు. సోమయ్యగారు ఒకరోజున కార్యాలయంలో ఆయనతో 30 ని.లు ఆ పరిశోధనకు సంబంధించిన వివరాలు విన్నారు. తరువాత ఆ సమాచారం ఎవరికీ చేరిస్తే ఎక్కువ ప్రయోజనం ఉంటుందో తెలియజేస్తానని చెప్పి వెళ్లిపోయారు. అంజనేయులు కనబడిన ప్రతిసారి మీ పరిశోధనకు ఏమైనా జోడించారా అంటూ ప్రోత్సాహకరంగా పలకరించేవారు. కొంతకాలం తరువాత ఒకానొక అఖిల భారతీయ స్థాయి సంగోష్టిలో పాల్గొనమని అంజనేయులుగారికి ఆహ్వానం వచ్చింది. ఈ ఆహ్వానం రావడానికి సోమయ్యగారే కారణమని అంజనేయులుకి అర్థమైంది.

కుల ప్రభావం

1977 ఎమర్జెన్సీ రోజుల్లో శ్రీరాములుతో పాటు ఇంకా కొంతమందిని నెల్లూరు పోలీస్ స్టేషన్ కు తీసుకుపోయారు. ఏదోఒక రికమండేషన్ ఉన్నవారిని విడిచిపెట్టేశారు. ఏ రికమండేషన్ లేనటువంటి చలమయ్యను కేసులో ఇరికించారు. దానిమీద ఊళ్లోవాళ్లు, 'ఏ కులంవాళ్లు ఆ కులంవాళ్లను విడిపించుకొన్నారు. అమాయకుణ్ణి ఇరికించారు' అనుకొన్నారు. ఈ విషయం సోమయ్యగారితో చెప్పగా, వారు నవ్వి 'ఆ వదంతిలో నిజంఉండవచ్చు, లేకపోవచ్చు. కాని మనం మాత్రం ఆ ప్రవాహంలో పడి కొట్టుకుపోకూడదు. అదే నిజం అని కూడా అనుకోవద్దు. మిగతావారు ఏమి అనుకొంటున్నారన్నది కాదు, కుల ప్రభావం మనపైన పడకుండా జాగ్రత్తపడాలి' అని అన్నారు.

ఉత్తరాలు

కార్యకర్తలకు ఉత్తరాలు వ్రాసేటప్పుడు కూడా సోమయ్యగారు ఎంతో శ్రద్ధ కనపరిచేవారు. ఉత్తరాలు కార్యకర్తల నిర్మాణంలో భాగమేననిపించే రీతిగా ఉండేది. సంఘ కార్యక్రమాల వివరణ, ఆ స్వయంసేవకునిలో గల గుణదోషాలు, తన శక్తియుక్తులు సంపూర్ణంగా ఉపయోగించి సంఘ కార్యవిస్తరణకై కృషిచేసేందుకు తీసుకోవలసిన చర్యలు, ఇంటి పరిస్థితులు ఇత్యాది విషయాలన్నీ చోటుచేసుకునేవి. ముఖ్యంగా ఒక కార్యకర్త సంఘ కార్యానికి బాగా ఉపయోగపడతారని భావించినప్పుడు ఉత్తరంలోని విషయాలు ఇంకా లోతుగా ఉండేవి.

సంఘ ప్రతిజ్ఞే వారి జీవనమంత్రం

మహాత్మాగారు సాధించడానికి సౌకర్యాలు ప్రధానం కావని వారి జీవనం నిరూపిస్తుంది. సంఘ కార్యంలో తాదాత్మ్యం చెందారు. సంఘంతో వారిది అవివాభావ సంబంధం. కన్నతల్లికంటే సమాజ కార్యమే ఆయన మనస్సులో ప్రముఖ స్థానం ఆక్రమించింది. త్యాగంతో పాటు వ్యవస్థితమైన ఆలోచన,



జీవన విధానం వారి జీవితంలో పెనవేసు కున్నాయి.

కాలేజీ చదువులు పూర్తి చేయకపోయినా ప్రపంచంలోని అవసరమైన ప్రతి విషయాన్నీ క్షుణ్ణంగా అధ్యయనం చేసిన మహామేధావి శ్రీసోమయ్య. వారి చూపులు నిరంతరం సమాజ కార్యం వైపే ఉండేవి. కీర్తిపట్ల విముఖత వారిలోని విలక్షణమైన పద్ధతి. సోమయ్యగారికి 60 ఏళ్లు నిండిన నందర్భంగా నూతన వస్త్రాలు బహుకరించాలనే కోరికను కొందరు చిలుకూరు సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారికి వెళ్లించారు. 'పుట్టిన రోజు పండుగలు, పట్టిపూర్లు జరుపుకోవడం నాకేతే ఇష్టంలేదు', మీరు సోమయ్యగారిని అడగండి, వారంగీకరిస్తే తోడుపెట్టికొడుకులాగా నేను కూర్చుంటాను' అన్నారు సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారు. ఈ విషయం సోమయ్యగారి దగ్గర ప్రస్తావనకు వచ్చింది. వారు చిరునవ్వుతో నిర్బుంధంగా తిరస్కరించారు.

సోమయ్యగారి మనసులో ఏదో మూల కన్నతల్లికి సేవ చేయలేకపోతున్నాననే అనే బాధ ఉండేది. అవకాశం ఉన్నప్పుడల్లా తల్లిగారిని దర్శించి వస్తుండేవారు. అమె ఆర్థిక స్థితిని మెరుగుపరిచేందుకు స్వయంసేవకులెవరైనా ప్రయత్నించడానికి ముందుకు వస్తే నిర్బోహమాటంగా తిరస్కరించేవారు. వారు సంఘ ప్రతిజ్ఞను స్వీకరించినప్పటి నుండి అంతిమ క్షణంవరకు నిత్య జప మహామంత్రంగా జపిస్తుండే వారు. ఈ మహామంత్రాన్ని మరువకూడదని స్వయంసేవకులకు కూడా సూచిస్తుండేవారు.

(హూర్తి ప్రధాత శ్రీ సోమయ్య పుస్తకం నుంచి)

శ్రీ సోమయ్య

సోమయ్యగారు రావుగారిని కలుసుకొని 'పరిస్థితుల ప్రభావంవల్ల కార్యకర్తలలో కొన్ని లోపాలు చోటు చేసుకోవచ్చు. వ్యక్తులందరు రాముడివంటి సచ్చీలురు కారు. లోపాలు లేని వ్యక్తులు అరుదు. ఈ లోపాలు సరిచేయడానికే సంఘం పెట్టారు. అందుకుగాను వ్యక్తులను దగ్గరికి తీసుకొని కలుపుకొనిపోవాలి. అలా ప్రయత్నం చేస్తూపోతే వారు మారుతారు. అలా కాకపోతే వారు అపకారం చేయడానికి సిద్ధపడే ప్రమాదం ఉంది. అందరి సంగతి ఎలా ఉన్నా కాస్త పెద్దవాళ్లు అతడిని దగ్గరకు తీసుకొని అనునయించి వారిని తీసుకురావాలి అని చెప్పారు.

కార్యకర్తలలో 'మంచి'ని చూడడం

1977-78 సం.లో జనతా ప్రభుత్వం కొనసాగు తోంది. సోమయ్యగారు గుంటూరులో పెద్దల సమావేశం తీసుకొన్నారు. జి.వి.ఎల్ తోపాటు సంఘ ప్రారంభదినాలలోని కార్యకర్త బోడి వెంకట రమణా రావు కూడా సమావేశంలో ఉన్నారు. జి.వి.ఎల్ అప్పుడు అంత చురుకుగా సంఘ కార్యక్రమాలలో పాల్గొనటంలేదు. సోమయ్యగారు ఆ విషయమే ప్రస్తావనకు తెస్తారని కార్యకర్తలు అనుకున్నారు. కాని ఆయన బైరక్ ప్రారంభంలోనే 'ఈ సమావేశంలో నాకంటే సీనియర్ కార్యకర్తలు ఇద్దరున్నారు' అంటూ ఈ ఇద్దరి పేర్లు చెప్పారు. ఆ విధంగా వారికి పెద్దరికం ఇచ్చాక ఇక ఆయన అప్పగించే బాధ్యతను కాదనగలరా? కార్యశీలికి ఉండవలసిన గొప్ప లక్షణమిది.

“అమ్మకు చెప్పనే లేదు..”

అన్నాడు సత్యమూర్తి బయలుదేరాక అరగంటకు.

“చెప్పకున్నా మునిగిపోయేదేం లేదు..” అంది పక్కనే కూర్చున్న భార్య సూర్యకళ.

లోపల కొంత అసంతృప్తిగా ఉన్న భార్య మాటకు ఎదురుచెప్పలేదు సత్యమూర్తి. వెళ్తున్నది కాళేశ్వరం. సంకల్పించిన కార్యం పితృదోష పూజలు. నాల్గోజుల పాటు ఇల్లిడిచి వెళ్తున్నా పక్కనే ఓ గదిలో తన బతుకేదో తాను బతుకుతున్న తల్లికి ఒకమాటైనా చెప్పకపోతినే.. అన్న అపరాధ భావం అతడి మనస్సును చిన్నగా తొలిచినా చేయగలిగిందేమీ లేదు.

తండ్రి పోయి చాలా ఏళ్లయినా పెద్దగా ఆస్తులు కూడగట్టలేదనే అసంతృప్తి ఉండనే ఉంది. పాతింట్లో తల్లికోసం ఒక గదిని అట్లాగే వదిలి మిగతా భాగం కూల్చి సొంతంగా ఇల్లు కట్టుకున్న సత్యమూర్తికి ఎప్పుడూ తల్లి పట్ల తిరస్కార భావనే ఉండిపోయింది. అతని భార్య సూర్యకళకెంత అత్త పొడే గిట్టదు. అందుకే డెబ్బై ఏళ్లు పైబడ్డా.. తనకు తానే ఓపూట పండుకొని

జ్యోతిష్య పండితున్ని సంప్రదించాడు. ఆయన భార్యభర్తల జాతకచక్రాల్ని తిరగేసి.. ‘సత్యమూర్తి కుటుంబాన్ని పితృదోషం పట్టి పీడిస్తుందనీ, వీలైతే శ్రయంబకేశ్వరం లేదా కాళేశ్వరం వెళ్తే దోష నివారణ పూజలు చేయించాలి’ అని సూచించాడు. కొడుకూ కూతురూ వైపు నుండి సమన్యలు మనశ్శాంతిని కరువు చేస్తుంటే శ్రయంబకం దాకా వెళ్లలేక భార్యభర్తలు తమ సొంత కార్లో కాళేశ్వరం బయలుదేరారు.

* * *

కారు మంధని దాటి చాలాసేపు పయనించింది. పక్కనే కూచున్న సూర్యకళ బయల్దేరిస్తుండీ తనకు అత్తింటినుండి జరిగిన అన్యాయం, మొగుడిని దుబాయ్ పంపి తమకు దూరంగా నివాసం ఉంటున్న తోడికోడలు గురించి.. తెల్సినవే ఏకరువు పెడుతుంది. ఎటూ చెప్పలేని సత్యమూర్తి మధ్యలో ఏదో ఊరొస్తే కారాపాడు. ఇద్దరూ కల్చి రోడ్డుపక్కన టీ తాగారు. మహదేవ్ పూర్ రావడానికే ఇంకా చాలా దూరం ఉందేమో అనుకుంటూ తిరిగి బయలు

పక్కనే బస్ పెట్టర్ వైపు చూపిస్తూ “దయంచండి సార్.. ఆడమనిషి..! నొప్పులొస్తున్నాయ్. గీ మహదేవపూర్ హాస్పిటల్ దాకా తీస్తామోండి సార్..” అన్నాడు రెండుచేతులు జోడిస్తూ.

సత్యమూర్తితో పాటు సూర్యకళ సైతం అటువైపు దృష్టి సారించింది. బస్ పెట్టర్ సిమెంటు బల్ల మీద వెల్లకిలా వడుకొని ఎత్తైన పొట్టతో మెలికలు తిరుగుతుందో ఆడమనిషి.

సత్యమూర్తి మొహం అదోలాపెట్టి “ఏ బస్సులేవా..? నా కారే దొరికిందా?” అన్నాడు.

ఆ పెద్దమనిషి వెంటనే “బస్సులో తీస్తావదం లేదార్. అటోలు గూడా లేవు”

“108కి చేయకపోయావా?” అన్నాడు అసహనంగా.

“అదెక్కడాస్తుంది సార్! 108 వచ్చేసరికి నా బిడ్డ ప్రాణం పోతుంది. కొంత దయంచండి. ఇంతలోనే నొప్పులొస్తాయని ఊహించలేదు.



కటుకోజ్వల మనోహరాచారి



ఓ పూట ఎందుతూ కాలం వెళ్లదీస్తుంది రత్నమ్మ.

వారం రోజులకైనా ఏం తింటుంది, ఎట్లా ఉంటుందని తల్లి గదివైపు తొంగిచూడని కొడుక్కి.. నాల్గోజులపాటు ఇంటికి తాళం పెట్టి కాళేశ్వరం బయలుదేరుతున్న విషయం చెప్పాలనిపించినా మిన్నకుండిపోయాడు. భార్య ననపెడుతుందని తెల్సే ఆ మాట ఇప్పుడు గుర్తుచేశాడు.

అప్పటికే పెద్దపల్లి దాటుతుంది కారు. కాళేశ్వరం చేరాలంటే చాలా దూరం ప్రయాణం చేయాలి.

ఈ మధ్య సత్యమూర్తి సంసారం ఒడుదొడుకుల్లో నడుస్తోంది. ఓ బిడ్డకు పెళ్లి చేసిన అతనికి పాతికేళ్ల కొడుకున్నాడు. పేరు అవినాష్. డిగ్రీ చదివిన అవినాష్ హైదరాబాదులోనే ఏదో ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు. చాలా రోజుల్నుండి పెళ్లి సంబంధాలు కూడా చూస్తున్నారు. కొడుక్కి పెళ్లి కావడం లేదనీ, కూతురు సంసారం అస్తవ్యస్తంగా ఉందనీ, అర్థిక సమస్యల్లోపాటు బిజినెస్ పరంగా చిక్కులొస్తున్నాయనీ.. పరిష్కారం కోసం ఓ

దేరారు.

నిర్మానుష్యమైన రోడ్డులో కారు సాఫీగా సాగిపోతుంది. వచ్చేపోయే వాహనాలు చాలా అరుదుగా కనిపిస్తున్నాయి ఆ రోడ్డెంట. నలభై నిమిషాలు గడిచాక గారెపెల్లి బోర్డు కనిపించింది. సాయంత్రం ఐదవుతుంది. గూగుల్ మ్యాప్ లో కొద్దిదూరాన ఎడమవైపు టర్నింగ్ చూపిస్తుంది. అక్కడి నుండి మహదేవ్ పూర్ పదిహేను కిలో మీటర్లుంది. ఆ తర్వాత కాళేశ్వరం చేరడం పెద్ద విషయమేమీ కాదు. మూడు రోడ్ల కూడలి విశాలంగా ఉన్నా అక్కడ జనసంచారమే లేదు. బస్సులుగానీ, ఆటోలు గానీ అస్సలు కనిపించడం లేదు.

కారు మహదేవ్ పూర్ వైపు మలుపు తిరగగానే రోడ్డుమీద ఓ పెద్దాయన కారుకడ్డంగా వచ్చి చేయాపుతున్నాడు ఆపందన్నట్లు. కారు స్లోగానే ఉండడంతో ఆగి ఏం కావాలన్నట్లు చూశాడు అతనివైపు. అతను ఆదుర్దాగా సత్యమూర్తి వైపు వచ్చి

మెలితిరుగుతుంది. పొద్దుల మనిషి. కాదనకండి సార్..” అతడి అభ్యర్థన దీనంగా ఉంది.

సందిగ్ధ స్థితిలో సత్యమూర్తి భార్య వైపు చూశాడు.

“గయ్యో..” మంది సూర్యకళ. “ఎందుకీ రంప! శుభమా అంటూ పూజకు వెళ్తూ ఈమెకు డెలివరీ చేయిస్తామా ఏంది?” అంది.

రెండడుగులు వెనక్కి తీసుకున్న కారుని ఆతని పక్కనుండే ముందుకు పరుగెత్తించాడు సత్యమూర్తి.

అసహాయంగా చూస్తుండిపోయాడు ఆ వ్యక్తి.

* * *

నాలుగు రోజుల పాటు ఏకబిగిన పితృదోష పరిహార పూజలు నిర్వహించారు సత్యమూర్తి దంపతులు. పురోహితుడు శ్రీనివాసశర్మ ఆధ్వర్యంలో పలురకాల దానాలు, పరిహారాలు నిర్వహించారు. తండ్రి, తాతల పేరుమీద నాలుగు రోజుల పాటు పిండప్రదానాలు చేశారు. రోజుకు మూడు

భండారు సదాశివరావు స్మారక దీపావళి కథల పోటీకి ఎంపికైనది

పర్యాయాలు గోదావరిలో మునకలు వేశారు. నాన్నగారి ప్రీత్యర్థం గొడుగు, చెప్పులు వంటి చిన్నచిన్న వస్తువులు దానం చేశారు. నాలుగు వేల ప్యాకెట్లతో శ్రీనివాసశర్మగారు దగ్గరుండి అన్ని కార్యక్రమాలు ఏలోటూ లేకుండా నిర్వహింపజేశాడు.

బయలుదేరిన రెండోరోజే ఊరి నుండి ఫోనాచ్చింది సత్యమూర్తికి. ఇంటికి నాలుగిండ్ల ఆవల ఆరెంపి డాక్టర్ కమలాకర్ ఫోన్ చేశాడు. 'అమ్మ సరిగా లేవడం లేదనీ, జ్వరం, దగ్గూ ఉన్నాయి, వంటకూడా సరిగా చేసుకోవడం లేదు' అని చెప్పాడు.

"వచ్చేటప్పుడు బానే ఉందిగదన్నా.." అన్నాడు సత్యమూర్తి.

"ఏమో మరి! నేనైతే టాబ్లెట్లు ఇచ్చాను.

ఊగిసలాడుతున్న ఉన్నొక్క కూతురు లావణ్య సంసార జీవితం, నాలుగేళ్ల నుండి చేస్తున్న వ్యాపారం దివాలా తీసి ఉట్టిగానే ఉంటున్న సత్యమూర్తి వ్యాపార సమస్య.. అన్నీ ఒకటొకటిగా గుర్తుకొస్తుంటే "ఇంట్లో దోషం ఉంది కాబట్టే ఇంతకాలం ఇన్ని సమస్యలు ఎదురవుతూ వచ్చాయి కదా!" అని గాఢంగా నిట్టూర్చింది సూర్యకళ.

"దోషనివారణ అయింది కదా.. ఇంకెందుకు అవన్నీ గుర్తుచేసుకుంటావ్?"



ఇన్ఫర్మేషన్ కోసం చెప్పా.." అని ఫోన్ పెట్టేశాడు.

"శుభమా అంటూ పూజకు బయల్దేరినమా.. ఏదోటి ఫోను! ఏంగాదులే మీ అమ్మకు. బండనుటింది. నాల్గోజులు తినకున్నా ఉంటది. చుట్టుపక్కల్లోలతో ఏదోటి తెప్పించుకొని తింటదిలే! డాక్టర్ గోలీలిచ్చిండుగదా! ఇప్పుడు జరగాల్సిన పని చూడు.." అన్నది సూర్యకళ.

అప్పటికే ఒకరోజు పూజలు పూర్తవడంతో మిగతా పూజలు మార్తయ్యాకే వెళ్లాలనే నిర్ణయానికొచ్చాడు సత్యమూర్తి.

* * *

ఐదోరోజు తిరుగుప్రయాణం అయ్యాడు సత్యమూర్తి దంపతులు. దోషనివారణ పూజలయ్యాక హాయిగా అనిపిస్తుంది.

ఇరవై సంబంధాలు చూసినా ఏ ఒక్క సంబంధం ముడిపడని కొడుకు పెళ్లి సమస్య, కష్టాల కడలిలో

అన్నాడు సత్యమూర్తి డ్రైవింగ్ మీదనుంచి దృష్టి మరల్చుకుండానే.

"అదేనయ్యా.. ఇకనుండైనా ఈ అన్ని సమస్యలూ ఓ కొలిక్కి రావాలంటున్నాను.."

"వస్తుందిలే! అందుకేగదా.. ఇంత ఖర్చుపెట్టి ఐదురోజులపాటు ఈ శ్రమ..!" అతనికి వెళ్తున్న దారి విషయంలో ఏదో సందేహం వచ్చి కారు స్టో చేశాడు. ఐదురోజుల క్రితం వచ్చేప్పుడు రోడు ఇంత విశాలంగా, నీట్గా అనిపించలేదు. రోడు బాగుందని హాయిగా దూసుకుపోతున్నాడు తప్ప సరైన దార్లోనే వెళ్తున్నామా అనే ఆలోచన రాలేదు సత్యమూర్తికి. వచ్చేటప్పుడు చూసిన దారేగదా అని మ్యాప్ కూడా పెట్టుకోలేదు. ఇప్పుడేమో కొత్తకొత్త ఊర్లపేర్లు ఎదురవుతున్నాయి.

అతనికి సందేహం ధ్రువపడుతుంటే ఓ గ్రామం దగ్గర కారు స్టోచేశాడు. పక్కనే నడిచెక్కున్న ఒకాయన్ని

ప్రశ్నించాడు. "ఇది మంథని, పెద్దపల్లికి పోయే దారేగదా..!" అన్నాడు.

అతను ఓసారి జాలిగా మొహంపెట్టి "ఓలు చెప్పింద్రు.. గిడి భూపాలపల్లి రోడుగదా.." అన్నాడు.

సత్యమూర్తి కంగుతిని "అయ్యో.. ఇటెట్లా వస్తామి" అన్నాడు.

"మీరు గా గారెపల్లి దగ్గర కుడికి తిరక్కుండా సక్కుగొచ్చింద్రు. గిటు భూపాల్ పల్లి, పర్కల్ కెయ్ పోతది" అన్నాడు.

సూర్యకళ కూడా కంగారుపడింది. సత్యమూర్తి కారును యూటర్న్ చేయాలా అని చూస్తున్నాడు. ఇంతలో ఆ వ్యక్తి "మీరు గారెపల్లి నుండి శానా దూర మొచ్చింద్రు సారూ. మళ్ల ఎనక్కు అవుసరం లేదు. గీడ బస్సాపూరొత్తది. అన్నుండి కుడివైపు తిరిగి రుద్రారం మీదికెళ్లి పోండి మంథనికి" అన్నాడు.

సత్యమూర్తి ఊపిరి పీల్చుకున్నాడు. సమయం మధ్యాహ్నం ఒంటిగంట అవుతుంది. మంథనికెళ్లాక భోజనం చేద్దామనుకున్నారు. అతను చెప్పిన రూటు కరెక్టేనా అని కన్ఫమ్ కోసం మ్యాప్ పెట్టి చూశాడు. సరిగ్గా నాలుగు కిలోమీటర్ల దూరంలో బస్సాపూర్ కనిచింది. అక్కనుండి రుద్రారం.. మరికొన్ని గ్రామాలు.. ఆ తర్వాత మంథని. తేలిగ్గానే అనిపించింది. ఆ వ్యక్తికి కృతజ్ఞతలు చెప్పి ముందుకు కదిలించాడు కారుని.

* * *

ఉదయం ఏడు గంటలకు మెలకువవచ్చి చూస్తే ముందు తానెక్కడున్నాడో అర్థం కాలేదు సత్యమూర్తికి.

పైన చెక్కలతో కప్పిన పైకప్పు, తిరుగుతున్న ఫ్యాను కనిపించాయి. ఒంటికింద చెక్కబల్ల తాలూకు ఒత్తిడి తెలుస్తుంది. ఒళ్లంతా నొప్పులతో, ముఖం మీద బ్యాండ్జిలతో తల పక్కకు తిప్పి చూడమే కష్టంగా అనిపిస్తుంటే ఏంజరిగిందో గుర్తుకుతెచ్చుకొనే ప్రయత్నం చేశాడు. తలలో నరాలు చిట్టిపోతున్నట్లుగా అనిపిస్తుంటే నెమ్మదిగా గుర్తుకొచ్చింది కారు రోడ్డుమలుపులో వట్టిలు కొట్టిన విషయం. ప్రమాదం వరకే గుర్తుంది. తర్వాత ఏంజరిగిందో తెలియదు.

అతనికేదో గుర్తుకొచ్చి బలవంతంగా పక్కకు తిరిగి చూశాడు. తను పడుకున్న చెక్కబల్లనానుకొని మరోబల్లపై భార్య పడుకొని ఉంది. స్పృహలో ఉందో లేదో తెలియదు. చేతులపై గాయాలకు ఏదో పసరుపూత తెలుస్తుంది. కుడికాలు చీలమండ దగ్గర బలమైన కట్టుకట్టి ఉంది.

అతను ఆందోళనగా మరో పక్క తిరిగి చూశాడు. హాల్లో ఎడమవైపు చెక్క సోఫాలో ఎవరో ఆడమనిషి. ఇతనికి మెలకువ వచ్చిన విషయం గమనించి చటుక్కున లేచింది. సత్యమూర్తిని సమీపిస్తూ “ఇప్పుడెట్లా ఉంది బాబూ?” అంది.

సత్యమూర్తి ఇబ్బందిగా కదులుతూ.. “మీ.. మీరెవరమ్మా..? నా భార్యకేమింది? అనలు.. మేము.. మేము ఇప్పుడెక్కడున్నాం?” అన్నాడు ఆమె ఎవరో పోల్చుకునే ప్రయత్నం చేస్తూ.

ఆమె అతని భుజంపై చేయించి అనునయిస్తూ “ఇద్దరికీ ఏం పర్యాలేదు బాబూ!” అంది.

అతనిదో రెట్టిం చేలోపే మరో వ్యక్తి లోనికి అడుగుపెట్టాడు. “నువ్వెక్కె తల్లీ” అన్నాడు ఆ వ్యక్తి. ఆమె నెమ్మదిగా లేచి లోనికికెళ్లిపోయింది. వచ్చిన వ్యక్తి ఓసారి సూర్యకళ వైపు చూసి “నీ భార్య అనుకుంటా.. ఇంకా నిద్రమత్తులోనే ఉంది. నీకే బాగా గాయాల య్యాయి. తగ్గడానికి టైం తీసుకుంటుంది. నీ వాళ్ల ఫోన్ నంబర్ ఇవ్వ కాల్ చేసి పిలిపిస్తా..” అంటూ చిన్న కప్పులో ఓ రసం అందించాడు.

అతనిది తీసుకోకుండానే ఆయనవైపు దీక్షగా చూస్తూ లేచే ప్రయత్నం చేశాడు. ఆయన వారించాడు. నుదుటున పెద్దబొట్టు, విభూతి, తెల్లటి పంచ, భుజంమీద ఎర్రటి కండువాతో ఏదో ఆలయానికి పూజారిలా కనిపించాడు.

“అసలు మేమెక్కడున్నామో చెప్పుండ్రీ” అన్నాడు. ఈలోపు సూర్యకళకు కూడా మెలకువ వచ్చి కంగారుగా బల్లపైనే లేచి కూర్చోబోయింది. ఆ వ్యక్తి ఆమెతో “నీకు చీలమండ దగ్గర విరిగినట్లుంది. తొందరపడి లేవకు..” అన్నాడు.

సూర్యకళ భర్తవైపు, అతనివైపు గందరగోళంగా చూస్తూ “మమ్మల్ని ఇక్కడికి ఎవలు తెచ్చింద్రు పంతులూ!” అంది.

ఆయన చిన్నగా నవ్వి “మేమే తీసుకొచ్చాం! రుద్రారం శివారులో రోడ్డు పక్కన మా ఇంట్లో

సూర్యకళ కళ్లలో గిర్తన నీళ్లు తిరిగాయి. మనుషుల్లో ఇంత సేవాదృక్పథం ఉంటుందా? తోటి మనుషుల పట్ల ఇంత ఆదరణ చూపే వాళ్లుంటారా? ఆమెకు తన తోడికోడలు, వియ్యాలవారు, సమీప బంధువులు అందరూ గుర్తుకొచ్చారు. ఎదుటివారి కష్టాలను చూసి నవ్వుకునేవారు తప్ప సాయంపట్టే గుణమున్న వారెవరూ పెద్దగా గుర్తుకు రాలేదు.

ఉన్నారు. ముందున్నది హనుమాన్ మందిరం. ఆ ముందటే.. రోడుపక్కన మీ కారు బోల్తా పడింది. దెబ్బలు బాగా తాకాయి కాని లక్ష్మీగా మీకేం కాలేదు. ఈ హనుమాన్ మందిర్ పూజారి కృష్ణమాచార్యుల్ని నేను. తెలిసిన ఆయిర్వేదిక్ వైద్యం చేస్తుంటాను. మీకు సాయం పట్టడానికి చాలా సేపటిదాకా రోడ్డు మీద ఎవరూ దొరకలేదు. 108 గానీ, ఏ వాహనం గానీ అందు బాటులోకి రాలేదు. అందుకే ఓ పేషంటు సాయంతో చాలా కష్టంగా ఇక్కడిదాకా తెచ్చాం. నాకు చేతనైనంతలో కట్టు కట్టాను. దెబ్బలకు మందు రాశాను. రేపటి వరకు పూర్తిగా కోలుకుంటారు. మీవాళ్ల నెంబర్ ఏదైనా ఉంటే పిలవండి” అన్నాడు సావధానంగా.

దంపతులిద్దరికీ ఆయనకు చేతులెత్తి మొక్కుల నిపించింది కాని శరీరం సహకరించలేదు. గుళ్లో నుండి దేవుడే పంపిన దూతనా ఈ పూజారి? ఇంత శాంతమూర్తి, సహనమూర్తి, ముక్కామొహం తెలియని తమలాంటి దారెంటు బోయే అనామకులకు సాయంపట్టే సద్గుణమూర్తిని తామెక్కడా చూశ్లేదు అనిపించింది వాళ్లకు.

ఇంతలో కృష్ణమాచార్యుల కూతురు రెండు గ్లాసుల్లో పాలు, బ్రెడ్ తీసుకొనొచ్చింది. “కొంచెం పాలు తాగండి. ఎప్పుడు తిన్నారో ఏమో” అంది బ్రే పక్కనబెడుతూ.

“నా కూతురమ్మా.. వైశాలి”

వైశాలి సూర్యకళకు సాయంపడుతూ లేపి కూర్చుండబెట్టింది. గ్లాసు ముందుకు తీసుకొని ఒకచేత బ్రెడ్ ముక్కును తుంచి ఆమె నోటికి అందించింది.

సూర్యకళ కళ్లలో గిర్తన నీళ్లు తిరిగాయి. మనుషుల్లో ఇంత సేవాదృక్పథం ఉంటుందా? తోటి మనుషుల పట్ల ఇంత ఆదరణ చూపే వాళ్లుంటారా? ఆమెకు తన తోడికోడలు, వియ్యాలవారు, సమీప బంధువులు అందరూ గుర్తుకొచ్చారు. ఎదుటివారి కష్టాలను చూసి నవ్వుకునేవారు తప్ప సాయంపట్టే గుణమున్న వారెవరూ పెద్దగా గుర్తుకు రాలేదు.

వైశాలి ఆమెకు బ్రెడ్తో పాలు పాలు తాగించి లేచింది. ఈలోపు సత్యమూర్తి కూడా పాలు తాగడం పూర్తి చేశాడు. వైశాలి సూర్యకళ తాలూకు

హాండుబ్యాగును అందించింది. ఆమె అందులోనుండి మొబైల్ తీసి కొడుక్కి ఫోన్ కలిపి భర్త కిచ్చింది. కంగారు పడొద్దని చెబుతూనే తామెక్కడున్నామో అడ్రస్ చెప్పాడు సత్యమూర్తి.

* * *

ఉదయం ఆరుగంటలపుడుంది.

కొడుకు అవినాష్ తెల్లవారుజామున నాలుగంట లకే వాహనం తీసుకొని వచ్చాడు.

పూజారి, మరో వ్యక్తితో కలిసి సాయంపట్టి ఇద్దర్నీ వ్యాన్లోకి ఎక్కించాడు. అవినాష్ సహా ఎంత బతిమిలాడినా ఒక్కపైసా తీసుకోవడానికి నిరాకరించాడు కృష్ణమాచార్యులు.

బండి బయలుదేరబోతుంది. “పితృదోష పరిహారం కోసం మేం చేయిం చుకొన్న పూజలు ఫలితాలివ్వడం మీతోటే మొదలైంది పంతులు గారూ..” అన్నాడు చేతులు జోడిస్తూ సత్యమూర్తి.

ఆచార్యులు నవ్వాడు. “పితృదోషం, మాతృ దోషం అని తల్లిదండ్రులు చనిపోయాక పరిహారం కోసం పూజలు చేయించుకోవడం కన్నా బతికున్న పుడే మాతాపితరులను నొప్పించకుండా, ఉన్నంతలో ఏ లోటూ లేకుండా చూసుకుంటే మాలాంటివాళ్ల సాయం కూడా అవసరం పడదనుకుంటా..!” అన్నాడు.

వాళ్లు వెళ్లడానికి సిద్ధమవుతుంటే, ఇటీవలే పుట్టినట్లున్న పసికందును ఎత్తుకొని వాళ్లకు వీడ్కోలు పలకడానికి బయటకు వచ్చింది వైశాలి. “నా కూతురమ్మా వైశాలీ. మొన్నే బదురోజుల క్రితం.. ఎవరిసాయం అవసరం పడకుండానే పండంటి బిడ్డను కనింది” అన్నాడు.

కళ్లలో మెరుపు మెరిసినట్టైంది దంపతులిద్దరికీ. ఈ పెద్దాయన్ని ఎక్కడో.. ఎక్కడో చూసినట్లుందే అన్న సంశయం పటాపంచలవుతుంటే సిగ్గుతో తలదించు కోవాలనిపించింది. “ఈయన.. ఈ పెద్దాయన తమని గుర్తుపట్టి కూడా.. తమకు సాయం చేయాలనే సంకల్పించాడా?” అవమాన భారం హృదయాన్ని దగ్గం చేస్తుంటే తమను తాము సంబాలించుకొంటూ రెండు చేతులెత్తి ఇద్దరికీ దండం పెట్టారు. వ్యాసు కదిలింది. హనుమాన్ మందిరంపైన మైకులో నుండి..

“అద్వైష్టా సర్వభూతానాం.. మైత్రః కరుణ ఏవ చ నిర్దుష్టా నిరహంకారః సమదుఃఖ సుఖః క్షమీ..!” అన్న భగవద్గీత శ్లోకం.. (ఏ ప్రాణియందు ద్వేషభావం లేనివాడును, సర్వప్రాణుల పట్ల ప్రేమ, దయ కలవాడును.. సుఖదుఃఖాలను సమంగా స్వీకరించు వాడునూ నాకు ప్రీతిపాత్రుడు...) వినిపిస్తుంటే... కదిలి వెళ్తున్న వాళ్ల హృదయంలో ఇప్పుడు ఇంటి దగ్గర తల్లి రత్నమ్మ కదలాడుతుంది. ఎప్పుడెప్పుడు వెళ్లి అవసాన దశలోనైనా ఆ తల్లికి సపర్యలు చేయాలా అని తపిస్తుంది.





ప్రముఖ దర్శకులు
సింగీతం శ్రీనివాసరావు

వయసు 94 సంవత్సరాలు. యుక్తవయసులో

మోగాఫోన్ చేతిలోకి తీసుకున్న ఆయన
ఇంతవరకూ వివిధ భాషల్లో దాదాపు అరవై
చిత్రాలు తెరకెక్కించారు. ఈ వయసులోనూ

ఆయన ఓ సినిమాను రూపొందించడం
విశేషం. అదే 'సింగీ గీతం'. తొలి నాళ్ల నుండి
ప్రయోగాత్మక చిత్రాలను రూపొందించడానికి

ఆసక్తి చూపించిన ఆయన ఇప్పుడు కూడా
అలాంటి ప్రయత్నమే చేశారు. ఎలాంటి ఇమేజ్
లేని నూతన, వర్తమాన నటీనటులతో ఆయన

తెరకెక్కించిన 'సింగీ గీతం' జూన్ 12న జనం
ముందుకు వచ్చింది. ప్రముఖ దర్శకులు నాగ్
అశ్వీన్ ఈ సినిమాను నిర్మించారు. సినిమాలు

తీసే చాలామంది మీడియా సమావేశాల్లో
అలవోకగా 'ఇలాంటి సినిమా/ కథ గతంలో
రాలేదు' అని చెబుతుంటారు. అందులో

ఎంతమాత్రం వాస్తవం ఉండదు. కానీ 'సింగీ
గీతం' లాంటి సినిమా విషయంలో ఆ మాటలు
నూరుశాతం వాస్తవం.

కథ విషయానికి వస్తే... ఇది కుబేరపురం అనే
ఊహజనిత గ్రామంలో జరుగుతుంది. అక్కడ గోల్డ్
మైన్ ఉందనే విషయం తెలిసి ఊరిలోని చెట్లన్నింటినీ
మైనింగ్ ఓనర్ రేణు (శాలిని కొండేపూడి) తొలగి
స్తుంది. ఊరిలో మిగిలి ఉన్న ఒకే ఒక్క చెట్టుని తల్లిలా
భావించే గౌరి (అహల్యబ్రహ్మ) తొలగించడానికి
మాత్రం అంగీకరించదు. అదే సమయంలో మైనింగ్
కంపెనీ భాగస్వామి ప్రతాప్ (అయాన్) గ్రామానికి
వస్తాడు. ఎంత మైనింగ్ చేసినా బంగారం దొరక్క
పోవడంతో రూ. వంద కోట్లకు ఆ భూమిని ఓ విదేశీ
సంస్థకు అప్పగించాలని రేణు భావిస్తుంది. ఆమెతో
చేతులు కలిపిన ప్రతాప్ అందుకు సమ్మతిస్తాడు.
అయితే చివరి సారిగా చెట్టు కింద ఉన్న భూమిలోనూ
మైనింగ్ చేసి చూద్దామని వాళ్లు అనుకుంటారు.
దాంతో గౌరి ఎంత ఆడ్డగించినా వినకుండా ఆ
చెట్టును నరికేస్తారు. ఆ తర్వాత ఊరిలో ఊహించని
సంఘటనలు చోటు చేసుకుంటాయి. గ్రామంలోని
ప్రతి ఒక్కరి మాట పాటలా మారిపోతుంది. ఎంత
అబద్ధం చెబుదామన్నా... నిజం నోటింటట తన్ను
కొస్తుంది. దాంతో ఎవరు ఎలాంటి వారనీ అందరికీ
తెలిసిపోతుంది. గౌరి మొర ఆలకించిన కుబేరుడే
ఊరి వాళ్లను ఇలా శపించాడని అంతా భావిస్తారు.
మరి బంగారం మాయలో పడి... వచ్చని చెట్లను
నరికేసిన వారికి ఎలా జ్ఞానోదయం అయ్యింది? ఒక్క
చెట్టుకూడా లేకుండా ఊరిని వల్లకాడుగా మార్చుకున్న

ఆదర్శ ప్రయోగం

*Sing
Geetham*



వారికి ఎవరు? ఎలా బుద్ధి చెప్పారు? అనేదే మిగతా
కథ.

నిజానికి ఇదో సోషియో ఫాంటసీ మ్యూజికల్
మూవీ. ఈ తరం కూడా దీన్ని ఆదరించే విధంగా
సింగీతం ఆసక్తికరమైన స్ట్రీస్ ప్లేతో కథను నడిపారు.
పచ్చని చెట్లతో అలరారే గ్రామంలో బంగారు గని
ఉందనే ఆశతో దాన్ని నాశనం చేస్తే భగవత్
స్వరూపమైన ప్రకృతి ఎలా ఆగ్రహిస్తుందో ఇందులో
చూపించారు. అక్రమార్కనకై ఆశపడిన మనిషి
బంధాలకు, అనుబంధాలకు దూరమౌతాడని,
అప్పుడు అతనికి సాయం చేసే వారు కూడా కరువా
తారని చెప్పే ప్రయత్నం చేశారు. అదే సమయంలో
స్వార్థాన్ని వీడి ప్రాణత్యాగానికి సిద్ధపడిన బాలల
స్ఫూర్తితో మళ్లీ ఆ ఊరిలోని జనాలు ఎలా సన్మార్గం
వైపు మళ్లారో చక్కగా చూపించారు. దాంతో
చందమామ కథను వెండితెరపై చూసిన అనుభూతికి
ప్రేక్షకులు లోనవుతున్నారు. సినిమా మొదలైన
అరగంట తర్వాత పాత్రలన్నీ మాటలను పాటల
మాదిరి పాడటం మొదట్లో బాగానే అనిపిస్తుంది.
కానీ వది వది హేసు నిమిషాలు గడిచేసరికి
మొనాటనీగా అనిపిస్తుంది. నిదానంగా సినిమా గ్రాఫ్
దిగిపోయింది. అయితే, ద్వితీయార్థంలో సింగీతం...
కథానాయకుడి ఫ్లాష్ బ్యాక్ ను చూపించే మళ్లీ ట్రాక్
లోకి ఎక్కించారు. ఇక చివరి ఇరవై నిమిషాలు
అచ్చంగా చందమామ కథలానే అనిపిస్తుంది. ఇదో
ఫాంటసీ మూవీ కాబట్టి... లాజిక్కుల జోలికి
పోవాల్సిన అవసరం లేదు. ప్రకృతిని మనిషి ఎలా
కాపాడు కోవాలి, మనుషుల్లో మానవత్వం ఎలా
పరిమళించాలి అనే దాన్ని సింగీతం చూపించే
ప్రయత్నం చేశారు.

ఎప్పుడో నాలుగు దశాబ్దాల క్రితం ఆయన
రాసుకున్న ఈ కథ ఇంతకాలానికి వెండితెరపై
ఆవిష్కృతమైంది. ఈ మధ్యలో ఎంతమంది నిర్మాతలు
ఈ కథను విని, అనేకానేక సందేహాలతో వెనకాడి
ఉంటారు!? అయితే ఓ గట్ ఫీలింగ్ తో నాగ్ అశ్వీన్
దీనిని టేకప్ చేసి, విజయవంతంగా పూర్తి చేసి,
జనం ముందుకు తీసుకువచ్చారు. ఈ సినిమాలోని
మాటలను పాటలుగా పలకడం అనే కాన్సెప్ట్ ఎవరికీ



అంత త్వరగా కొరుకుడు పడదు. అయినా ఓ
ప్రయత్నం చేసి చూద్దామనే భావనతో నాగ్ అశ్వీన్
ఈ ప్రాజెక్ట్ ను భుజానికెత్తుకున్నారు. దర్శకులు
సింగీతం శ్రీనివాసరావు వయసురిత్యా షూటింగ్
స్పాట్ లో ప్రత్యక్షంగా ఉండకపోయినా... ఆయన
ముందు మానిటర్ ఉంచి, చెన్నయ్ నుంచే సలహాలు
సూచనలు తీసుకుని నాగ్ అశ్వీన్ ఈ సినిమాను
తెరకెక్కించారని తెలుస్తోంది. ఇది కూడా ఓ రకంగా
ప్రయోగమే!

నటీనటుల విషయానికి వస్తే ఇందులో కీలక
పాత్రలు పోషించిన అయాన్, అహల్య బ్రహ్మకు
ఇదే మొదటి సినిమా. మరో కీలక పాత్రధారి శాలిని
కొండే పూడికి కొన్ని సినిమాలు, వెబ్ సీరీస్ లలో
నటించిన అనుభవం ఉంది. ఈ ముగ్గురూ చాలా
బాగా చేశారు. ఇతర ప్రధాన పాత్రలను తులసీ,
బెనర్జీ, రాహుల్ రవీంద్రన్, నివేదా పేతురాజ్,
వంశీధర్ గౌడ్, 'రంగస్థలం' మహేశ్, జూనియర్
రేలంగి, శివన్నారాయణ, జబర్దస్త్ నవీన్ తదితరులు
పోషించారు. విదేశీ నటుడు అగ్ స్టాన్లీ చిడోజీ కీలక
పాత్రను పోషించారు. స్టార్ హీరో విజయ్ దేవరకొండ
ఈ చిత్ర నిర్మాణ సంస్థతో ఉన్న అనుబంధంతో అతిథి
పాత్రలో మెరిశాడు. అలానే కె.వి. అనుదీప్ గెస్ట్
అప్పీయరెన్స్ ఇచ్చాడు. సింగీతం శ్రీనివాసరావు
'మాటల పాటల' ఆలోచనకు ప్రాణం పోసిన వ్యక్తి
సంగీత దర్శకుడు దేవిశ్రీ ప్రసాద్. నటీనటుల
మాటల్ని పాటల్లా మార్చడమంటే పెద్ద కనరత్తే! దాన్ని
సమర్థవంతంగా ఆయన నిర్వహించాడు. సినిమా
ఫలితం ఎలా ఉంటుందో అనే ఆలోచన లేకుండా
నటీనటులు, సాంకేతిక నిపుణులు సింగీతం
ప్రయోగానికి బాసటగా నిలిచారు. 94 సంవత్సరాల
వయసులో సింగీతం శ్రీనివాసరావు ప్రయోగాత్మ
కంగా, ప్రయోజనాత్మకంగా 'సింగీ గీతం' సినిమాను
రూపొందించినందుకు అభినందించాలి. ఇలాంటి
భిన్నమైన చిత్రాలను ప్రేక్షకులు పెద్ద మనసుతో
ఆదరించినప్పుడే మరిన్ని చిత్రాలను నిర్మించడానికి
ఎవరైనా సాహసం చేస్తారు.

- అరుణ, సీనియర్ ఫిల్మ్ జర్నలిస్ట్



నెల్లూరు: హైదరాబాద్ వాస్తవ్యులు బెజవాడ కృష్ణారెడ్డి 90వ జన్మదిన సందర్భంగా, వారి తల్లి బెజవాడ బుజ్జమ్మ జ్ఞాపకార్థం సునీల్ కన్స్ట్రక్షన్స్ ద్వారా జయభారత్ హాస్పిటల్ బెజవాడ రామచంద్రారెడ్డి కంటి విభాగానికి 10 లక్షల విరాళాన్ని చెక్ రూపంలో హాస్పిటల్ చైర్మన్ పొన్నలూరు సీతారామిరెడ్డి ద్వారా వైస్ చైర్మన్ బాలుసుబ్బారావుకు అందచేశారు. 5లక్షలు ఉచిత కంటి ఆపరేషన్ కోసం, 5లక్షలు కంటి వైద్య పరికరం ఆటో టోనోమీటర్ కొరకు అందచేసినట్లు

చైర్మన్ సీతారామిరెడ్డి తెలిపారు. వారు అందచేసిన విరాళంతో 250 మంది పేదవారికి ఉచితంగా కంటి ఆపరేషన్స్ చేస్తామని తెలిపారు.

గతంలో కూడా కృష్ణారెడ్డిగారు వారి కుటుంబసభ్యులు కంటి విభాగానికి సహాయం అందించారని, వారికి హృదయ పూర్వక జన్మదిన శుభాకాంక్షలతోపాటు ధన్యవాదాలు తెలిపారు. ఈ కార్యక్రమంలో హాస్పిటల్ జనరల్ మేనేజర్ గురుప్రసాద్ పాల్గొన్నారు.

అసంతగిరి:

తాండూర్లో సామాజిక సద్భావన సమావేశంలో పాలమూర్ విభాగ్ సంఘచాలక్ ఏమిరెడ్డి శ్రీనివాసరెడ్డి, సద్భావన సమితి సంయోజకులు ముద్దెల్లి అశోక్ పాల్గొన్నారు. 23 సామాజిక సంఘాల నేతలు పాల్గొన్నారు.



శ్రీకాకుళం : గ్రామీణ వికాస సంఘం ఆధ్వర్యంలో నిర్వహించిన ఉచిత కంప్యూటర్ శిక్షణ కేంద్రంలో శిక్షణ పొందిన 150మంది విద్యార్థులకు సర్టిఫికెట్లు ప్రధానం జూన్ 13న శ్రీకాకుళం జిల్లా ఘనసరలో జరిగింది. ఈ కార్యక్రమంలో భామిని మండలం తాహసిల్దార్ ఎం.నాగేంద్రప్రసాద్, గ్రామీణ వికాస సంఘం అధ్యక్షులు గుండ్ల సత్యరావు, వ్యాపారవేత్త బర్రాటం గోవిందరావు పాల్గొని విద్యార్థులకు సర్టిఫికెట్లు అందజేశారు.

నాగేంద్రప్రసాద్ మాట్లాడుతూ ఈ సంస్థ గ్రామాలలో నిర్వహిస్తున్న వివిధ కార్యక్రమాల పట్ల హర్షం వ్యక్తం చేశారు.

భాగ్యనగర్ : సంచార తెగల సంక్షేమ సమితి, తెలంగాణ ఆధ్వర్యంలో జూన్ 7న భాగ్యనగర్, కోఠిలో “విద్యార్థిని - విద్యార్థుల ఆత్మీయ సమ్మేళనం” జరిగింది. ఇందులో ముఖ్యఅతిథిగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఎల్ఇటిఎఫ్ శాఖ కార్యదర్శి హరిచందన (ఐఎఎస్), విశిష్టఅతిథిగా ఎంబీసీ కార్పొరేషన్ సీఈఓ అలోక్ కుమార్, సీనియర్ జర్నలిస్ట్ రాకా సుధాకర్, వనవాసీ కల్యాణాశ్రమ ప్రముఖులు రామచంద్రయ్య పాల్గొని విద్యార్థులకు మార్గదర్శనం చేశారు. ఈ సభలో తెలంగాణ సంచార జాతుల సంక్షేమ ప్రాంత ప్రముఖులు సువీర్, సిద్ధి రాఘవేంద్ర, పాల్గొన్నారు.



మహిళా క్రికెట్ వన్డే ప్రపంచ చాంపియన్ భారత్, 2026 టీ-20 ప్రపంచకప్ సాధించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. ఇంగ్లండ్-వేల్స్ క్రికెట్ బోర్డుల సంయుక్త ఆధ్వర్యంలో జరుగుతున్న ఈ పోరులో 12 దేశాల జట్లు తమ అదృష్టం పరీక్షించుకుంటున్నాయి.

ఐసీసీ టీ-20 మహిళా ప్రపంచకప్ (2026) సమానానికి ఇంగ్లండ్ అండ్ వేల్స్ క్రికెట్ బోర్డు ఆతిథ్యంలో తెరలేచింది. ఆరుసార్లు విజేత ఆస్ట్రేలియా, ప్రస్తుత చాంపియన్ న్యూజిలాండ్, మాజీ చాంపియన్లు ఇంగ్లండ్, వెస్టిండీస్ లాంటి మేటి జట్లకు భారత్, దక్షిణాఫ్రికా, పాకిస్తాన్, బంగ్లాదేశ్ సహా మరో నాలుగు జట్లు సవాలు విసురుతున్నాయి. గ్రూప్-బీ లీగ్లో డిఫెండింగ్ చాంపియన్ న్యూజిలాండ్, ఆతిథ్యమిస్తున్న ఇంగ్లండ్, మాజీ చాంపియన్ వెస్టిండీస్, శ్రీలంక, ఐర్లాండ్, స్కాట్లాండ్ జట్లు తలపడుతున్నాయి.

24 రోజులు.. 33 మ్యాచ్లు...

స్వింగ్ బౌలర్లతో పాటు బ్యాటింగ్కు అనువుగా ఉండే ఇంగ్లండ్ అండ్ వేల్స్ క్రికెట్ బోర్డుకు చెందిన ఏడు (లాథ్, ద ఓవల్, ఎడ్స్ బాస్టన్, మాంచెస్టర్, హెడింగ్స్, సౌతాంప్టన్, బ్రిస్టల్) పచ్చిక మైదానాలు వేదికలుగా 2026 టోర్నీని నిర్వహిస్తున్నారు. గ్రూప్ లీగ్ కమ్ నాకౌట్ ఫార్మాట్లో జరుగుతున్న ఈ టోర్నీలో పాల్గొనే మొత్తం 12 జట్లను రెండు గ్రూపులుగా విభజించారు.

గ్రూపు-ఎ లీగ్లో హాట్ ఫేవరెట్ ఆస్ట్రేలియా, దక్షిణాఫ్రికా, పాకిస్తాన్, బంగ్లాదేశ్, నెదర్లాండ్స్ జట్లతో ప్రస్తుత వన్డే ప్రపంచ చాంపియన్ భారత్ అమీతుమీ తేల్చుకోనుంది. గ్రూపు లీగ్ దశలో ఒక్కో గ్రూపు నుంచి అగ్రస్థానంలో నిలిచిన మొదటి రెండు జట్లు సెమీఫైనల్స్ నాకౌట్ ఫోరులో ఢీకొంటాయి. జూన్ 28 వరకూ లీగ్ దశ పోటీలు, జూన్ 30, జులై 2 తేదీలలో లండన్లోని ఓవల్ వేదికగా సెమీఫైనల్ మ్యాచ్లు నిర్వహిస్తారు. జులై 5న లండన్లోని లార్డ్స్ వేదికగా జరిగే టైటిల్ ఫోరుతో ఈ టోర్నీకి తెరపడుతుంది.

పటిష్టమైనజట్లతో భారత్ టైటిల్ వేట...

మెటర్న్ హర్మన్ ప్రీత్ కార్ నాయకత్వంలోని 15 మంది సభ్యుల భారత జట్టు అత్యంత పటిష్టంగా, సమతుల్యతతో కనిపిస్తోంది. స్మృతి మందన, జెమీమా రోడ్రిగ్స్, దీప్తి శర్మ, షఫాలీ వర్మ, రిచా ఘోష్, రేణుక గౌడ్, చరణ్, అరుంధతి రెడ్డి, ఫుల్ మాల్, యాస్మికా భాటియా, నందిని కశ్యప్, శ్రీయాంకా పాటిల్, రాధా యాదవ్ స్థాయికి తగ్గట్టుగా రాణించగలిగితే, భారత్ విజేతగా నిలవడం ఏమంత కష్టం కాబోదు. తెలుగు

భారత్కు 'అందని డ్రాక్ష' మహిళా టీ-20 ప్రపంచ కప్!

రాష్ట్రాలకు చెందిన శ్రీచరణ్, అరుంధతి రెడ్డి భారత జయపజయాలలో కీలకపాత్ర పోషించనున్నారు.

బర్మింగ్హామ్ వేదికగా పాకిస్తాన్తో తలపడిన భారత్, లీడ్స్ వేదికగా నెదర్లాండ్స్తో, జూన్ 21న మాంచెస్టర్ వేదికగా దక్షిణాఫ్రికాతో, 25న బంగ్లాదేశ్తో పోటీ పడనుంది. గ్రూప్ లీగ్లోని చివరి, కీలక మ్యాచ్లో జూన్ 28న టాప్ ర్యాంక్ ఆస్ట్రేలియాతో భారత్ అమీతుమీ తేల్చుకోనుంది. ఇంగ్లండ్లోని శీతల వాతావరణం సీమ్, స్వింగ్ బౌలర్లకు అనుకూలించనుండడంతో పేస్ బౌలర్ల మ్యాచ్ విస్తర్లుగా నిలువనున్నారు.

హర్మన్ ప్రీత్కు ఇదే ఆఖరి చాన్స్!

2009 నుంచి జరుగుతున్న మహిళా టీ-20 ప్రపంచకప్ చరిత్రలో అత్యధికంగా ఆస్ట్రేలియా ఆరుసార్లు తిరుగులేని విజేతగా నిలిస్తే.. ఇంగ్లండ్, న్యూజిలాండ్, వెస్టిండీస్ జట్లు ఒక్కోసారి చాంపియన్లుగా నిలిచాయి. ఇప్పటివరకూ జరిగిన తొమ్మిది ప్రపంచకప్ టోర్నీలలోనూ భారత్కు ప్రాతినిధ్యం వహించిన కెప్టెన్ హర్మన్ ప్రీత్కార్ తన కెరీర్లో చివరిగానైనా టైటిల్ సాధించాలన్న పట్టుదలతో నాయకత్వం వహిస్తోంది.

గతేడాది జరిగిన మహిళా వన్డే ప్రపంచకప్ను భారత్కు అందించిన హర్మన్ ప్రీత్, ప్రస్తుత టీ-20 ప్రపంచకప్లో సైతం తన జట్టును విజేతగా నిలుపగలిగితే భారత్కు రెండు వేర్వేరు ప్రపంచకప్లు అందించిన నాయకురాలిగా నిలిచి పోతుంది. గత తొమ్మిది ప్రపంచకప్ టోర్నీలలోనూ పాల్గొంటూ వచ్చిన భారత్ కు ఒక్కసారి మాత్రమే ఫైనల్స్ చేరిన రికార్డు ఉంది. 2009-2024 మధ్య జరిగిన వేర్వేరు ప్రపంచకప్ టోర్నీలలో నాలుగుసార్లు సెమీస్కు చేరిన భారత్ 2020 టీ-20 ప్రపంచకప్ ఫైనల్స్ చేరినా, టైటిల్ సమరంలో ఆస్ట్రేలియా చేతిలో పరాజయం పొందక తప్పలేదు. గతంతో పోల్చితే ప్రస్తుత భారతజట్టు అపార అనుభవంతో.. అంతకుమించిన ఆత్మవిశ్వాసంతో పోటీలో నిలిచింది.

10 శాతం పెరిగిన ప్రజేత మనీ...

అంతర్జాతీయ క్రికెట్ మండలి ప్రస్తుతం మహిళా ప్రపంచకప్ టోర్నీలకు సైతం అత్యధిక ప్రాధాన్య మిస్తోంది. పురుషులతో సమానంగా మహిళా క్రికెటర్లకూ తగిన అవకాశాలు కల్పిస్తూ వస్తోంది. టోర్నీలో పాల్గొన్న జట్లకు చెల్లించే ప్రజేత మనీని సైతం ఇబ్బడిముబ్బడిగా పెంచుతూ ప్రోత్సహిస్తోంది. గత ప్రపంచకప్ విజేత న్యూజిలాండ్ జట్టుకు ఇచ్చిన ప్రజేత మనీ కంటే 10 శాతం అదనంగా ప్రస్తుత ప్రపంచకప్ విజేతగా నిలిచే జట్టుకు అందచేయ నుంది.

2026 టోర్నీ విజేతలకు మొత్తం 8.76 మిలియన్ డాలర్లు ప్రజేత మనీగా ఐసీసీ ప్రకటించింది. చాంపియన్ గా నిలిచిన జట్టుకు 2.34 మిలియన్ డాలర్లు, రన్నర్స్ జట్టుకు 1.17 మిలియన్ డాలర్లు, సెమీఫైనల్స్లో పరాజయం పొందిన జట్టుకు 6 లక్షల 75వేల డాలర్ల చొప్పున చెల్లించనున్నారు. గ్రూపులీగ్లో విజేతగా నిలిచిన జట్టుకు మ్యాచ్కు 31వేల 154 డాలర్లు, గ్రూప్ లీగ్ దశలో తలపడిన మొత్తం పన్నెండు జట్లకు 2 లక్షల 47వేల 500 డాలర్లు వంతున గ్యారంటీ మనీ అందచేస్తారు.

భారత టీ-20 ప్రపంచకప్ జట్టుకు తన కెరీర్లో ఇప్పటికే నాలుగు వేర్వేరు టోర్నీలలో కెప్టెన్గా వ్యవహరించిన హర్మన్ ప్రీత్ కార్ ఐదవ ప్రయత్నంలో నైనా సఫలం కావాలని, భారతజట్టు 10వ ప్రయత్నంలోనైనా విశ్వవిజేతగా నిలవాలని కోరుకొందాం.



కృష్ణారావు చాపర్లపర్తి

సీనియర్ జర్నలిస్ట్, 84668 64969

తాబేలు కాసేపు ఆలోచించి, కాస్త సందేహంగా.. “నిన్ను అవతలికి

50

ఆ మాటలు వింటూనే, తాజేలు నొప్పితో నీటిలో మునిగిపోయింది. దాంతో పాటు తేలు కూడా నీటి ప్రవాహంలో కొట్టుకుపోయింది. ★

അമ്മയുടെ പേര് : അമ്മ

పద్యం



భావం : మనసు పెట్టి చేస్తే ఏ చిన్న పనైనా సత్ఫలితాన్నిస్తుంది. మనసు దానిమీద లేకపోతే అది ఫలించదు. మురిచెట్టు విత్తనం చిన్నదే అయినా ఎంతో పెద్ద చెట్లయి వినరనుంది.

३५५०



భావం : దానాలలో అన్నదానం గొప్పది. దానికంటే విద్యాదానం ఉత్తమమైనది. అన్నదాతలకు, భుజించిన వారికి ఆ క్షణంలోనే తృప్తి కలుగుతుంది. విద్యాదాతలకు, నేర్పుకొన్న వారికి జీవితాంతం తృప్తి కలుగుతుంది.

జ త ప ర చం డి

బెల్జియం	పౌండ్
భూటాన్	యూరో
బ్రెజిల్	రూపీ
కొలంబియా	రియాల్
ఈజిప్ట్	పెసో

အိမ်-အိမ်

[illegible]

జనరల్ నోటెస్

A portrait of a middle-aged man with a receding hairline, wearing thick-rimmed black glasses, a dark suit jacket, a white shirt, and a dark tie. He is looking directly at the camera with a neutral expression. The background is a plain, light blue-grey color. To the left of the portrait, there is a vertical list of text in Telugu script: '8,', 'క', 'క', 'య', 'య'.

3. దశాంశ రుణాన్ని

ಭಕ್ತಾಗ್ರೇಸರುಲು

శ్రీగ్రంథి సుబ్బారావు మరియు శ్రీమతి గ్రంథి లక్ష్మీనరసమ్మ

www.craneindia.net



ఇప్పుడు మీ కోసం
సరికొత్త ప్యాకింగ్ లో
సరికొత్త రుచులతో

100



మేషం : అశ్విని, భరణి, కృత్తిక 1వ పాదం

ఆదాయం అశాజనకంగా ఉంటుంది. అయితే వృధా ఖర్చులు కొన్ని తప్పవు. చిన్ననాటి స్నేహితులతో ఆనందంగా గడుపుతారు. కాంట్రాక్టులు లభిస్తాయి. వ్యతిరేకులను కూడా అనుకూలంగా మార్చుకుంటారు. ఉద్యోగులకు మరింత ఉత్సాహంగా గడుపుతారు. కళాకారులకు గౌరవం పెరుగుతుంది. రచయితలకు శుభవార్తలు. 22,23 తేదీల్లో వృధా ఖర్చులు. మానసిక ఆందోళన. విష్ణుద్యానం చేయండి.



వృషభం : కృత్తిక 2,3,4 పాదాలు, రోహిణి, మృగశిర 1,2 పాదాలు

స్నేహితుల నుంచి కీలక సమాచారం అందుతుంది. బంధువుల సలహాలు పాటిస్తారు. వివాహాది శుభకార్యాలలో పాల్గొంటారు. వ్యాపారులకు కొత్త భాగస్వాములతో ఒప్పందాలు. ఉద్యోగులకు ఉన్నత హోదాలు రావచ్చు. పారిశ్రామికవేత్తలు ఆకస్మిక విదేశీపర్యటనలు చేస్తారు. క్రీడాకారులు, పరిశోధకుల యత్నాలు సఫలం. 24,25 తేదీలలో శారీరక రుగ్మతలు. కుటుంబంలో చికాకులు. అనుకోని ప్రయాణాలు. దుర్గాస్తోత్రాలు పఠించండి.



మిథునం : మృగశిర 3, 4 పాదాలు, ఆర్ద్ర, పునర్వసు 1, 2, 3 పాదాలు

సమస్యలు కొన్ని పరిష్కారమవుతాయి. ప్రముఖులతో పరిచయాలు ఏర్పడతాయి. వాహనాలు, భూములు కొనుగోలు చేస్తారు. పుణ్యక్షేత్రాలు సందర్శిస్తారు. వ్యాపారులు లాభాలు అందుకుంటారు. ఉద్యోగులకు ప్రోత్సాహకరంగా ఉంటుంది. కళాకారులకు ఊహించని అవకాశాలు. రచయితలు, పరిశోధకులకు అనుకూల వాతావరణం. 23,24 తేదీలలో వృధా ఖర్చులు. స్వల్ప అనారోగ్యం. శివాష్టకం పఠించండి.



కర్కాటకం : పునర్వసు 4వ పాదం, పుష్యమి, ఆశ్లేష

దేవాలయాలు సందర్శిస్తారు. ఆరోగ్య సమస్యలు కొంత చికాకు పరుస్తాయి. విద్యార్థుల యత్నాలలో అవాంతరాలు. సేవాకార్యక్రమాలపై దృష్టి సారిస్తారు. వ్యాపారస్తులు ఆచితూచి వ్యవహరించాలి. ఉద్యోగులకు మరింత పనిభారం. రాజకీయవేత్తలకు కొన్ని ఇబ్బందులు ఎదురుకావచ్చు. కళాకారులు, క్రీడాకారులు కొంత నిరాశ చెందుతారు. 24,25 తేదీలలో శుభవార్తలు. వాహనయోగం. గణేశ స్తోత్రాలు పఠించండి.



సింహం : మఖ, పుబ్బ, ఉత్తర 1వ పాదం

దేవాలయాలు సందర్శిస్తారు. వాహనాలు, భూములు కొనుగోలు చేస్తారు. వ్యాపారులకు అంచనాలు నిజమవుతాయి. ఉద్యోగులకు బాధ్యతలు కొంత తగ్గవచ్చు. కళాకారులు అవకాశాలు అప్రయత్నంగా దక్కించుకుంటారు. రచయితలు, క్రీడాకారులు ప్రతిభ నిరూపించుకుంటారు. 27,28 తేదీల్లో అనుకోని ఖర్చులు. కుటుంబసభ్యులతో కొన్ని వివాదాలు. అంగారక స్తోత్రాలు పఠించండి.



కన్య : ఉత్తర 2, 3, 4 పాదాలు, హస్త, చిత్త 1,2 పాదాలు

ఆరోగ్యం కొంత చికాకు పరుస్తుంది. విద్యార్థులకు అనుకూల వాతావరణం. సమాజ సేవలో పాల్గొంటారు. వ్యాపారులకు ఊహించని లాభాలు దక్కుతాయి. ఉద్యోగులకు శ్రమ ఫలిస్తుంది. రాజకీయవేత్తలకు ఆహ్వానాలు అందవచ్చు. వైద్యులు, కళాకారులు సమస్యల నుంచి బయటపడతారు. 22,23 తేదీల్లో బంధువులతో వైరం. దూర ప్రయాణాలు. దేవీఖండమాల పఠించండి.



తుల : చిత్త 3,4 పాదాలు, స్వాతి, విశాఖ 1,2,3 పాదాలు

కీలక నిర్ణయాలు తీసుకుంటారు. పుణ్యక్షేత్రాలు సందర్శిస్తారు. వేడుకలకు హాజరవుతారు. స్నేహితులతో ఉత్సాహంగా గడుపుతారు. ఆరోగ్యం మెరుగుపడుతుంది. వ్యాపారులకు కొత్త పెట్టుబడులు అందుతాయి. ఉద్యోగులకు కొత్త బాధ్యతలు. రాజకీయవేత్తల కృషి ఫలిస్తుంది. 25,26 తేదీల్లో వృధా ఖర్చులు. మానసిక అశాంతి. కుటుంబంలో ఒత్తిడులు. ఆంజనేయ దండకం పఠించండి.



వృశ్చికం : విశాఖ 4వ పాదం, అనూరాధ, జ్యేష్ఠ

విద్యార్థులకు నూతనోత్సాహం. మీ నిర్ణయాలపై అంతా సుముఖత వ్యక్తం చేస్తారు. ఉద్యోగయత్నాలు అనుకూలమవుతాయి. వ్యాపారస్తులకు మరింతగా లాభాలు. ఉద్యోగులకు ముఖ్య సమాచారం అందుతుంది. కళాకారులు అవకాశాలు దక్కించుకుంటారు. రచయితలు, క్రీడాకారులకు కీలక సమాచారం. 24,25 తేదీల్లో వ్యయప్రయాసలు. ఆరోగ్య సమస్యలు. గణేశాష్టకం పఠించండి.



ధనుస్సు : మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ 1వ పాదం

దూరప్రాంతాల నుంచి కీలక సమాచారం



సింహంభట్ల సుబ్బారావు
6300674054

అందుతుంది. ఆత్మీయుల నుంచి ఆహ్వానాలు అందుకుంటారు. వ్యాపారులు ఆశించిన పెట్టుబడులు సమకూర్చుకుంటారు. ఉద్యోగులకు పనిభారం నుంచి కొంత ఉపశమనం. పారిశ్రామికవర్గాలకు మరింత సానుకూలత. పరిశోధకులు, కళాకారుల ఆశలు ఫలిస్తాయి. 22,23 తేదీలలో అనారోగ్యం. ఆకస్మిక ప్రయాణాలు. హయగ్రీవస్తోత్రాలు పఠించండి.



మకరం : ఉత్తరాషాఢ 2,3,4 పాదాలు, శ్రవణం, ధనిష్ఠ 1, 2 పాదాలు

పరిచయాలు పెరుగుతాయి. భూములు, గృహం కొనుగోలు చేసే వీలుంది. విద్యార్థులకు సంతోష కరమైన విషయాలు తెలుస్తాయి. వ్యాపారులు తగినంత లాభాలతో ఉత్సాహంగా గడుపుతారు. ఉద్యోగులకు పదోన్నతి అవకాశాలు. పారిశ్రామిక వర్గాలకు ఆకస్మిక విదేశీయానం. రచయితలు, వైద్యుల కృషి ఫలిస్తుంది. 23,24 తేదీల్లో కుటుంబంలో చికాకులు. దూరప్రయాణాలు. మానసిక అశాంతి. శ్రీనివాసస్తోత్రాలు పఠించండి.



కుంభం : ధనిష్ఠ 3,4 పాదాలు, శతభిషం, పూర్వాభాద్ర 1,2,3 పాదాలు

ఆలోచనలు వెంటనే కార్యరూపం దాల్చుతాయి. శుభకార్యాలపై దృష్టి సారిస్తారు. దైవకార్యాల నిర్వహిస్తారు. వ్యాపారులకు స్వల్పంగా లాభాలు దక్కువచ్చు. ఉద్యోగులకు పనిభారం కొంతమేర తగ్గుతుంది. రాజకీయవేత్తలకు కొద్దిపాటి పదవులు లభిస్తాయి. కళాకారులు, క్రీడాకారులకు ఆహ్వానాలు రాగలవు. 25,26 తేదీల్లో వ్యయప్రయాసలు. ఆరోగ్య సమస్యలు. రాఘవేంద్రస్తోత్రాలు పఠించండి.



మీనం : పూర్వాభాద్ర 4వ పాదం, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి

వలుకుబడి కలిగిన వ్యక్తులు పరిచయమవుతారు. విద్యార్థులు సత్తా చాటుకునేందుకు తగిన సమయం. తీర్థయాత్రలు చేస్తారు. వ్యాపారులకు లాభాలు ఉత్సాహమిస్తాయి. ఉద్యోగులకు సంతోష కరమైన సమాచారం. పారిశ్రామికవేత్తలకు శుభ వార్తలు. రచయితలు, వైద్యులకు ముఖ్య సమాచారం. 26,27 తేదీల్లో స్నేహితులతో విభేదాలు. దూరప్రయాణాలు. విష్ణుసహస్రనామ పారాయణ చేయండి.

అధారాలు

అడ్డం

1. భోజనం, గ్రాసం (3)
3. అవని (2)
4. 'సమయగకవితా చక్రవర్తి' (3)
6. వ్యాఘ్రం (2)
7. భయంతో పాటే... (2)
8. రహస్యం, గుట్టు (2)
9. తాకట్టు (3)
10. ఎల్లవేళలా (2)
11. వేప, నింబ (2)
12. పరుగు, పలాయనం (2)
13. గౌరీపతి వాహనం (2)
15. శ్రీనివాసుడిని చేరదీసిన మాత (3)
17. నిలువు 8కి ఒక ఉపనది (3)
19. దర్భ, సీతమ్మ కుమారుల్లో ఒకరు (2)
21. పగవాడే.. చెల్లాచెదురు (3)
23. ఇది ప్రధానమట (3)
25. దానం, సాయం (4)
27. ప్రమాదం (3)
28. ఆహార్యం (3)
28. వ్యవసాయం, సాగు (3)
30. ఇదొక వింతట (2)
31. జలమార్గ ప్రయాణ సాధనం (3)
33. పరిహాసం (2)
34. జనని (2)
35. ఉదరం (2)

నిలువు

1. నిలువుదల, అడ్డగింపు (2)
2. కర్షకుడు (4)
3. జీవనం, ఉపాధి (2)
4. ఆలస్యం (2)
5. ఏడు రోజులు (3)
7. సౌధం, మేడ (3)
8. తెలుగు రాష్ట్రాల్లో పెద్ద నది (4)
11. సమయానికి (3)
12. కూతురి కుమారుడు (4)
14. దిక్కు (2)
16. పిడుగుపాటు (5)
18. హిరణ్యకశిపుడి మునిమనవడు, దాత (2)
20. రక్షణ, ఆశ్రయం (3)
22. ఆలోచన, దిగులు (2)
24. దాచం... ఇవ్వడం (2)
25. హోలాహలం (2)
26. వివాదం, గొడవ (3)
27. నిర్మలం, స్వచ్ఛమైన (3)
28. ప్రావీణ్యం (2)
29. మేషం.. తిరగబడింది (2)
30. శాఖ, స్త్రీ (2)
31. విహంగం (2)
32. అడవి (2)

పదరసం-569

1	2			3			4		5
6			7			8			
	9				10			11	
12			13	14		15			
		16		17	18			19	20
21							22		
		23	24			25		26	
	27				28				
29				30			31		32
33			34			35			

పదరసం - 568 సమాధానాలు

1 జ	యం		2 ప	తి		3 మ		4 తి	కో
న			నా		6 లం	కు	7 శం		కి
మే		8 సం	జీ	వి		10 టం	క	శా	ల
12 జ	13 న	త		14 వి	ల్లు			పం	
15 యు	గం		16 గం	ధం		17 వే	18 గు		19 మ
దు		20 పొ	గ		21 తో		ర్లు		క
	22 త	ట్ట		23 ల	వ	24 ఆ		25 ల	రి
26 హా	ని		27 తు	ల		28 సా	పా	టు	
29 ర	వి	30 భా		31 న	32 వ	మి		కు	
తి		33 గం	ట		శం		34 ప	లు	కు



అంతర్జాతీయ యోగా దినోత్సవం

మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వం 12 ఏళ్ల పాలన ప్రగతి సందర్భంగా
దేశ ప్రజలందరికీ
హృదయపూర్వక శుభాకాంక్షలు!

ఆరోగ్యకరమైన భారతదేశం - దృఢమైన నాయకత్వం!

శారీరక, మానసిక వికాసానికి బాటలు వేసే అంతర్జాతీయ యోగా దినోత్సవ వేడుకలు... మరొకవైపు గత 12 ఏళ్లుగా దేశాన్ని ప్రగతి పథంలో నడిపిస్తున్న కేంద్ర ప్రభుత్వ సమర్థవంతమైన పాలన! ఈ రెండు శుభ సందర్భాలు మన దేశ ఖ్యాతిని ప్రపంచవ్యాప్తంగా మరింత ఇనుమడింపజేస్తున్నాయి.



NEO - విదేశాలలో MBBS

విద్య అందించడంలో అగ్రగామి

30+
Years
Experience

మీ పిల్లల డాక్టర్ కలల్ని సాకారం చేసుకోవడానికి
విదేశీ వైద్య విద్యారంగంలో అత్యంత నమ్మకమైన విద్యా సంస్థ.

మా ప్రత్యేకతలు:



ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న టాప్ వైద్య విద్యా విశ్వవిద్యాలయాల్లో ప్రవేశాలు.



MCI / NMC మరియు WHO గుర్తింపు పొందిన కాలిజీలు.



సురక్షితమైన వసతి మరియు భారతీయ భోజన సౌకర్యం.



32 ఏళ్లుగావేలాది మంది విద్యార్థులను డాక్టర్లుగా తీర్చిదిద్దిన నమ్మకం.

NEO బ్రాంచులు

HYDERABAD
 +91 7702027777
6-3-102/5 & 6, Unit: F-1, F-1/A, F-1/B, First Floor
Q 5 Med Building, Somajiguda
Telangana-500082

VISAKHAPATNAM
 +91 9963896666
Flat no : 303 , INDIAN Bank, 4th Line,
Dwarika Nagar, Andhra Pradesh - 533008

KAKINADA
 +91 73825 43888
68-2-2/18 Ashok Nagar,
Near Gokulam Kakimada, East Godavari
Andhra Pradesh - 533003

NOIDA, UP
 +91 7382952888
102, Tower No-1, Supreme Tower, MSOHS
Sector-99, Noida, Uttar Pradesh - 201301

NEW DELHI
 +91 7382952888
Tower-16, 702,
Common Wealth Ganga Village,
Near Akshardham Temple, New Delhi - 110092

ఈ రోజు సంప్రదించండి
మీ భవిష్యత్తుకు
NEO తో
నిజమైన దిశ!



అంతర్జాతీయ యోగా దినోత్సవ శుభాకాంక్షలు

S.V. POOJA HOSPITAL

Plot No.33, Dharma Reddy Colony, Phase - II,
Hydernagar, Kukatpally, Hyderabad -500 072.
Ph : 040-48511992.



Constant care
early cure

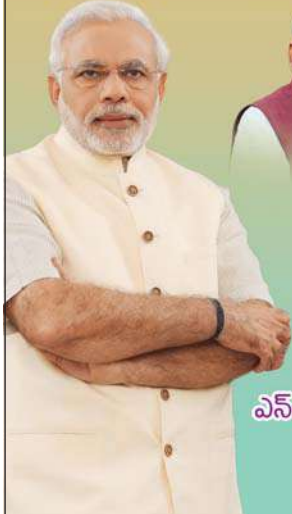
Prof. Dr. K. Ram Singh
M.S. Gen. Surgeon
PROFESSOR OF SURGERY
Osmania Medical College
Osmania General Hospital, Hyd.



Dr. P. Premalatha
MBBS, D.G.O.
Obstetrician & Gynaecologist
Regd No. 42239

ఇక్కడ అన్ని రకాల ఆపరేషన్స్ చేయబడును

For Appointment Call : 9515 455 455



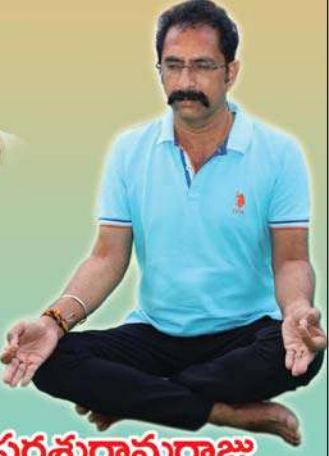






అంతర్జాతీయ యోగా దినోత్సవ
శుభాకాంక్షలు



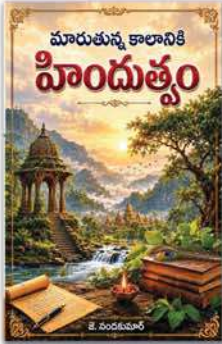


పరశురామరాజు

విశాఖపట్నం జిల్లా జిజెపి అధ్యక్షులు

ప్రధాని నరేంద్రమోదీ సారథ్యంలో
ఎన్డిఏ కూటమి 12 ఏళ్ల పాలన విజయవంతంగా
పూర్తి చేసుకున్న సందర్భంగా
శుభాకాంక్షలు..

జాతీయ భావాలను మేల్కొల్పే ఉత్తమ సాహిత్యం మీరు తప్పక చదివి, పదిమందిచే చదివించదగిన పుస్తకాలు



వెల : ₹.150/-



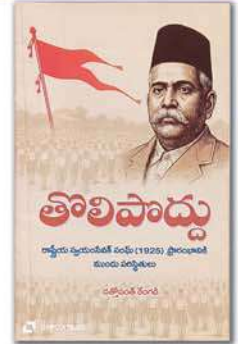
వెల : ₹.60/-



వెల : ₹.270/-



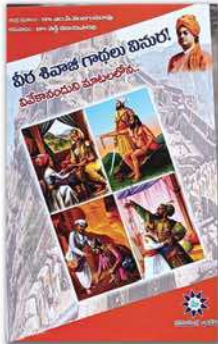
వెల : ₹.80/-



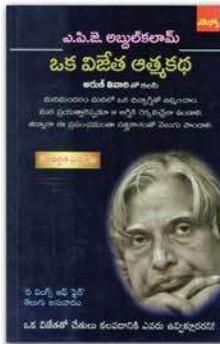
వెల : ₹.54/-



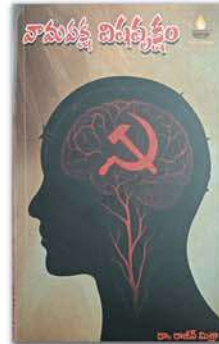
వెల : ₹.120



వెల : ₹.80



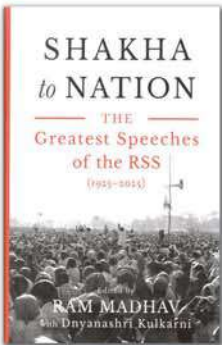
వెల : ₹.250/-



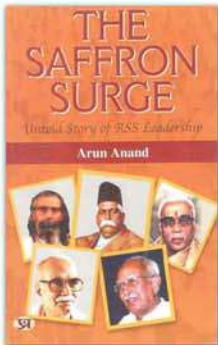
వెల : ₹.180/-



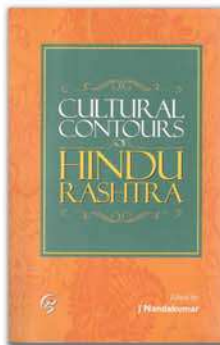
వెల : ₹.200/-



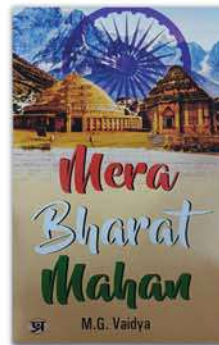
వెల: ₹.999/- సెట్



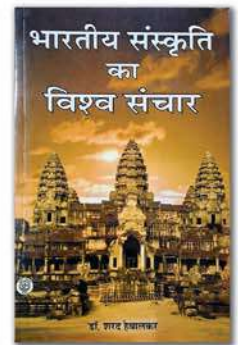
వెల: ₹.450/-



వెల : ₹.699/-



వెల : ₹.400/-



వెల : ₹.145/-

పై పుస్తకములకు మరియు కొత్త, పాత నవయుగ భారతి ప్రచురణలకై సంప్రదించండి..

ఫోన్ ద్వారా మీకు కావలసిన పుస్తకాలు తెలియజేయండి! రిజిస్టరు పోస్టులో అందుకోండి!!

సాహిత్య నికేతన్ : కేశవనిలయం, బర్మత్ పురా. 040-27563236, 9290127329, 8179163138

సాహిత్య నికేతన్ : వై.ఎం.ఐ.ఎస్. బల్డింగ్, సిబిఐ ఆఫీస్ రోడ్, కోలీ, హైదరాబాద్. 9440589722,

సాహిత్య నికేతన్ : ఏలూరు రోడ్, రామమందిరంవీధి, గవర్నరు పేట, విజయవాడ - 2. 8333812687



మిమ్మల్ని ఆలోచింపజేసే ఇంటర్వ్యూలు,
ఆసక్తిని రేకెత్తించే సామాజిక, సాంస్కృతిక అంశాలను
జాగృతి ఇప్పుడు యూట్యూబ్ ద్వారా అందిస్తోంది.
జాతీయ దృష్టికోణంతో వివిధ అంశాలపై
మంచి ఆలోచనలు మన ముందుంచుతోంది.
రండి, జాగృతి యూట్యూబ్ ఛానల్‌ను చూడండి, సబ్స్క్రైబ్
చేయండి, మీ అభిప్రాయాలు అందరితో పంచుకోండి.



www.youtube.com/@Jagrititv



చెప్పండి



మెచ్చండి



పంచండి

